

การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ :
กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2564

**IMPLEMENTATION OF THE IUU FISHING POLICY : A CASE STUDY OF
LOCAL FISHERMEN IN CHON BURI PROVINCE**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2021

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ :
กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

โดย

ร.อ. อวิรุทธ์ ชุ่มเมืองปัก ร.น.

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2564

รศ.ดร.ปิยากร หวังมหาพร
ประธานกรรมการสอบ

ศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภา
กรรมการ

ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาคร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

9 สิงหาคม 2564

Thesis entitled

**IMPLEMENTATION OF THE IUU FISHING POLICY : A CASE STUDY OF
LOCAL FISHERMEN IN CHON BURI PROVINCE**

by

LT AVIRUTH SHOOMMUANGPAK RTN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Public Administration

Rangsit University
Academic Year 2021

Assoc.Prof. Piyakorn Whangmahaporn, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Prof. Supachai Yavaprabhas, Ph.D.
Member

Prof. Charas Suwanmala, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

August 9, 2021

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เป็นอย่างดีเนื่องมาจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ศ. ดร.จรัส สุวรรณมาลา อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ และคอยให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ร.อ. อวิรุทธ์ ชุ่มเมืองปัก ร.น.
ผู้วิจัย

- 6205400 : ร.อ. อวิรุทธ์ ชุ่มเมืองปัก ร.น.
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี
 หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำมาเสริมการอภิปราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ ผลสำเร็จ และผลกระทบของการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยเน้นเฉพาะกลุ่มประมงพื้นบ้าน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการฯ ที่เกี่ยวข้อง ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน และสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชาวประมงพื้นบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี จำนวน 100 คน

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินนโยบายของหน่วยที่รับผิดชอบในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นไปตามตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (วรเดช จันทศร, 2540) โดยหน่วยงานในพื้นที่ได้รับมอบหมายภารกิจตามสายการบังคับบัญชาให้ดำเนินมาตรการที่ชัดเจน มีการชี้แจงเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ออกนโยบาย และมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นครั้งคราว อย่างไรก็ตาม กระบวนการดำเนินนโยบายส่วนใหญ่ไม่พบที่มีการวางแผน การควบคุมกับดูแล และการวัดผลจากหน่วยงานส่วนกลาง รวมทั้งไม่มีมาตรการในการให้คุณให้โทษผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจน แต่กระนั้นก็ตาม ผลการการดำเนินมาตรการต่างๆ ก็ประสบความสำเร็จได้ตามที่กำหนด นอกจากนี้ ยังพบว่าการดำเนินมาตรการเป็นไปตามข้อบังคับ IUU มีผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านค่อนข้างน้อย เนื่องจากมาตรการที่ออกมามุ่งเน้นในการจัดระเบียบกับประมงพาณิชย์มากกว่า

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 105 หน้า)

คำสำคัญ: ประมงพื้นบ้าน, ชลบุรี, การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ, IUU

6205400 : Lt.Aviruth Shoommuangpak RTN
 Thesis Title : Implementation of the IUU Fishing Policy : A Case Study of Local
 Fishermen in Chon Buri Province
 Program : Master of Public Administration
 Thesis Advisor : Prof. Charas Suwanmala, Ph.D.

Abstract

This is a qualitative research where quantitative data were collected to supplement the discussion. The purpose of this research was to investigate the process, the success, the impacts of the policy implementation on the combating with illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing. Five local fishermen villages in Chon Buri Province were selected as the area of study. The researcher interviewed with respective government officials, village leaders and collected 100 questionnaires from local fishermen.

The results of this research indicated that the policy implementation process was mostly consistent with the rational model of policy implementation (Woradech Chanthasorn, 1997) where local units were clearly assigned to the missions based on the chain of command. There was additional clarification from the units responsible for launching the policy. Moreover, the coordination between relevant units originated from time to time. However, the process seems to lack some key implementing activities, such as the planning and control, the monitoring and evaluation, and the reward-punishment mechanisms. Nevertheless, the results revealed that the implementation of the measures in agreement with the IUU regulations had relatively little impact on local fishermen since the launched measures focused more on organizing commercial fisheries.

(Total 105 pages)

Keywords: Local Fishing, Policy implementation, IUU

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
1.6 นิยามศัพท์	9
บทที่ 2	
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	12
2.2 นโยบายการแก้ปัญหาประมง และมาตรการในการป้องกันยับยั้งและ จัดการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม	23
2.3 การสำรวจงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	27
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีการวิจัย	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4.1 กระบวนการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ IUU	39
4.2 ผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ	46
4.3 ผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการ ประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ	52
บทที่ 5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
5.1 สรุปผลการวิจัย	57
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	61
5.3 ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก	68
ภาคผนวก ข	73
ภาคผนวก ค	76
ภาคผนวก ง	89
ภาคผนวก จ	93
ภาคผนวก ฉ	95
ภาคผนวก ช	98
ประวัติผู้วิจัย	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	ตัวแปร คำนิยาม และ แหล่งข้อมูล	33
3.2	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์การภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน	36
3.3	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน	36
4.1	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน	47
4.2	ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมงของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	49
4.3	ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	50
4.4	สรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการ และผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU	52
4.5	ผลกระทบที่ได้รับของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	55

สารบัญรูป

รูปที่

1.1 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

หน้า

9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลรอบคลุม 24 จังหวัด ทั้งด้านทะเลฝั่งอ่าวไทย และด้านทะเลฝั่งทะเลอันดามัน มีความยาวถึง 2,614 กิโลเมตร ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยใกล้ฝั่งทะเลประกอบอาชีพทำการประมง (กังวาลย์ จันทรโชติ, 2529) จากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางประมงทะเลปี พ.ศ.2543 ระบุว่ามิชุมชนชาวประมงทั่วประเทศ 3,797 ชุมชน มีครัวเรือนที่ทำประมงเพียงอย่างเดียว 55,981 ครัวเรือนหรือประมาณ 280,000 คน มีเรือประมง 58,119 ลำ (กรมประมง, 2550) ซึ่งแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มชาวประมงพาณิชย์และกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน (กังวาลย์ จันทรโชติ, 2529) ชาวประมงพื้นบ้านหรือชาวประมงขนาดเล็ก มีพัฒนาการมานับร้อยปีในการทำประมงโดยมุ่งทำมาหากินประมงชายฝั่งทะเลภายในระยะ 3 กิโลเมตรนับจากแนวชายฝั่งหรือตามกำลังความสามารถของผู้ทำการประมงโดยใช้เรือขนาดเล็ก ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์ ใช้เครื่องมือเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน และเลือกจับสัตว์น้ำเฉพาะอย่างเป็นการประมงเพื่อยังชีพ หาอาหาร สร้างรายได้ ก่อให้เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น (เยาวนิจ กิตติชกรกุล, จารุณี เขียววาริ สัจจะ และจิตรรา อุตมะมุณี, 2559)

หลังการส่งเสริมการทำประมงทางทะเลในช่วงปี พ.ศ.2503 ซึ่งมีการนำเครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่จากประเทศสหพันธรัฐเยอรมนีมาใช้ ทำให้ผลผลิตด้านการประมงของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเรียกได้ว่าช่วงนี้เป็นยุคทองของการทำประมงทางทะเลของไทย (ขจรศักดิ์ เวชชการัตน์, 2524) แต่ชุมชนชายฝั่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากยังสามารถใช้ประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเลได้ดี และการประมงของชุมชนชายฝั่งในขณะนั้นยังเป็นเพียงประมงเพื่อการยังชีพ (วัฒนา สุกัณศีล, 2543) แต่หลังการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะในปี พ.ศ.2520 ของประเทศเพื่อนบ้าน มีผลทำให้ชาวประมงพาณิชย์ที่เคยทำประมงไกลฝั่งมากกว่า 200 ไมล์ทะเล ต้องกลับเข้ามาทำประมงในเขตน่านน้ำของไทย และส่งผลให้เรือประมงเพิ่มจำนวนขึ้นมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว ทำให้การทำประมงของไทยเกินศักยภาพการผลิต ส่งผลให้ทรัพยากรประมงเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว (ชลิตา บัณฑิตวงศ์, 2543) และจากการพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงของระบบตลาด ระบบแปปลา รวมทั้งนโยบายด้านการประมงของรัฐที่มุ่งส่งเสริมการประมงทะเลเพื่อตอบสนองตลาดสินค้าสัตว์น้ำ และธุรกิจการประมง อันสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา รัฐได้ดำเนินนโยบายหลายอย่างเพื่อการส่งเสริมการประมงทะเลดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายส่งเสริมการประมงพาณิชย์ ซึ่งส่งผลให้มีเรือประมงเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และการเข้ามาของเครื่องมือประมงอวนลากหน้าดิน ทำให้สามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น จนนำไปสู่การ ขยายตัวและการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ส่งผลให้ชุมชนชายฝั่งซึ่งเดิมเป็นเพียงชาวประมงพื้นบ้านที่ทำประมงเพื่อการเลี้ยงชีพ เปลี่ยนวิถีชีวิตมาทำประมงเป็นอาชีพหลัก เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่การเปลี่ยนวิถีชีวิตดังกล่าวในขณะที่ทรัพยากรประมงกำลังเสื่อมโทรมเยี่ยงนั้น ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับเรือประมงพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของเรืออวนรุนในแต่ละพื้นที่ที่ทำประมงอย่างล้างผลาญ รวมทั้งการลักลอบเข้าทำประมงใกล้ชายฝั่งของเรืออวนลาก (ชลิตา บัณฑูวงศ์, 2543)

จากสถิติการประมงในปี พ.ศ.2504 เรือประมงพาณิชย์ขนาดใหญ่ประเภทอวนลากสามารถจับสัตว์น้ำได้ในอัตราเฉลี่ย 297.6 กิโลกรัมต่อการลากอวน 1 ชั่วโมง ซึ่งแสดงให้เห็นความสมบูรณ์ของทรัพยากร ประมงในทะเลไทยในอดีต ในปี พ.ศ.2528 ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้เฉลี่ยลดลงเหลือ 54 กิโลกรัม/ชั่วโมง โดยเครื่องมือชนิดเดียวกัน และในปี พ.ศ. 2541 ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้เฉลี่ยลดลงเหลือ 7 กิโลกรัมเท่านั้น (องค์การความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อันดามัน, 2542) ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและการแย่งชิงทรัพยากรเกิดขึ้นในหลายพื้นที่

อีกทั้งในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2558 สหภาพยุโรปได้ประกาศแจ้งเตือนประเทศไทยหรือที่เรียกว่า ไบเหลือง โดยให้ประเทศไทยแก้ไขในเรื่อง การปรับปรุงกฎหมายด้านการประมงในประเทศให้สอดคล้องกับหลักการสากล และปรับปรุงแผนระดับชาติในการป้องกัน ขจัด และยับยั้งการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated : IUU Fishing) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขได้ภายในเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2558 ไทยอาจจะได้รับไบแดง และไม่สามารถส่งออกสินค้าประมงไปยังสหภาพยุโรปได้อีกต่อไป

รัฐบาลไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยการใช้อำนาจพิเศษ ตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 ในการดำเนินการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิด

กฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม สั่ง ณ วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2558 โดยมีสาระสำคัญ ให้จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการประมง รวมทั้งการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเบ็ดเสร็จในการขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวด มาตรการแก้ไขปัญหาหลากหลายรูปแบบที่รัฐบาลไทยได้ออกมา ได้แก่

1) การจดทะเบียนเรือประมงและออกใบอนุญาตทำการประมง จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่เพื่อเร่งรัดการจดทะเบียนเรือและออกอาชญาบัตร มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดกองเรือประมงให้สามารถควบคุมปริมาณเรือประมงได้ เรือประมงมีความปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานและข้อบังคับ ทำให้ปัญหาลักลอบการทำการประมงที่ผิดกฎหมายลดน้อยลงไป โดยมีกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคมเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

2) การควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมง จัดตั้งศูนย์ติดตามเฝ้าระวังการทำประมง ศูนย์แจ้งเรือเข้า-ออกและตรวจลาดตระเวนเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมายในน่านน้ำไทย โดยมี ศปมผ. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

3) การจัดทำระบบติดตามเรือ (Vessel Monitoring System - VMS) จัดตั้งศูนย์ควบคุมและติดตามตำแหน่งเรือ และกำหนดให้เรือประมง ขนาด ≥ 60 ตันกรอส (GT) ติดตั้งระบบการติดตาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทำให้เรือประมงได้รับการค้นหาและช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว หากเกิดกรณีฉุกเฉินหรือต้องการความช่วยเหลือและสามารถติดตามเรือ เพื่อตรวจสอบการลักลอบทำการประมงผิดกฎหมาย โดยมี ศปมผ. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

4) การปรับปรุงระบบการตรวจสอบ (Traceability) ย้อนกลับ สำหรับสัตว์น้ำนำเข้า และสัตว์น้ำที่จับภายในประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์น้ำ โดยมี ศปมผ. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

5) การปรับปรุง พ.ร.บ.การประมง จัดทำ พ.ร.บ.การประมง 2558 และร่างกฎหมายลำดับรอง ภายใต้ พรบ.การประมง 2558 ด้าน IUU

6) การจัดทำแผนระดับชาติในการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ไม่มีการจัดทำ รายงาน และไว้การควบคุม หรือ National Plan of Action – IUU (NPOA-IUU)

มาตรการเชิงบวก เพื่อสนับสนุนให้ชาวประมงสามารถทำประมงอย่างเป็นมิตรต่อธรรมชาติ

1) มาตรฐานการทำการประมงพื้นบ้านอย่างยั่งยืนและแปรรูปสินค้าประมงพื้นบ้านปี พ.ศ. 2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันผลิตภัณฑ์ที่มาจากการทำประมงพื้นบ้านยั่งยืนจะก้าวไปสู่ตลาดสากล โดยมี กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

2) โครงการฟาร์มทะเล มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นฟาร์มทะเลเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบผสมผสานที่ถูกต้องอนามัยและคืนความสมดุลสู่ธรรมชาติ รวมทั้งสามารถเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพประมง ทั้งผู้จับสัตว์น้ำและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

3) โครงการสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ป้องกันและส่งเสริมการฟื้นฟูทรัพยากรประมงท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาลและภาคประชาสังคม

4) โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสภาพคล่องในการประกอบอาชีพการทำการประมงโดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน และช่วยดึงให้ชาวประมงเข้ามาลงทะเบียนตามมาตรการของรัฐมากขึ้น เนื่องจากมีเฉพาะชาวประมงที่มาลงทะเบียนตามมาตรการของรัฐเท่านั้นที่สามารถขอสินเชื่อได้ โดยมีกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจ/หน้าที่หลักในการดำเนินโครงการฯ

หลังจากการดำเนินมาตรการฯ ข้างต้นชาวประมงได้ประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น

1) ปัญหาความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายเรื่องแรงงาน โดยเฉพาะการทำบัตรให้แรงงานประมง มี 3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1) แบบขออนุญาตทำงานในเรือประมงหรือที่ผู้ประกอบการเรียกว่า “ใบ 285” ซึ่งกรมเจ้าท่ารับผิดชอบ

1.2) หนังสือคนประจำเรือสำหรับแรงงานไทย (Seaman Book) กรมเจ้าท่า
รับผิดชอบ

1.3) หนังสือคนประจำเรือสำหรับแรงงานต่างด้าว (Sea Book) กรมประมง
รับผิดชอบ หากแรงงานในเรือประมงมีการโยกย้ายเปลี่ยนนายจ้าง ต้องแจ้งเปลี่ยนใบอนุญาตกับ
หน่วยงานของกระทรวงแรงงาน

2) ปัญหาระบบติดตามเรือประมง นอกจากจะมีค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมและ
ค่าเช่าสัญญาณรายเดือนแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องความไม่เสถียรของสัญญาณและมักจะถูกเรียกไปสอบ
ตามเหตุผลอยู่เสมอ ทั้งที่ชาวประมงคิดว่าจะได้รับบริการหลังการขายที่ดีกว่านี้แต่เมื่อแจ้งปัญหา
ต่างๆ ไปยังบริษัททางบริษัทกลับเพิกเฉยไม่ร่วมรับผิดชอบด้วย

3) ปัญหาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ไม่เป็นแนวทางเดียวกัน สืบเนื่องจากการจัดการแก้ไข
ปัญหาการทำประมง IUU มีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน ซึ่งบางครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจ
เข้าใจไม่ตรงกันและการบูรณาการร่วมกันยังมีน้อย จึงสร้างความยุ่งยากและสับสนให้ชาวประมง
อย่างมาก เช่น กรณีเกิดปัญหาในเรื่องต่างๆ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่หนึ่งตัดสินใจแบบนี้ แต่เมื่อ
พูดคุยกับชาวประมงอีกพื้นที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติอีกแบบหนึ่งหรือในเรื่องของฐานข้อมูล
เรือประมงซึ่งชาวประมงให้ข้อมูลว่า ขายเรือประมงไปเป็นเวลานานแล้วและได้แจ้งเจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป แต่ในระบบยังคงปรากฏรายชื่ออยู่และต้องเดินทางไปแจ้งเรื่องเดิมซ้ำๆ
หลายครั้ง เป็นต้น (จิตรลดา ศรีตระกูล, 2560)

นอกจากนี้ ชาวประมงยังมีการเดินขบวนและเรียกร้องในเรื่องการปรับมาตรการต่างๆ อีก
หลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดคือเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2563 ได้มีข้อเรียกร้อง 11 ข้อ ดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประมงทั้งหมดหยุดออกกฎหมาย กฎระเบียบ
ประกาศ คำสั่งต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของชาวประมงมาเพิ่มอีก (ยกเว้นการ
ออกกฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ที่ผ่อนคลายนโยบายให้ชาวประมง)

2) จะปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย พ.ร.ก.ประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเร่งด่วน
ในช่วง 45 วัน นำเข้ามีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา

3) ขอให้รัฐบาลเร่งดำเนินการตามที่รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณ 1 หมื่นล้านบาทใน
ปีงบประมาณ 63 ในการนำเรือประมงออกนอกระบบ ขณะนี้รอสภาเห็นชอบร่างพ.ร.บ. งบประมาณ
ปี 64

4) รัฐบาลควรเร่งรัดการช่วยเหลือชาวประมงในโครงการสินเชื่อเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้ชาวประมงโดยเร่งด่วน โดยจะนำเข้ากรม.ในเดือน ธ.ค. 63

5) คณะอนุกรรมการแรงงานจะพิจารณา มาตรา 83 แห่ง พ.ร.ก.การประมง พ.ศ. 2558 ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานประมงแล้ว รอนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการแรงงานชุดใหญ่ซึ่งมีรมว.แรงงานเป็นประธานในวันที่ 25 ธ.ค. 63

6) แก้ไข กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานที่ส่งผลกระทบต่อชาวประมงที่เป็นอยู่โดยเร็ว

7) กรมประมงยืนยันว่าไม่มีนโยบายให้ติดระบบติดตามเรือ (VMS) ในเรือที่มีขนาดต่ำกว่า 30 ตันกรอส สำหรับเรือที่ติด VMS รุ่นเดิมแล้วให้สามารถใช้ต่อได้เพื่อไม่ให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

8) ตั้งคณะกรรมการพิจารณาการนำเข้าสัตว์น้ำทั้งระบบปกป้องสินค้าสัตว์น้ำภายในประเทศ และไม่กระทบผู้ประกอบการส่งออก

9) การเพิ่มวันทำการประมง กรมประมงกำลังรวบรวมวันที่เหลือจากเรือที่ไม่ได้ออกทำประมงระหว่างปีมาออกมหาศาลเพื่อเพิ่มวันทำการประมงให้ เบื้องต้นเรือวนลากจะ ได้เพิ่ม 30 วัน ส่วนเรือทั่วไปจะไม่จำกัดวันทำการประมง

10) ยกเลิกบัตรพรึทการ์ด ซึ่งจะช่วยให้สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวประมง

11) ตั้งคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาพี่น้องชาวประมงที่เดือดร้อนชุดใหม่ทันที (มงคล สุขเจริญคณา, 2563)

ดังนั้น ด้วยบริบทข้างต้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในผลที่ได้รับจากมาตรการเชิงบวกและเชิงลบในการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลว่าประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของชาวประมงพื้นบ้านให้หันมาอนุรักษ์/ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงมีผลกระทบต่อกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 หน่วยงานของรัฐต่างๆ ที่รับผิดชอบในพื้นที่ ได้ดำเนินมาตรการตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดที่ต้องการให้ชาวประมงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการทำประมงที่รัฐกำหนด และต้องการให้ชาวประมงพื้นบ้านสามารถปรับวิธีการทำประมงที่เกื้อกูลกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งได้จริงหรือไม่

1.2.2 ชาวประมงพื้นบ้านรับรู้-เข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย/มาตรการของหน่วยงานของรัฐ และยินยอม/สมัครเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินงานของรัฐอย่างกว้างขวางจริงหรือไม่

1.2.3 ด้วยมาตรการของรัฐข้างต้น ส่งผลให้ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานตามที่รัฐกำหนด อีกทั้งสามารถปรับวิธีการทำประมงที่เกื้อกูลกับการอนุรักษ์พันธุ์ทรัพยากรชายฝั่งได้ และทรัพยากรชายฝั่งฟื้นตัวจริงหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 ศึกษากระบวนการ และผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

1.3.2 ศึกษาผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

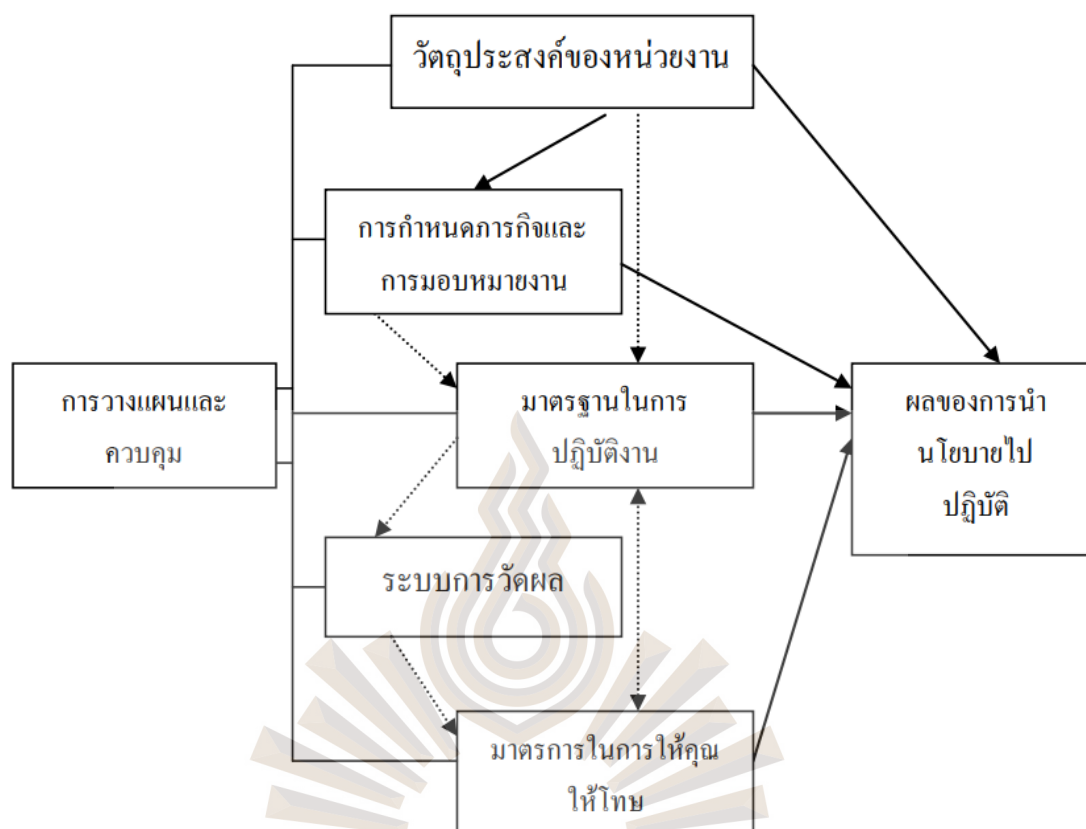
1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะ “ชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี” และศึกษาเฉพาะ “มาตรการควบคุมการใช้เครื่องมือทำการประมง (เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านตั้งแต่มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดให้การใช้เรือประมงทุกขนาดประกอบเครื่องมือทำการประมงบางประเภทเป็นประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2560 และตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560), มาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้น

ทะเบียนเรือประมง (เริ่มเมื่อมีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2561 และประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ) และ โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง (ในส่วนของประมงพื้นบ้านดำเนินการ โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)”

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการนโยบายสาธารณะ ในการศึกษาเรื่องนี้ก็มีกรอบแนวคิดทางวิชาการมากมาย อาทิ เช่น ตัวแบบของ Sabatier & Mazmanian (1980), ตัวแบบของ Edwards (1980), ตัวแบบของ Alexander (1985) เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้เลือกตัวแบบทางทฤษฎีของ วรเดช จันทรศร (2540) มาใช้ในงานวิจัย ซึ่งตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 6 ตัวแบบตามหลักการของทฤษฎีนิรนัยนี้ ประกอบด้วย ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management Model) ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model) ตัวแบบทางด้านการบริหารของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model) ตัวแบบทางการเมือง (Political Model) และตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrative Model) ผู้วิจัยได้เลือกตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เนื่องจากตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลจะเกิดผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ จำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด (ออกนโยบายโดยหน่วยงานส่วนกลาง) มีการแปลงวัตถุประสงค์ออกเป็นภารกิจย่อยภายใต้ความรับผิดชอบเฉพาะเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ ควบคุม และประเมินผล วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงาน (การแบ่งแผนก/ความรับผิดชอบภายในหน่วยงาน) มาตรฐานในการปฏิบัติงาน ระบบการวัดผล มาตรการในการให้คืนให้โทษ (การประเมินผลงานตามวงรอบ/รายปี) ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (จำนวนผู้กระทำผิด จำนวนผู้เข้าใจ/ยอมรับ มาตรการ และการรับฟังความคิดเห็นในชุมชน) การวางแผน และควบคุม (ความเป็นเอกภาพของหน่วยงานในพื้นที่) ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐหลายๆ หน่วยงานใช้ในการดำเนินมาตรการต่างๆ จึงเป็นตัวอย่างที่สอดคล้องกับการการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี ” มากที่สุด

รูปที่ 1.1 ตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล

ที่มา : วรเดช จันทรรศร, 2540

1.6 นิยามศัพท์

การดำเนินมาตรการของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่โดยอ้างอิงตามตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล (วรเดช จันทรรศร, 2540)

วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน หมายถึง วัตถุประสงค์ของนโยบายนี้ ซึ่งหน่วยงานต้องบรรลุให้สำเร็จที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อันได้แก่ ชาวประมงทุกคน ดำเนินการตามมาตรการในการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing) อันประกอบด้วย การขึ้นทะเบียนเรือประมง การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่ทำการประมง และใช้

อุปกรณ์ทำประมงตามขนาดและชนิดที่กฎหมายกำหนด (ตามที่กำหนดใน พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. 2558) รวมทั้งสามารถปรับวิถีชีวิตมาเป็นการทำประมงเชิงอนุรักษ์ได้

การวางแผนและควบคุม หมายถึง กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน และการควบคุม การติดตาม กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินมาตรการตามนโยบายการ แก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน หมายถึง การกระจายงานในหน้าที่ ความ รับผิดชอบและอำนาจการตัดสินใจภายในขอบเขตที่กำหนด ให้ผู้อื่นไปปฏิบัติ อันได้แก่

- 1) กระทรวงคมนาคมมอบหมายให้กรมเจ้าท่ารับขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านจาก ชาวประมงพื้นบ้าน
- 2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมายให้กรมประมงรับขึ้นทะเบียน/ตรวจสอบประเภท ของอุปกรณ์ทำประมงจากชาวประมงพื้นบ้าน และให้ความรู้ชาวประมงพื้นบ้านในการทำประมงเชิง อนุรักษ์
- 3) กระทรวงแรงงานมอบหมายให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดชลบุรี และสำนักงาน สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดชลบุรี รับขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่ทำการประมง
- 4) กระทรวงกลาโหมมอบหมายให้ทัพเรือภาคที่ 1 ตรวจสอบและจับกุมเรือประมงพื้นบ้านที่ ไม่ขึ้นทะเบียนเรือ มีอุปกรณ์ทำประมงผิดประเภท และไม่ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว
- 5) สำนักงานตำรวจแห่งชาติมอบหมายให้กองกำกับการ 5 กองบังคับการตำรวจน้ำ (ชลบุรี) ตรวจสอบและจับกุมเรือประมงพื้นบ้านที่ไม่ขึ้นทะเบียนเรือ มีอุปกรณ์ทำประมงผิดประเภท และไม่ขึ้น ทะเบียนแรงงานต่างด้าว

มาตรฐานในการปฏิบัติงาน หมายถึง ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ใช้ในการควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งออกโดยหน่วยที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย

ระบบการวัดผล หมายถึง ระบบที่หน่วยกำหนดนโยบายกำหนดให้ หน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ดำเนินการตาม เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินการ

มาตรการในการให้โทษให้โทษ หมายถึง การให้รางวัล/สิ่งตอบแทน เมื่อทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ/ประสบความสำเร็จ และลงโทษ เมื่อทำงานไม่ได้ตามเป้าหมาย/ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้ง

เอาไว้ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน (ถ้าสำเร็จ) และให้โทษ (ถ้าล้มเหลว) ของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แต่ละหน่วยยังไม่มีกำหนดไว้อย่างแน่ชัด

ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ผลจากการนำการตัดสินใจของนโยบาย
หนึ่งๆ ไปสู่การกระทำให้บรรลุผลจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยผลของการดำเนินมาตรการของหน่วย
ปฏิบัติในพื้นที่ ชาวประมงทุกคนสามารถดำเนินการตามมาตรการในการป้องกัน ยับยั้ง และขจัด
การทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม อันได้แก่ การขึ้นทะเบียน
เรือประมง การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่ทำการประมง และใช้อุปกรณ์ทำประมงตามขนาดและ
ชนิดที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งสามารถปรับวิถีชีวิตมาเป็นการทำประมงเชิงอนุรักษ์ได้

นิยามของประมงพื้นบ้าน

การทำประมงพื้นบ้าน มีความหมายโดยสรุป คือ การทำประมงเพื่อมุ่งเน้นในการยังชีพ
เป็นหลัก ใช้เรือขนาดเล็ก อุปกรณ์ขนาดเล็กที่สามารถทำขึ้นเองได้ในท้องถิ่นที่ตนเองอยู่ และมีพื้นที่
ในการทำประมงอยู่บริเวณชายฝั่ง (พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ; วรรณุช สุทธิจันทร์นภา,
2549 ; วันดี มาเป็น, 2554)

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นกรอบวิจัยในครั้งนี้อย่างนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2 นโยบายการแก้ปัญหาประมง และมาตรการในการป้องกันยับยั้งและจัดการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated: IUU)

2.3 การสำรวจงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ และนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับมาตรการของนโยบายที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการกำหนดนโยบาย และเมื่อนโยบายได้รับความเห็นชอบในการนำไปประกาศใช้ในลักษณะต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติ คำสั่งฝ่ายบริหารหรือมติคณะรัฐมนตรี คำพิพากษาของศาลสูงหรือศาลฎีกา ประกาศหรือกฎกระทรวง หลังจากนั้นนโยบายถูกนำไปปฏิบัติ อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง หากนโยบายไม่มีความเหมาะสมจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนตามที่คาดหวังไว้

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบาย ซึ่งในอดีตมักจะถูกมองข้ามไปหรือไม่ได้รับความสนใจ การตัดสินใจเลือกนโยบายที่ไม่เหมาะสม เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมทำให้นโยบายดังกล่าวไม่บรรลุผลตามความต้องการและอาจทำให้เกิดปัญหาที่มีอยู่เดิมยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นไปอีก โดยทั่วไปการศึกษานโยบายสาธารณะจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก การก่อรูปและการออกแบบนโยบาย ขั้นตอนที่สอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ และขั้นตอนที่สาม คือ การประเมินผลนโยบาย ในส่วนของการนำ

นโยบายไปปฏิบัติเป็นส่วนที่เป็นปัญหาโดยตลอด โดยเฉพาะภายใต้แนวทางการศึกษาแบบกล่องดำ (Black Box) ซึ่งสรุปว่าการศึกษาคัดสินใจนโยบายคือ การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจนโยบายมุ่งที่จะให้เกิดผลลัพธ์ที่ตั้งใจและพึงปรารถนา ทำให้การศึกษามุ่งความสนใจไปที่การปรับปรุงคุณภาพการตัดสินใจ และการเสนอตัวแบบสำหรับการตัดสินใจนโยบาย โดยขยายความคิดเกี่ยวกับโอกาสความสำเร็จของแต่ละทางเลือกนโยบาย

2.1.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะทำให้ทราบถึงขอบเขตของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความครอบคลุมในกิจกรรมส่วนไหนของการวิเคราะห์นโยบายบ้าง โดยเฉพาะการศึกษาจากทัศนะที่หลากหลายต่างกันของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องจะทำให้ผู้สนใจสามารถขยายมุมมองเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างรอบด้าน ซึ่งบางส่วนอาจจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่บางส่วนอาจจะมีบ่งบอกความแตกต่างได้ชัดเจน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

Horn & Meter (1976) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและเอกชน ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย รวมถึงปัจจัยทั้งหลายที่มีผลต่อความพยายามที่จะเปลี่ยนรูปแบบของการตัดสินใจไปสู่มาตรการเชิงปฏิบัติ รวมทั้งความพยายามที่จะบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้จากการตัดสินใจนโยบาย

Bardach (1980) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเกมส์ของกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีและการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเห็นว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นและเติบโตตามข้อกำหนดของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิตของกระบวนการทางการเมือง และการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นโอกาสแรกที่จะได้นำการตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบายไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง และขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นการสังเคราะห์และแสดงให้เห็นถึงความหวังในการแก้ไขปัญหาของสังคม ความกลัวเกี่ยวกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน และจินตนาการของผู้มีส่วนร่วมที่ต้องการจะเน้นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงครอบคลุมกระบวนการแปลงนโยบายที่เป็นนามธรรมให้เป็นแผนงานรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติและตรวจสอบระดับความสำเร็จได้

Mazmanian & Sabatier (1989) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการนำการตัดสินใจ นโยบายที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ เป็นการร่วมกันทำงานภายใต้กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร หรือคำพิพากษาของศาลสูงหรือศาลฎีกา

Cheema & Rondinelli (1983) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการนำนโยบายหรือแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะทำให้ทราบว่าในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และการจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมและพอเพียง ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ข้อจำกัดทางกฎหมาย ความจำเป็นในการพิจารณาตามหลักเหตุผลของระบบราชการ เป็นต้น (Brewer & DeLeon, 1983) โดยมีรายละเอียดของปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) แหล่งที่มาของนโยบาย นโยบายอาจมีที่มาจากผ่าน กระบวนการกำหนดนโยบาย จนกระทั่งปรากฏเป็นนโยบายในหลายลักษณะ เพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ปรารถนา ดังนี้

1.1) ประการแรก การแถลงการณ์หรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร ลักษณะของนโยบายประเภทนี้อาจกระทำในรูปของการประกาศแถลงการณ์หรือมติของคณะรัฐมนตรี ซึ่งก่อนจะถึงขั้นตอนนี้ นโยบายจะต้องผ่านกระบวนการก่อรูปนโยบาย การพัฒนา ทางเลือกนโยบาย และการตัดสินใจเลือกเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น แถลงการณ์หรือประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรี ที่มีต่อการแก้ไข ปัญหาสาธารณะ จึงเป็นผลผลิตของระบบการเมืองซึ่งมีผลโดยชอบด้วยกฎหมาย ในการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง

1.2) ประการที่สอง เนื้อหาหรือรายละเอียดในกฎหมาย กฎหมายคือรูปธรรมของนโยบายที่ผ่านกระบวนการตัดสินใจนโยบายและได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ กฎหมายจึงเป็นผลผลิตจากกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ เป็นผลผลิตจากการประนีประนอมระหว่างกลุ่มการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นเนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายอย่างน้อยที่สุดจะต้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ของกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้น เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายจะต้องประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ของกฎหมาย มาตรการในการดำเนินการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมาย ตลอดจนบทลงโทษต่อผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย หากเนื้อหาสาระสำคัญดังกล่าวมีความครอบคลุมต่อประเด็นปัญหา นโยบายต่างๆ ที่ต้องการจะแก้ไข การนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะมีความเป็นไปได้สูง ตรงกันข้ามถ้าหากเนื้อหา สาระสำคัญของกฎหมายมีข้อบกพร่องมาก และไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขในการนำไปปฏิบัติ จะนำไปสู่ความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาได้มาก ดังนั้นเนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายจึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

1.3) ประการที่สาม ความร่วมมือระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในการประกาศใช้กฎหมายที่ถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนั้น โดยทั่วไปจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารมีความร่วมมือกันตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ กล่าวคือนโยบายใดๆ ของฝ่ายบริหารที่จำเป็นจะต้องประกาศเป็นกฎหมาย จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายบริหารได้รับความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะเมื่อใดก็ตามที่ฝ่ายนิติบัญญัติไม่ให้ความร่วมมือร่างกฎหมายที่เสนอโดยฝ่ายบริหารมีโอกาสจะตกไปได้มาก จึงจะทำให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถนำนโยบายที่ตนต้องการไปปฏิบัติได้

1.4) ประการที่สี่ ข้าราชการระดับสูง โดยปกติหน่วยราชการและองค์การราชการต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการประชาชน โดยนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ เพื่อการแก้ไขปัญหาสาธารณะให้ประสบความสำเร็จ แต่บทบาทหน้าที่ขององค์การราชการมิใช่มีแค่เพียงการนำนโยบายไปปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการริเริ่มการก่อรูปนโยบายและการพัฒนาทางเลือกนโยบายอีกด้วย โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูง หรือผู้นำองค์กรจะมีบทบาทมากในการกำหนดปัญหา นโยบาย และการพิจารณาเสนอทางเลือกนโยบายต่อฝ่ายการเมือง ถ้าผู้นำองค์กรราชการกำหนดปัญหา นโยบายสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และการเสนอทางเลือก

นโยบายเป็นทางเลือกที่สามารถจะแก้ไขปัญหาได้ โอกาสที่ผู้กำหนดนโยบายจะผลักดันให้เป็นนโยบายโดยถูกต้องตามกฎหมายจะเป็นไปได้สูง

1.5) ประการที่ห้าการพิจารณาและการวินิจฉัยของศาล โดยทั่วไปคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลสูงสุดและถือเป็นที่สุด คือ นโยบายสาธารณะที่สำคัญของทุกสังคม เพราะคำพิพากษาดังกล่าวจะเป็นมาตรฐานสำหรับผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติตาม โดยเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อมีปัญหาในทางกฎหมายและศาลฎีกาได้พิพากษาไว้อย่างใด คำพิพากษานั้นคือบรรทัดฐานที่หน่วยราชการจะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น องค์การราชการที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลสูง หรือศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับงานของตนด้วย และถือเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด มิฉะนั้นอาจถูกฟ้องร้องจากผู้เกี่ยวข้องที่สูญเสียประโยชน์เพราะการไม่ปฏิบัติตามขององค์การราชการที่รับผิดชอบ การที่นักวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาของนโยบายว่าเป็นปัจจัยกำหนดที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็เพราะว่ามีบทบาทสำคัญในการริเริ่มการก่อรูปนโยบายและการกำหนดนโยบายมีความหลากหลาย ทั้งในด้านอำนาจ และหน้าที่ ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการกำหนด คัดเลือกและการบริหาร นโยบายด้วย แม้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะไม่มีอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการให้ความเห็นชอบนโยบายที่ต้องประกาศใช้เป็นกฎหมาย อำนาจดังกล่าวจึงมีผลต่อการรับรองให้ฝ่ายบริหารปฏิบัติตามด้วย ส่วนฝ่ายบริหารซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยผ่านองค์การราชการที่ตนรับผิดชอบ อาจใช้อำนาจส่วนตัวหรือใช้อำนาจผ่านระบบ ราชการที่ตนมีอิทธิพลในการรับผิดชอบอยู่โดยตรงก็ได้ การกระทำดังกล่าวของฝ่ายบริหารเป็นที่ ปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมต่างๆ (Pressman and Widavsky, 1984 ; Bardach, 1977) นักวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องตระหนักไว้ด้วยว่า มีความยุ่งยากเกี่ยวกับ แหล่งที่มาของนโยบายอยู่ด้วย กล่าวคือ แหล่งที่มาต่างๆ ของนโยบาย อาจจะมี ความขัดแย้งกัน และไม่ส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติดำเนินไปได้ด้วยดี และในบางกรณีอาจเป็นปรีกษณ์ต่อกันด้วย จนกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการนำนโยบายไปปฏิบัติมิให้ประสบความสำเร็จ (Lazin, 1973) ซึ่งกรณีเช่นนี้เป็นสิ่งที่นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องพยายามมิให้เกิดขึ้น หรือหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ต้องให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด มิฉะนั้นจะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีโอกาสประสบความสำเร็จ ความล้มเหลวมากกว่าความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้เกิดความสูญเสียมากมายทั้งทรัพยากรที่ต้องใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เวลา และโอกาสของประชาชนที่ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม

2) ความชัดเจนของนโยบายเป็นรากฐานสำคัญของความมุ่งหมาย ของนโยบายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในบางครั้งอาจพบว่านโยบายมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แต่มาตรการในการปฏิบัติไม่ชัดเจน หน่วยงานปฏิบัติที่รับผิดชอบอาจต้องใช้ดุลยพินิจของตนในการปฏิบัติ และอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้เช่นกัน ในกรณีที่วัตถุประสงค์ของนโยบายไม่ชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยแรกของความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะผู้ปฏิบัติไม่ทราบแน่ชัดว่าวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของนโยบายคืออะไร ภาระจึงตกกับผู้ปฏิบัติ ที่จะต้องตีความเอาเอง ซึ่งอาจถือโอกาสดำเนินการตามที่ตนพอใจ ลักษณะดังกล่าวจะยิ่งก่อให้เกิด ความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มาก หากนโยบายใดก็ตามมีเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมาก ก็จะยิ่งส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสอดคล้อง ประสานกัน และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนาอย่างมีประสิทธิภาพ การขาดความชัดเจนและความแน่นอนของนโยบายอาจเกิดขึ้นได้แม้กระทั่งใน การกำหนดนโยบายโดยข้าราชการระดับสูง ซึ่งอาจเกิดจากความสับสนในข้อกำหนดต่างๆ ซึ่ง ส่งผลให้การตัดสินใจในระดับบุคคลมีผลต่อความคลุมเครือในการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาอีกประการหนึ่งที่พบอยู่เสมอ คือ การขาดการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน เกี่ยวกับการแปลงนโยบายให้เป็นกิจกรรมการปฏิบัติ จนกระทั่งการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยบุคลากรระดับล่างสุดประสบกับปัญหาขึ้น เมื่อถึงเวลานั้นผู้รับผิดชอบจึงเริ่มคิดหาวิธีการที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติดำเนินไปด้วยดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (Meranto, 1967 ; Halperin, 1974) นักวิเคราะห์เห็นนโยบายจำเป็นจะต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างความมุ่งหมายและนโยบายให้ชัดเจน กล่าวคือ ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้เกิดขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ปรากฏอยู่ให้บรรลุผล ในขณะที่ทางด้านนโยบายนั้นจะต้องประกอบด้วยแผนงานและโครงการต่างๆ ที่ได้ออกแบบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการผู้กำหนดนโยบายในระดับสูงส่วนใหญ่จะกำหนดความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้อย่างกว้างๆ มีลักษณะทั่วไป และมีความเป็นนามธรรมสูง จึงเป็นการยากที่จะบอกได้ว่าจะต้องดำเนินนโยบายอย่างไร มีข้อกำหนดอะไรบ้าง เพราะในทางปฏิบัตินั้น หากมีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานมากหรือมุ่งเน้นการจัดการในจุดย่อยมากเกินไป จะเป็นการสร้างเงื่อนไขผูกมัดที่ไม่มี ความยืดหยุ่น ทำให้การบริหารนโยบายไม่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป ซึ่งจะเป็นการบั่นทอน มิให้การนำนโยบายไป ปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ อาจทำลายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ปฏิบัติได้เช่นกัน (Marschak, 1967 ; Brunner, 1968) หรือความไม่สมดุลระหว่างศักยภาพของนโยบายและทรัพยากร กล่าวคือ นโยบายมีวัตถุประสงค์ชัดเจนและมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาสูง แต่ไม่มีทรัพยากร เพียงพอในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความล้มเหลว การกำหนดนโยบายที่ดีจึงต้องคำนึงความชัดเจนของ

วัตถุประสงค์ของนโยบาย และรายละเอียดที่เหมาะสม หากปรากฏว่านโยบายมีรายละเอียดมากเกินไปหรือน้อยเกินไป อาจทำให้ผู้บริหารนโยบายไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของนโยบาย และอาจทำให้เกิดการบิดเบือน นโยบายโดยการนำไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้กำหนดนโยบาย จะต้องคำนึงถึงความสำคัญเกี่ยวกับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยตั้งความมุ่งหมายไว้อย่างระมัดระวัง และควรจัดทำแผนเพื่อการประเมินผลนโยบาย และกำหนดกลยุทธ์การ นำนโยบายไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (Brever and Deleon, 1983) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การระบุสภาพปัญหา นโยบายอย่างครอบคลุมครบถ้วน การกำหนดผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา และการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการอย่างเหมาะสม ซึ่งจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การสนับสนุนนโยบาย เมื่อกำหนดนโยบายเรียบร้อยแล้ว นโยบายจะถูกนำไปปฏิบัติอย่างไร หรือจะได้รับการนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ คำตอบของคำถามเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนนโยบายจากผู้ปฏิบัติ และผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิบัติตามนโยบายนั้น หรืออาจพิจารณาในแง่ของการเมืองในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ว่า มีกลุ่มใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งกลุ่มในรัฐบาลได้แก่ นักการเมืองที่เกี่ยวข้อง องค์กรราชการที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือผู้มีอำนาจจัดสรรงบประมาณสนับสนุน เป็นต้น ส่วนกลุ่มภายนอกรัฐบาลอาจได้แก่ สมาชิกในเขตเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา และสาธารณชนทั่วไป เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่สนับสนุนหรือคัดค้านนโยบาย จะมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างพอเพียงหรือไม่ และจัดสรรมาจากแหล่งใด จะต้องใช้จ่ายมากน้อยเท่าไร พันธะข้อตกลงมีความมั่นคงเพียงใด และมีระยะเวลาผูกพันที่จะต้องกระทำให้สำเร็จนานเท่าใด คำถามเหล่านี้ล้วนต้องการคำตอบในเชิงนโยบาย และต้องพิจารณาทางเลือกในการนำนโยบายไป ปฏิบัติให้เหมาะสม (Commoner, 1968 ; Derthick, 1972 ;Pincus, 1972)

4) ความซับซ้อนในการบริหารงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารควรพิจารณาการบริหารนโยบายทั้งในมิติของแนวราบ และแนวดิ่งควบคู่กันไป และจะเห็นได้ชัดเจนว่า ยังมีจำนวนหน่วยงานหรือองค์กรเข้ามา เกี่ยวข้องการนำนโยบายไปปฏิบัติมากเพียงใด ก็จะยิ่งทำให้

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมี ความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วย สำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติในมิติของการประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ นั้น อาจพบว่าตัวแทนของแต่ละองค์กร อาจมีการเพิ่มวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของตนเองเข้าไปด้วย จึงทำให้เห็นนโยบายมีโอกาสที่จะเบี่ยงเบนไปจากเดิมได้มาก ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างสำคัญต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติ อุปสรรคที่สำคัญในการบริหารนโยบาย คือ การกระจายกระจายของ กระบวนการตัดสินใจโดยผ่านหน่วยปฏิบัติต่างๆ อย่างมากมาย (Levine, 1972) การนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีอำนาจตัดสินใจนโยบายจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ องค์กรที่มีความ ซับซ้อนสูง หรือมีสายการบังคับบัญชายาวเกินไป และมีจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากเกินไป เพราะลักษณะต่างๆ ดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการบิดเบือนวัตถุประสงค์ของนโยบาย และการใช้ ดุลพินิจของผู้ปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การมอบหมายให้หน่วยงานที่เป็นเอกภาพและไม่มี ความ ซับซ้อนในการบริหารงานมาก จะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

5) สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยการ สร้างสิ่งจูงใจของฝ่ายบริหารต่อผู้ปฏิบัติ อีกด้วย ประเด็นนี้จะเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับเรื่องการทำงาน และปัจจัยกระตุ้นที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ มีข้อน่าสังเกตว่าในระบบราชการเป็นระบบที่ขาดการรับรู้เรื่อง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สัญญาณด้าน การตลาด ทำให้เกิดความยากลำบากที่จะเข้าใจว่าอะไรคือ สิ่งจูงใจสำหรับผู้ นำ นโยบายไปปฏิบัติ และอะไรคือรางวัลหรือการลงโทษที่ผู้ปฏิบัติจะได้รับ สำหรับการให้บริการที่ดี และบริการที่ไม่ดี (Schultze, 1970 ; Halperin and Kanter, 1973) ลักษณะของสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติ อาจกระทำได้หลายกรณี อาทิเช่น การเลื่อนขั้น เงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การเลื่อนตำแหน่ง ส่วนการลงโทษในกรณีที่ทำให้งานล้มเหลว อาจกระทำได้หลายกรณีเช่นกัน เช่น การระงับการขึ้นเงินเดือน การงดเงินรางวัลประจำปี การโยกย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งที่มีความสำคัญน้อยกว่า เป็นต้น มาตรการเหล่านี้ควรจะประกาศให้ผู้ ปฏิบัติทราบชัดเจนล่วงหน้า พร้อมทั้งการจัดระบบการประเมินผลงานที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติอย่างเสมอภาค อย่างไรก็ตาม การจัดสรรสิ่งจูงใจดังกล่าวจะเป็นไป ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการสนับสนุน แผนงานหรือ โครงการเป็นสำคัญ โดยองค์ประกอบของต้นทุนได้ ครอบคลุมค่าใช้จ่ายเหล่านี้ไว้ด้วย แล้วการจัดสรรสิ่งจูงใจดังกล่าวจึงสามารถกระทำได้

6) การจัดสรรทรัพยากร ทรัพยากรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ แผนงานหรือโครงการใด แม้จะมีปัจจัยอื่น ครบถ้วน แต่ถ้าขาดปัจจัยเรื่องทรัพยากรในการสนับสนุน แผนงานและโครงการอาจประสบความสำเร็จล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มต้นลงมือปฏิบัติทรัพยากรในการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงรวมทั้ง เงินทุน เวลา และบุคลากร ตลอดจนเทคโนโลยีและอุปกรณ์ (Brever and DeLeon, 1983)

ตัวแบบของวอเรซ จันทรศร

วอเรซ จันทรศร (2540) ได้ทำการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติจากผลงานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน รวมทั้งนำประสบการณ์ที่ผ่านมาพัฒนาเป็นแนวคิดและตัวแบบทางทฤษฎี โดยได้ให้ทรรศนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการศึกษาในเรื่องขององค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้ การศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นการแสวงหาวิธีการ และแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงานและการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องอาศัยการนำเสนอตัวแบบทางทฤษฎีหรือแนวทางการศึกษาที่พิจารณาเห็นว่าสำคัญและมีประโยชน์ ซึ่งการเสนอ ตัวแบบนี้เป็นไปตามหลักการของทฤษฎีนิรนัย วอเรซ จันทรศร (2540) ได้เสนอตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 6 ตัวแบบ ดังนี้ 1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล 2. ตัวแบบทางด้านการจัดการ 3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ 4. ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ 5. ตัวแบบทางการเมือง 6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ ตัวแบบทั้ง 6 ตัวแบบนี้มีตัวแปรตามคือผลที่ได้จากกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยสนับสนุนและส่งผลให้เกิดผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลถือฐานคติที่ว่า นโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยย่อยต่างๆ ขององค์การ มีระบบวัดผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบการให้คุณค่าให้โทษ

ตัวแบบด้านการจัดการ ตัวแบบด้านการจัดการตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ เน้นให้ความสนใจที่สมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้

สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ในลักษณะนั้นนโยบายที่จะประสบความสำเร็จได้จึงต้องอาศัยโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ องค์กรยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และงบประมาณ ตัวแบบนี้จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยการแก้ไขที่ตัวองค์กร

ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กรเป็นตัวแบบที่มีการมีส่วนร่วม ขององค์กรเป็นสำคัญ ภายใต้ฐานคติที่ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายไปปฏิบัติให้บังเกิดความสำเร็จจึงน่าจะเป็นเรื่องของการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันของสมาชิกในองค์กร การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนการสร้างทีมงานมากกว่าการมุ่งใช้การควบคุม หรือใช้อำนาจทางรูปนัยของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพราะการแบ่งแยกว่าการกำหนดนโยบายเป็นเรื่องที่ควรมาจากระดับสูง และการปฏิบัติตามนโยบายเป็นเรื่องของผู้ที่อยู่ในระดับล่างเป็นเรื่องที่ขัดกับสภาพความเป็นจริง การทำให้ผู้ปฏิบัติตระหนักในความสำเร็จของนโยบายและเห็นว่าความสำเร็จของนโยบายคือความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วน สมรรถนะขององค์กร โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับทุกคน จึงน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่ากลยุทธ์อื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของกระบวนการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหรือวางกรอบนโยบายโดยถือว่า นโยบายเหล่านั้นมาจากตัวผู้ปฏิบัติเองโดยตรง

ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการพัฒนามาจากแนวคิดของนักสังคมวิทยาองค์กร ที่พยายามจะสร้างกรอบการมองหาสภาพความเป็นจริงทางสังคม ในองค์กรตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัยแต่มีอยู่กระจัดกระจายในองค์กร ในทรรศนะนี้หมายความว่าสมาชิกขององค์กรทุกคนมีอำนาจในแง่ของการใช้วิจารณ์ญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการที่มีหน้าที่ต้องติดต่อและให้บริการประชาชน โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจจะควบคุมได้ การยึดเหนี่ยวนโยบายใหม่ๆ ที่จะไปมีผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันของข้าราชการเหล่านั้นมักจะไร้ผล นอกเสียจากข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติจะยอมรับหรือปรับนโยบาย แนวทางการปฏิบัติเหล่านั้นเข้าไป เป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวันเอง โดยนัยนี้ ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการบริหารที่ขาด

ประสิทธิภาพ แต่เกิดจากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหาร นโยบายที่ไม่เข้าใจว่าสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติเกิดขึ้นในลักษณะใดมากกว่า

ตัวแบบทางการเมือง ตัวแบบทางการเมืองเชื่อว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดจากความสามารถของผู้เล่นหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนองค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน และความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์กร ตัวแบบนี้เห็นว่าการสร้างการยอมรับ และการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ยากที่จะเกิดขึ้นได้แต่ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้ในองค์กรและในระบบสังคมทั่วไป การหวังที่จะให้ทุกฝ่ายเห็นชอบและปฏิบัติตามนโยบายจึงเป็นสิ่งที่ยาก เพราะนโยบายคือการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องของการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม ซึ่งย่อมจะมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกฝ่ายจะต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเองก่อนเป็นเบื้องแรก ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของการเผชิญหน้า การบริหารความขัดแย้ง การแสวงหาผู้สนับสนุนหรือการยอมรับ การโฆษณาชวนเชื่อ การรู้จักสร้างเงื่อนไขและหาข้อต่อรอง ในการจัดสรรทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลหน่วยงาน ตลอดจนองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความเป็นไปได้ของการสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่วนหนึ่ง จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการเจรจา สถานะของอำนาจ และทรัพยากรที่มีอยู่ของหน่วยงานในฐานะที่จะใช้เป็นเครื่องมือต่อรองของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร จำนวนหน่วยงานที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากนักการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ บุคคลสำคัญต่างๆ รวมถึงสภาพความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพความรู้ความสามารถความชำนาญในการต่อรองของผู้เล่น แต่ละคนเป็นสำคัญ

ตัวแบบเชิงบูรณาการ ตัวแบบเชิงบูรณาการเป็นตัวแทนที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบมาไว้ โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สามเป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผน และการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

2.2 นโยบายการแก้ปัญหาประมง และมาตรการในการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated: IUU)

นโยบายในการควบคุม/แก้ไขปัญหาการประมงของประเทศไทยอย่างเป็นทางการเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ.2490 และแทบไม่มีการปรับปรุงใหญ่เลย จนกระทั่งในเดือน เมษายน พ.ศ.2558 สหภาพยุโรปได้ประกาศแจ้งเตือนประเทศไทยหรือที่เรียกว่า ใบเหลือง โดยให้ประเทศไทยแก้ไขในเรื่องการปรับปรุงกฎหมายด้านการประมงในประเทศให้สอดคล้องกับหลักการสากล และปรับปรุงแผนระดับชาติในการป้องกัน ขจัด และยับยั้งการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated : IUU Fishing) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขได้ภายในเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2558 ไทยอาจจะได้รับใบแดง และไม่สามารถส่งออกสินค้าประมงไปยังสหภาพยุโรปได้อีกต่อไป จึงนำมาสู่การปรับเปลี่ยนขนานใหญ่ของกฎหมายประมงไทย พัฒนาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงในประเทศไทยที่สำคัญ และใช้บังคับตามลำดับโดยสรุป ได้แก่

1) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 มีบทบาทสำคัญมากในการรักษาทรัพยากร และสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเล เพื่อก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และในพระราชบัญญัตินี้ยังมีการเน้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันมลพิษทางน้ำ และการควบคุมวิธีการ เครื่องมือ ตลอดจนฤดูกาลในการจับสัตว์น้ำ อย่างไรก็ตามก็ตีกลับปรากฏว่าทรัพยากรสัตว์น้ำในบริเวณน่านน้ำของไทยกลับยังต้องประสบกับภาวะเสื่อมโทรมจนเลยขั้นวิกฤต จากสาเหตุสำคัญ คือ กฎหมายขาดการบังคับใช้อย่างเข้มงวด รัฐขาดกำลังคน และ งบประมาณอย่างเพียงพอ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยประสบกับปัญหาที่สลับซับซ้อนมีการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำมากเกินไป นอกจากนี้กฎหมายเก่ายังไม่เปิดช่องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ทั้งที่ชาวประมงในหลายท้องที่มีศักยภาพพอที่จะร่วมบริหารจัดการทรัพยากรประมงของตนเอง จึงมีการร่วมกันปรับปรุงแก้ไข และให้ใช้กฎหมายประมงใหม่ คือ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2558

โดยหน่วยงานที่มีส่วนในการรับผิดชอบตาม พรบ. นี้ ได้แก่ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม, กองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม และตำรวจน้ำ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558 มีหลักการที่สำคัญคือ เพื่อควบคุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงแบบครบวงจร กล่าวคือ เริ่มจากกระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการแปรรูปในการใช้เพื่ออุปโภค และบริโภค มีการกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรสัตว์น้ำโดยคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งส่งเสริมองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น โดยองค์กรดังกล่าวจะมีสิทธิเสนอแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมง และช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย มีการกำหนดให้มีการเก็บสถิติการประมง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย และการบริหารจัดการด้านการประมงในการควบคุมการทำการประมง มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมเกี่ยวกับ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมงหรืออาจส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากรสัตว์น้ำ มีการกำหนดเขตการประมง ได้แก่ เขตประมงทะเลชายฝั่ง เขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง และเขตประมงน้ำจืด ตามลักษณะของพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการควบคุม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำให้เหมาะสม มีการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ฯลฯ มีสภาพบังคับโดยมาตรการทางปกครอง เช่น การพักใช้ใบอนุญาต การระงับการอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตมาใช้บังคับ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสามารถทำได้ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ไม่มีความผิดในการกระทำความผิด และมีบทกำหนดทางอาญาที่ ความเหมาะสมกับการกระทำความผิดในแต่ละเรื่อง อย่างไรก็ตาม ปรากฏการทำการประมงโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2558 ยังขาดมาตรการในการ ติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมง ในเขตน่านน้ำไทย และนอกน่านน้ำไทย

3) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 จากสถานการณ์การทำการประมงผิดกฎหมาย และความจำเป็นข้างต้น จึงได้มีการตราพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 อย่างเร่งด่วนเพื่อเพิ่ม มาตรการในการควบคุม เฝ้าระวังสืบค้น และตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และ ขจัดการทำการประมงโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนด แนวทางในการอนุรักษ์ และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำ ให้สามารถใช้ ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งต่อมาในเดือนธันวาคม 2558 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ทำให้พระราชกำหนดดังกล่าวมีสถานะเทียบเท่า พระราชบัญญัติแต่ยังคงชื่อพระราชกำหนดเช่นเดิม มาตรการสำคัญตามพระราชกำหนดนี้ เช่น

กำหนดให้การทำประมงนอกน่านน้ำไทย จะต้องได้รับใบอนุญาตการทำประมงนอกน่านน้ำจากอธิบดีและต้องมีผู้สังเกตการณ์ประจำอยู่ในเรือประมง มีสภาพบังคับโดยมาตรการทางปกครอง และทางอาญาอย่างเข้มงวด

นโยบายการแก้ปัญหาการทำประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU มีที่จากการที่ประเทศไทยได้รับการประกาศเตือนจากสหภาพยุโรปถึงการจับให้มีมาตรการในการป้องกัน ขั้วขัง และขจัดการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated: IUU) ซึ่งหากไม่มีการแก้ปัญหาอย่างจริงจังโดยเร่งด่วนภายในหกเดือน อาจมีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำของประเทศไทยในอนาคตและความมั่นคงของประเทศไทยในภาพรวม ดังนั้น เพื่อให้สามารถเร่งดำเนินการแก้ปัญหาให้การทำประมงสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน เป็นระบบ และยกระดับมาตรฐานการประมงของประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการประมงอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หากมิได้มีการป้องกันและแก้ไขโดยเร่งด่วน จะมีผลกระทบต่อความมั่นคง ทางเศรษฐกิจของประเทศได้ เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม) จึงกำหนดให้มีมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาโดยสรุป ดังนี้ จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายเป็นศูนย์เฉพาะกิจขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี มีอำนาจในการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติในการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุม สั่งการ กำกับดูแล และประสานการปฏิบัติการทั้งปวงของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายฯ จัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า - ออก และศูนย์ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่เรือประมงแบบเบ็ดเสร็จ ในส่วนของเรือประมงพาณิชย์ให้ดำเนินการจัดทำสมุดบันทึกการทำประมง ติดตั้งระบบติดตามเรือประมง แจ้งการเข้า - ออก ทำเทียบเรือทุกครั้ง

สำหรับกรมเจ้าท่าให้เพิกถอนทะเบียนเรือไทย สำหรับเรือประมงที่ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายฯ หรือขาดการต่ออายุทะเบียนเรือประมง นอกจากนี้เจ้าของเรือหรือผู้ประกอบการเรือประมงห้ามยินยอมให้บุคคลใดๆ กระทำการดังต่อไปนี้ในเรือประมงของตน ครอบครองเครื่องมือทำการประมงที่ไม่ได้รับอนุญาตในเรือประมง นำเรือประมงซึ่งมีเครื่องมือทำการประมงที่ไม่ถูกต้องตรงกับเครื่องมือที่ได้รับอนุญาต

บัตรหรือไม่ได้รับอาชญาบัตรหรือเครื่องมือทำการประมงออกจากท่าเทียบเรือไปทำการประมง นำเรือประมงซึ่งปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย กฎหมายว่าด้วยเรือไทย กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองออกจากท่าเทียบเรือจนกว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านั้นให้ครบถ้วน และห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือประมงออกไปทำการประมงในน่านน้ำของรัฐต่างประเทศ และในทะเลหลวงหรือนำเรือบรรทุกสินค้าประมงห้องเย็นออกไปน่านน้ำต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก สปมผ

มาตรการแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายฯ ที่ออกมาโดยภาครัฐไม่ได้มีแต่มาตรการเชิงควบคุมแต่ภาครัฐยังออกมาตรการเชิงบวกควบคู่กัน เพื่อให้ชาวประมงสามารถปรับตัว และเข้าใจถึงความสำคัญของการดำเนินการตามมาตรการแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายฯ โดยมีมาตรการเชิงบวก เช่น นโยบายและแนวทางการส่งเสริมและการจัดการเพาะเลี้ยงในทะเลชายฝั่งเป็นการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ชาวประมง โดยเฉพาะกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านหลายครั้ง เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับมาตรการใหม่ๆ ของภาครัฐ และทำการประมงเชิงอนุรักษ์ได้ เช่น การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "แนวทางการจัดการทรัพยากรประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งบนฐานนิเวศที่ยั่งยืนและเป็นธรรม โดยใส่ใจสิทธิชุมชนชายฝั่ง-ชาวประมงพื้นบ้าน" ณ ร้านอาหารเต่าทะเล บ้านอ่าวอุดม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 11 พ.ย.63 เป็นต้น การจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำชุมชน และจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (อสทล.) มีการดำเนินการในหลายพื้นที่ รวมทั้งชุมชนประมงพื้นบ้านอ่างศิลา แหลมแท่น และบางแสน โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสภาพคล่องในการประกอบอาชีพการทำประมงโดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน และช่วยดึงให้ชาวประมงเข้ามาลงทะเบียนตามมาตรการของรัฐมากขึ้น เนื่องจากมีเฉพาะชาวประมงที่มาลงทะเบียนตามมาตรการของรัฐเท่านั้นที่สามารถขอสินเชื่อได้ เป้าหมายของโครงการคือการสนับสนุนสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้านที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องในการประกอบอาชีพ วงเงินสินเชื่อรวม 10,300 ล้านบาท โครงการมีระยะเวลา 8 ปี นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการ โดยสามารถยื่นความประสงค์เข้าร่วมโครงการภายใน 1 ปี และมีกำหนดชำระคืนเงินกู้ไปแล้วเสร็จภายใน 7 ปี นับแต่วันกู้ สำหรับชาวประมงพื้นบ้านที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นบุคคลธรรมดาอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ มีสัญชาติไทยหรือเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย เป็นผู้มีความประพฤติหรือสิทธิครอบครองในเรือประมงที่มีทะเบียนเรือไทย และเป็นผู้ประกอบการประมงที่มี

ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ในส่วนของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของทั้ง 2 ธนาคารคิดเท่ากัน ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี โดยรัฐบาลจ่ายชดเชยดอกเบี้ยให้กับธนาคาร ในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี นับตั้งแต่วันกู้ เป็นระยะเวลา 7 ปี เท่ากับผู้กู้เสียดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 4 ต่อปี ในส่วนของหลักประกันในการกู้เงินให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ได้แก่ ที่ดิน ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่มีหนังสือแสดงเอกสารสิทธิสามารถจดทะเบียนจำนองได้หรืออาคารชุด เรือประมง บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) บุคคลค้ำประกัน และหลักประกันอื่น ๆ ตามที่ธนาคารประกาศกำหนด สำหรับวงเงินจากงบประมาณภาครัฐที่ใช้ ในการสนับสนุนโครงการรวม 2,164.1 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น วงเงินชดเชยดอกเบี้ยของ ธนาคารออมสิน อัตราร้อยละ 3 ต่อปี เป็นระยะเวลา 7 ปี นับตั้งแต่วันที่ คิดเป็นวงเงินปีละ 150 ล้านบาท (จากวงเงินสินเชื่อ 5,000 ล้านบาท) รวมเป็นวงเงินชดเชยดอกเบี้ย 1,050 ล้านบาท วงเงิน ชดเชยดอกเบี้ยของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราร้อยละ 3 ต่อปี เป็น ระยะเวลา 7 ปี นับตั้งแต่วันที่ คิดเป็นวงเงินปีละ 159 ล้านบาท (จากวงเงินสินเชื่อ 5,300 ล้านบาท) รวมเป็นวงเงินชดเชยดอกเบี้ย 1,113 ล้านบาท (โดยให้ทั้ง 2 ธนาคาร ขอรับจัดสรรงบประมาณ รายจ่ายประจำปีจากสำนักงบประมาณ ตามที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการโครงการ) และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการของกรมประมงเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์โครงการ และติดตามโครงการ รวมเป็นวงเงินดำเนินงาน 1.1 ล้านบาท

2.3 เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วรเดช จันทรศร และลิขิต ชีรวะกิน (2530) ได้เสนอบทความเรื่อง “การนำนโยบายไป ปฏิบัติในระบบราชการไทย” ซึ่งให้เห็นถึงงานของ วรเดช จันทรศร และ วินิต ทรงประทุม ที่ได้ ทำการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง ซึ่งเขียนรายงานไว้ในปี พ.ศ.2530 โดยศึกษา การประสานการดำเนินงานของระบบราชการในระดับมหภาคและจุลภาค ในการนำนโยบาย และ แผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติมองว่าระบบราชการ คือ กุญแจสำคัญของความสำเร็จในการนำ นโยบายและแผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติ แต่จากการศึกษาพบปัญหา 4 ประการ ในกระบวนการนำ นโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง คือ หน่วยงานองค์กร กลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วน ภูมิภาค และท้องถิ่นขาดความเข้าใจนโยบายของส่วนกลางหรือนโยบายของกรม หน่วยงานระดับ ปฏิบัติขาดศักยภาพในด้านบุคคล เครื่องมือ อุปกรณ์ และงบประมาณ การขาดการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานระดับภูมิภาค และท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ และการขาดการประสานความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกรมระดับจังหวัด เช่น ขาดการร่วมใช้ทรัพยากร เป็นต้น

กลยุทธ์ในการลดปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมงจากข้อเสนอของ วรเดช จันทรศร และ ลิจิต ธีรเวคิน คือ จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันของหน่วยงานของกรม จัดทำแผนการฝึกอบรมให้บุคลากรได้เพิ่มพูนทักษะและเทคนิค เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และเข้าใจนโยบายของกรม ให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อเพิ่มสมรรถนะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อเป็นการแบ่งเบาปัญหา จัดเตรียมคู่มือเอกสาร คำแนะนำ วัสดุอุปกรณ์ให้หน่วยงานระดับล่าง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เป็นไปตามมาตรฐาน และเป้าหมายของงาน ให้มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการกำกับควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติงาน แสวงหาวิธีการปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลีกเลี่ยงการทำงานลักษณะความร่วมมือกับต่างหน่วยงานที่มีจำนวนองค์การเข้าร่วมมากๆ พยายามลดความไม่เข้าใจระหว่างหน่วยงาน โดยจัดตั้งทีมงานที่ประกอบด้วยบุคคลผู้ทรงความรู้และประสบการณ์เพื่อประสานการตัดสินใจ และสร้างความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ประสานงานทั้งภายใน และระหว่างองค์การในการวางแผน และตัดสินใจนโยบายร่วมกันของผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

วรเดช จันทรศร (2532) ได้ทำการศึกษาการบริหารเพื่อการพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุข โดยการกำหนดตัวแบบการศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานของหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุข ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมทางการบริหารของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ อำนาจบทบาทองค์การ และกระบวนการของงาน การบริหารทรัพยากรของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ปริมาณ คุณภาพ การนำไปใช้ประโยชน์ของบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการวินิจฉัยสั่งการของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ระบบข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการตัดสินใจ และการนำนโยบายไปปฏิบัติของกระทรวงสาธารณสุข

หน่วยการวิเคราะห์ในการศึกษาใช้ 2 ระดับ คือ ระดับมหภาคและระดับจุลภาค กลุ่มตัวอย่างในส่วนกลางเป็นผู้บริหารของกระทรวงระดับปลัดกระทรวงลงไปจนถึงผู้อำนวยการกอง กลุ่มตัวอย่างระดับภูมิภาค คือ ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ วิธีการศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบสอบถาม การสังเกตและร่วมปฏิบัติ ตัวแปรเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ศึกษา มีตัวแปรย่อยหลายประการ ได้แก่ การทราบนโยบายจากส่วนกลางหรือหน่วยงานกำหนดการสื่อความ และความเข้าใจนโยบายการกำหนดเป้าหมาย ความพอใจในการประสานงานหน่วยงานที่ประสานงานยาก ระดับการยอมรับนโยบายที่กำหนดขึ้น ระดับความสอดคล้องของผลประโยชน์

ของพื้นที่เป้าหมาย การไปตรวจเยี่ยมสถานที่ตั้งการปฏิบัติงาน และระดับการแก้ปัญหาได้ของการไปตรวจเยี่ยม ผลการศึกษาด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ทราบนโยบายที่ส่วนกลางหรือหน่วยงานรับผิดชอบกำหนดขึ้น และความคิดเห็นไม่แตกต่างเมื่อเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานและระหว่างภาค การสื่อความ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพน่าพอใจ และไม่น่าพอใจสัดส่วนใกล้เคียงกัน แต่ระดับสถานีอนามัยความเข้าใจนโยบายจากส่วนกลางยังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ การกำหนดเป้าหมายบางครั้งสอดคล้องบางครั้งขัดแย้งเอาแน่ไม่ได้ ความพอใจของการประสานงานระหว่าง 5 กระทรวงหลักอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานที่ประสานยากที่สุดคือ กระทรวงมหาดไทย และอุตสาหกรรม ระดับการยอมรับนโยบายที่กำหนดขึ้นของหน่วยงานระดับล่างอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความสอดคล้องของผลประโยชน์พื้นที่เป้าหมายในส่วนรวมมีระดับปานกลาง การไปตรวจเยี่ยมยังทำไม่ทั่วถึง ความถี่ไม่สม่ำเสมอ การไปตรวจเยี่ยมช่วยแก้ไขปัญหาได้ปานกลาง สำหรับภาคอีสานการตรวจเยี่ยมช่วยแก้ไขปัญหาได้น้อย โครงการที่ประสบความสำเร็จคือ การวางแผนครอบครัว โดยมีปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จคือ การสนับสนุนและความร่วมมือทั้งจากต่างประเทศและภาคเอกชน มีการสร้างความเข้าใจ และการยอมรับของประชาชน มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีความต่อเนื่องของโครงการ (ส่วนโครงการที่ล้มเหลวคือ บัตรสุขภาพ) ในส่วนของปัจจัยที่ทำให้ล้มเหลวคือ การขยายผลกว้างทำอย่างเร่งรัด ผู้ปฏิบัติจึงไม่สามารถปรับตัว และสร้างความเข้าใจในโครงการได้เพียงพอ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการยังขาดความเข้าใจในประโยชน์ของโครงการ และปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมของประชาชน

ร่าจวณ เบญจศิริ (2545) ได้ทำการศึกษาถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการนำระบบมาตรฐานสากลภาครัฐของประเทศไทย (P.S.O.) มาใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของกรมพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยหลักที่ช่วยผลักดันให้หน่วยงานนำระบบมาตรฐานสากลมาใช้ที่สำคัญได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงในองค์กร ประสบการณ์และความสามารถในการใช้นวัตกรรมขององค์กร ตัวระบบมาตรฐานสากล การยอมรับในระบบมาตรฐานสากล ความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหาร ลักษณะของหน่วยงานในการเรียนรู้และถูกระเบียบในการปฏิบัติงานนอกจากนี้ปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการนำระบบมาตรฐานสากลมาใช้ยังประกอบด้วยปริมาณงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เวลาในการปฏิบัติงานให้เห็นผล ทรัพยากร (งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์) ความพร้อมของสำนักงานข้าราชการพลเรือนที่เป็นผู้รับรองระบบมาตรฐานสากล การสานต่อของผู้บริหารของกรมพัฒนาชุมชนและการเปลี่ยนรัฐบาล

เจตน์สฤทธิ สังขพันธ์ (2550) ได้ทำการศึกษาลิทธิการเข้าถึงทรัพยากรประมงของชุมชนประมงรอบ ทะเลสาบสงขลา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ชาวประมงพื้นบ้าน ผู้เลี้ยงปลาในกระชัง เจ้าหน้าที่รัฐ พ่อค้า จำนวน 9 คน สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากกิจกรรมการท ประมง ตลอดจนสภาพภูมินิเวศของชุมชนที่ศึกษา 3 ชุมชนคือ ชุมชนเกาะยอ ชุมชนท่าเสา ชุมชนหัวเขา และสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา ถอดรหัส ตีความปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนา และบรรยายกราฟและตาราง ผลการวิจัยพบว่า ลิทธิการเข้าถึงทรัพยากรประมงมีการเข้าถึงทรัพยากรประมงได้หลากหลาย ได้แก่ ลิทธิการเข้าถึงโดยเทคโนโลยี และทุน ซึ่งหากใครมีเทคโนโลยีหรือมีทุนสูงก็จะยิ่งมีความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรประมงได้มากกว่าคนอื่น การเข้าถึงโดยอาศัยกลไกตลาดโดยตลาดกำหนดราคาปลา การทำประมง และการซื้อขายสัตว์น้ำผ่านพ่อค้าคนกลาง เจ้าของแปปลา การเข้าถึงทรัพยากรประมงโดยอาศัยแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน ญาติพี่น้อง และคนในชุมชนที่ช่วยในการเก็บเกี่ยวผลผลิต การซ่อมแห อวน การเข้าถึงโดยอาศัยความรู้และภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่ชาวประมงสังสมองค์ความรู้และประสบการณ์อันยาวนานถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นในวิถีการทำประมง การเข้าถึงทรัพยากรประมงโดยความสัมพันธ์เชิงอำนาจพบว่า อำนาจอาจอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย การจัดการฟาร์มทะเลเป็นการเข้าถึงโดยชุมชนที่จะต่อรองกับอำนาจรัฐ การเข้าถึงทรัพยากรด้วยอัตลักษณ์ทางสังคมพบว่า กลุ่มชาวประมงต่างร่วมสร้างอัตลักษณ์และนิยามความหมายที่แตกต่างหลากหลายในการเข้าถึงทรัพยากรประมง โดยร่วมนิยามความหมาย ทรัพยากรประมงให้เป็นพื้นที่ของการอนุรักษ์ การอ้างสิทธิหน้าบ้านหลังบ้าน การจับจองวางเครื่องมือประมงถือเป็นสิทธิอันชอบธรรมสามารถซื้อขายสิทธิได้

ศุริยพงษ์ พรหมวิเชียร (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการทำประมงพื้นบ้าน อันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558 และระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 รวมถึงกฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้องต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเรื่องการแย่งพื้นที่ทำกินของชาวประมง พื้นบ้าน เนื่องจากปัญหาการแย่งชิงลูกหอยแครง ในพื้นที่อ่าวบ้านดอน จ.สุราษฎร์ธานีนั้นวันจะมีความรุนแรงมากขึ้นเพราะมีบุคคลหลายกลุ่มที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าว ทั้งชาวประมงพื้นบ้าน นายทุน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐบางหน่วย ซึ่งปัญหาเกิดขึ้นต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว ก่อนหน้านี้นักประมงพื้นบ้านไม่สามารถที่จะเข้าไปเก็บหอยแครงได้เนื่องจากมีคนอ้างตัวเป็นเจ้าของจนเกิดปัญหาขัดแย้งกันขึ้น

ระหว่างกลุ่มชาวบ้านและนายทุน ปัญหาเรื่องระยะเวลาในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างอาคาร (ขนำฝ้า หอยและโสมสเดย์) หรือสิ่งใดๆ ที่ได้ก่อสร้างหรือติดตั้งในบริเวณที่จับสัตว์น้ำ เนื่องจากการที่ภาครัฐออกมาตรการใดๆ แต่ไม่ได้ผ่านการรับฟังข้อมูลอย่างรอบด้าน ทำให้มีชาวประมงพื้นบ้านบางส่วนได้รับผลกระทบจากมาตรการที่ออกมา ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่ง เนื่องจากระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 นั้น ยังไม่เห็นผลในทางปฏิบัติเพราะขณะนี้ยังมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างชาวประมงพื้นบ้านกับผู้ประกอบการลอกหอยเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายดังนี้ แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีเรื่องกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมประเภทการเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานีเรื่องให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างอาคาร (ขนำฝ้าหอยและ โสมสเดย์) หรือสิ่งใดๆ ที่ได้ก่อสร้างหรือติดตั้งในที่จับสัตว์น้ำบริเวณทะเลอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในเรื่องระยะเวลาในการตั้งรื้อถอน แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560

วัชรเกียรติ์ ขวัญสมบูรณ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางกฎหมาย มหาชนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ และสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้าน โดยรัฐ และศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือและสนับสนุนการทำประมงในต่างประเทศ และประเทศไทย รวมถึงศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือและสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้านโดยรัฐ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการช่วยเหลือและสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้าน โดยรัฐ เพื่อให้การประกอบอาชีพประมงของประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่มีการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พบว่า เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือและสนับสนุนการทำประมงท้องถิ่น โดยรัฐ 3 ประการได้แก่ ปัญหาการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อการช่วยเหลือการทำประมงพื้นบ้าน โดยรัฐที่รัฐได้กำหนดนโยบายในการช่วยเหลือผู้ประกอบการประมงที่มีขั้นตอนยุ่งยากและกระทบต่อการขอความช่วยเหลือของประชาชนที่เกิดความล่าช้า ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่นให้ดำเนินกิจการตามนโยบายของรัฐ ซึ่งชุมชนประมงท้องถิ่นนั้นไม่มีศักยภาพ

ที่จะดำเนินการได้เองอย่างมีประสิทธิภาพเพราะรัฐต้องมีการช่วยเหลือประชาชน ทั้งด้านความรู้จากบุคลากรและเงินทุนในการสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นให้บริหารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการประมงพื้นบ้าน เนื่องจากการทำประมงพื้นบ้านนั้น ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในเรื่องของกองทุนเพื่อจะคอยช่วยเหลือในการประกอบอาชีพประมง ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวถือเป็นอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ในปัจจุบันนั่นเอง ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 โดยให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการทำประมง และให้รัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากรเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่นในการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำ ตลอดจนการกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการเรื่องการช่วยเหลือการทำประมงในเขตประมงน้ำจืดหรือเขตทะเลชายฝั่งของประชาชนผู้ประกอบการประมง โดยนำแนวคิด และทฤษฎีทางกฎหมายมหาชน ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำมาเสริมการอภิปราย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำนิยาม และแหล่งข้อมูล

ตัวแปร	คำนิยาม/ตัวชี้วัด	ระดับการวัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือจัดเก็บข้อมูล
กระบวนการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU	- มาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมง - มาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน - โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง	Qualitative	หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล, ประมงจังหวัด, กรมเจ้าท่า, ชกส. และครัวเรือนชาวประมง	เอกสาร ราชการ และการสัมภาษณ์
ผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ	- จำนวนชาวประมงที่ถูกจับ/ลงทะเบียนในเรื่องอุปกรณ์ทำประมงผิดกฎหมาย และเรือไม่ได้ขึ้นทะเบียน - จำนวนเรือที่จัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน - จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง	Ratio (จำนวนราย/ร้อยละ)	หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล กองทัพเรือ	เอกสาร ราชการ

ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำนิยาม และแหล่งข้อมูล (ต่อ)

ตัวแปร	คำนิยาม/ตัวชี้วัด	ระดับ การวัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ จัดเก็บข้อมูล
	- ความเข้าใจและการ ตระหนักรู้ของชาวประมง พื้นบ้านใน มาตรการในการ ควบคุมอุปกรณ์ในการทำกร ประมง และมาตรการ จัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียน เรือประมงพื้นบ้าน	Ratio (จำนวน ราย/ร้อยละ)	ครัวเรือน ชาวประมง	แบบสอบถาม
ผลกระทบ	- รายได้ - ปริมาณ/ขนาดของสัตว์น้ำ ที่จับได้ - ชั่วโมงการทำงาน/ปี - สามารถปรับ/เปลี่ยนวิถีชีวิต ได้หรือไม่ - การดำเนินการที่เป็นการ อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง	Nominal Qualitative	ครัวเรือน ชาวประมง	แบบสอบถาม

ที่มา : ผู้วิจัย, 2564

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดชลบุรี อันได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี กองตรวจการประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี

3.1.2 ชาวประมงที่อาศัยอยู่ในชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี อันได้แก่ ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน และชาวประมงพื้นบ้านจากชุมชนประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี 5 กลุ่ม/ชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจและการตระหนักรู้ในการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และผลกระทบที่ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีได้รับจากการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจและการตระหนักรู้ในการ แก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับ จากการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง ซึ่งแบ่ง เนื้อหาการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ แบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรการในการนำ นโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ สำหรับสัมภาษณ์บุคลากร ที่ทำงานอยู่ในองค์การภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์ที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำ นโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ สำหรับสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมง พื้นบ้านจังหวัดชลบุรี

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บ ข้อมูลหลายเครื่องมือด้วยกัน

- 1) ข้อมูลเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ระเบียบคำสั่ง สถิติการปฏิบัติงาน สถิติการจับกุม
- 2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล อันได้แก่ บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์การภาครัฐที่มี หน้าที่ในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน จาก 2 หน่วยงาน และประธานหรือตัวแทน ชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี จำนวน 6 คน ช่วงเดือน เมษายน – พฤษภาคม 2564

3) ข้อมูลจากการสำรวจครัวเรือนชาวประมงที่อาศัยในชุมชนประมงพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มที่ไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็นในการสุ่มประเภทการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 100 คน ช่วงเดือน เมษายน – พฤษภาคม 2564

ตาราง 3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์การภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

ที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ทำงาน	ตำแหน่ง	วัน เดือน ปี /เวลา
1	นางจุฑารัตน์ ศิริสมบัติ	สำนักงานประมงจังหวัด ชลบุรี กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	หัวหน้ากลุ่มบริหาร จัดการด้านการ ประมง	27 เม.ย. 64 13.40 น.
2	นายวุฒิชัย ทองล้ำ (สัมภาษณ์ร่วมกับ ว่าที่ร้อยตรีจงจิตร สุวรรณกระจำง)	หน่วยป้องกันและ ปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี	หัวหน้าหน่วยป้องกัน และปราบปรามฯ	28 เม.ย. 64 10.30 น.
3	ว่าที่ร้อยตรี จงจิตร สุวรรณกระจำง	หน่วยป้องกันและ ปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี	เจ้าพนักงานประมง ปฏิบัติงาน	28 เม.ย. 64 10.30 น.
4	นางสาวภาวิณี ผูก จิตต์	สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาชลบุรี	นักวิชาการขนส่ง ชำนาญการ	9 พ.ค. 64 15.00 น.

ที่มา : ผู้วิจัย, 2564

ตาราง 3.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน

ที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ทำงาน	ตำแหน่ง	วัน เดือน ปี/เวลา
1.	นายบุญมา กอเข้ม	ชุมชนประมงต้นแบบบ้านนา เกลือ	ประธาน	28 เม.ย. 64 08.40 น.
2.	นายภาสกร ทองน้อย	ชุมชนประมงต้นแบบบ้านนา เกลือ	สมาชิก	28 เม.ย. 64 สัมภาษณ์ร่วมกับ นายบุญมา กอ เข้ม 08.40 น.

ตาราง 3.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ทำงาน	ตำแหน่ง	วัน เดือน ปี/เวลา
3.	นายพนม วัฒนวิเชียร	กลุ่มเกษตรกรทำการประมง ทุ่งสุขลา	ประธาน	28 เม.ย. 64 14.10 น.
4.	นางเมียด ช่อสัดย์	ชุมชนประมงต้นแบบบ้านอ่าว อุดม	สมาชิก	29 เม.ย. 64 10.10 น.
5.	นายวิฑูร นาคสุวรรณ	กลุ่มประมงพื้นบ้านหมู่ 14 หาดวอนนภา	ประธาน	29 เม.ย. 64 13.50 น.
6.	นายบุญยัง นักร้อง	ชุมชนประมงบางเสร่	ประธาน	30 เม.ย. 64 09.20 น.

ที่มา : ผู้วิจัย, 2564

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์การภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง และประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน แล้วนำมาแจกแจง เรียงเรียง และประเมินถึงกระบวนการของหน่วยงานว่า สอดคล้องกับการดำเนินงาน ทำให้ผลสำเร็จหรือไม่ รวมถึงผลกระทบที่ชาวประมงพื้นบ้านได้รับ

2) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดคือ แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษา/วิจัย แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่แทรกคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อผลกระทบที่ชาวประมงพื้นบ้านได้รับจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU มาปฏิบัติ วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาถึงกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติผลสำเร็จ และผลกระทบจาก “การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี” ซึ่งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ปรากฏผลการศึกษาดังนี้คือ

4.1 กระบวนการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU

4.1.1 มาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมง

4.1.2 มาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน

4.1.3 โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

4.2 ผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

4.2.1 ผลสำเร็จของมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมง

4.2.2 ผลสำเร็จของมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน

4.2.3 ผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

4.3 ผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

4.3.1 ผลกระทบต่อรายได้ของชาวประมงพื้นบ้านที่เกิดจากนโยบายการแก้ปัญหาการประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.2 ผลกระทบต่อปริมาณสัตว์ทะเลที่ชาวประมงพื้นบ้านจับได้อันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ปัญหาการประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.3 ระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปี อันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ปัญหาการประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.4 การปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมา
ควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.5 การทำประมงที่ถือถือกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง โดย
ชาวประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

4.1 กระบวนการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU

4.1.1 มาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมง

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากกรมประมง ตามตาราง
3.1 ได้ผลการศึกษาระบวนการของมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมงที่
เกี่ยวข้องกับชาวประมงพื้นบ้าน ดังนี้

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจ/หน้าที่หลักในการดำเนิน
มาตรการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมง ซึ่งกรมประมงได้มอบหมายภารกิจให้หน่วยงานที่
รับผิดชอบในพื้นที่คือประมงจังหวัดชลบุรี และหน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี
กองตรวจการประมง ดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้องกับชาวประมงพื้นบ้าน ได้แก่ การควบคุม และทำ
ความเข้าใจกับชาวประมงพื้นบ้าน โดยเฉพาะมาตรการควบคุมการใช้อุปกรณ์ในการทำประมง
ชายฝั่งและประมงพื้นบ้าน ได้แก่

1) การห้ามใช้อุปกรณ์ประมงบางชนิดในเรือประมงพื้นบ้าน ตามประกาศกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดให้การใช้เรือประมงทุกขนาดประกอบเครื่องมือทำการประมงบาง
ประเภทเป็นประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2560 อันได้แก่ อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเฒ่ อวนลากคานถ่าง
อวนล้อมจับ (มีสายมาน) อวนล้อมจับปลาเกะตัก คราดทุกชนิดประกอบเรือกล และเรือประกอบ
เครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เรือปั่นไฟ) ให้เริ่มดำเนินมาตรการตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2560 ซึ่งแต่เดิมใน
พื้นที่นี้มีเรือประมงพื้นบ้านที่ใช้อวนลากแผ่นตะเฒ่และอวนล้อมจับปลาเกะตัก จึงต้องแจ้งให้
ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้ ปรับไปใช้เครื่องมือทำการประมงอื่นแทนหรือปรับสถานะตัวเองไปเป็น
เรือประมงพาณิชย์ ซึ่งต้องดำเนินมาตรการต่างๆเพิ่มเติมอีกค่อนข้างมาก (ทั้งหมดจึงเลือกปรับโดย
ใช้เครื่องมืออื่นแทน)

2) การห้ามใช้อุปกรณ์ประมงบางชนิดในการทำประมงบริเวณชายฝั่ง ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560 อันได้แก่ อวนลากทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือกล, อวนล้อมจับที่มีสายमान, อวนติดตาปลาที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนปูที่มีความยาวอวนเกินกว่า 3,000 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนลอยกุ้งสามชั้นที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนหมึกที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, ลอบปูที่มีขนาดตาอวนโดยรอบเล็กกว่า 2.5 นิ้ว หรือใช้ทำการประมงมากกว่า 300 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ, ลอบหมึกที่ใช้ทำการประมงมากกว่า 100 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ, ลอบหมึกสายที่ใช้ทำการประมงมากกว่า 2,000 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ), อวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกปลาตะกัก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) และเครื่องมือทำการประมงทุกชนิดที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมง โดยใช้ไฟได้นำเพื่อล่อสัตว์น้ำ ซึ่งแต่เดิมในพื้นที่นี้มีเรือประมงพื้นบ้านที่ใช้ลอบพับ (ไอ้โง่) ให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน 2560 จึงต้องแจ้งให้ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้ เลิกใช้เครื่องมือเหล่านั้น

หน่วยปฏิบัติในพื้นที่ (เช่น สำนักงานประมงจังหวัด, ประมงอำเภอ ฯลฯ) ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นของชาวประมงในพื้นที่ หลังจากมีการบังคับใช้มาตรการการควบคุมที่เกิดจากประกาศข้อ 2. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนนำมาสู่การออกประกาศโดยผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เพื่อปรับแก้ประกาศตามข้อ 1.2 คือ ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2561 ให้เริ่มดำเนินการใหม่ตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2561 โดยมีเนื้อความโดยสรุปว่า จากเดิมที่มีมาตรการให้ปรับลดพื้นที่ที่จำกัดมิให้ทำการประมงโดยใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนช้อนหรืออวนยกหมึกที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) หรือแหล่งจ่ายไฟในเขตทะเลชายฝั่งจังหวัดชลบุรีทั้งหมด เป็นสามารถทำการประมงได้นอกเขตระยะ 1,000 เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง โดยใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่มีขนาดช่องตาไม่ต่ำกว่า 3.2 เซนติเมตร และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า หรือแหล่งจ่ายไฟที่มีกำลังไฟรวมไม่เกิน 5 กิโลวัตต์ เนื่องด้วยสภาพภูมิอากาศของจังหวัดชลบุรีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ประกอบกับเรือประมงประเภทอวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึกในพื้นที่จังหวัดชลบุรีขนาดเล็ก ทำให้ไม่สามารถออกไปทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่งได้ เพื่อการบริหาร

จัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งลดผลกระทบและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ชาวประมง ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และมีการระบุนาของอุปกรณ์ทิ้งควีนในข้อ 2. บางชนิด เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ ตามประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปู ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง พ.ศ. 2563 ให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2563 กล่าวคือ “โดยที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นแหล่งอาศัยแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำที่สำคัญ โดยเฉพาะปูม้า แต่มีชาวประมงได้ใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูที่มีขนาดไม่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรปูม้า ซึ่งหากปล่อยให้มีการทำการประมงจะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลให้ปูม้าที่ยังไม่ได้ขนาดถูกจับก่อนวัยเจริญพันธุ์ ดังนั้น เพื่อป้องกันและบริหารจัดการประมงที่เกินศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการทำการประมงส่วนเกิน ตลอดจนควบคุมมิให้ทำการประมงมีผลบั่นทอนความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงเป็นเหตุฉุกเฉินและมีความจำเป็นเร่งด่วน สมควรกำหนดขนาดเครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนสอดคล้องกับแนวทางการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และหลักป้องกันล่วงหน้า จึงห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูที่มีขนาดช่องตาอวนเล็กกว่า 9 เซนติเมตร ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ประมงจังหวัดมีการกำหนดให้มีหน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวอย่างเป็นทางการ แบ่งตามโครงสร้างของประมงจังหวัดชลบุรีออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนกลางประมงจังหวัดมี 3 กลุ่มงาน ด้านนโยบายจากส่วนกลางตรงกับความรับผิดชอบของกลุ่มงาน ไหน กลุ่มงานนั้นจะเป็นคนรับผิดชอบในการดำเนินงาน ส่วนอำเภอมีประมงอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ จะเป็นหน่วยปฏิบัติคอยควบคุม ดูแลการทำประมงในแต่ละอำเภอ มีทั้งสิ้น 9 อำเภอ ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย (ตรวจเรือ) แผนปฏิบัติงานของหน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเป็นในลักษณะของการลาดตระเวนตามพื้นที่ต่างๆ ยกเว้นแต่ได้รับข่าวว่ามีการกระทำผิดในพื้นที่ไหน จึงเข้าไปตรวจเป็นพิเศษในพื้นที่นั้น ตามปกติทุกๆพื้นที่รับผิดชอบจะมีความถี่ของแผนในการการลาดตระเวนใกล้เคียงกัน

ตั้งแต่เริ่มเริ่มมีนโยบายฯ ในส่วนเฉพาะของประมงพื้นบ้านไม่เคยมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อมาดำเนินโครงการใดๆ โดยมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรการข้างต้นในเรื่อง การขาดความพร้อมของอุปกรณ์ในบางครั้ง เช่น เรือที่ใช้ในการตรวจ/จับกุมไม่เพียงพอ (บางลำอยู่

ระหว่างการซ่อมทำ) จึงดูแลพื้นที่ได้ไม่ครอบคลุมหรือการจับกุมบางครั้งมีเรือกระทำผิดหลายลำ ไม่สามารถจับได้ครบทุกลำ แต่มีการแก้ปัญหาเบื้องต้น โดยประสานทางศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เพื่อให้ประสานผ่านไปยังกองทัพเรือในการบูรณาการร่วมกันจับกุมกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองหรือการดำเนินการเองเพียงลำพังไม่ได้ผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ที่ผ่านมาหน่วยงานในระดับจังหวัดมีการประสานงานและสนับสนุนการทำงานระหว่างกันและกันอยู่ตลอด อันได้แก่

- 1) ทำงานร่วมกับกรมเจ้าท่าในการออกทะเลเบียดเรือ โดยชาวประมงพื้นบ้านมาขอใบรับรองการทำประมงจากประมงจังหวัด เพื่อไปขอขึ้นทะเบียนเรือกับกรมเจ้าท่า
- 2) ร่วมกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ ในการตรวจเรือประมงแบบบูรณาการ เช่น กรมเจ้าท่า, กรมแรงงาน, ตำรวจน้ำ, ศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.), กองทัพเรือ เป็นต้น

ประมงชลบุรี มีมาตรการเชิงบวกที่ช่วยกระตุ้นให้ชาวประมงดำเนินการตามมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมง ได้แก่

- 1) มอบหมายให้ประมงอำเภอประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และควบคุมเรือประมงในพื้นที่รับผิดชอบ
- 2) ประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่างๆ
- 3) ให้ความรู้/ความเข้าใจตามกิจกรรมต่างๆที่ได้รับเชิญให้มีส่วนร่วม รวมทั้งเวทีรับฟังความคิดเห็นต่างๆ (วุฒิชัย ทองล้ำ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 เมษายน 2564)

ดังนั้น ถ้าวิเคราะห์ตามตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผลจะพบว่า มาตรการฯ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการดำเนินการ หน่วยงานมีการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานภายในหน่วยงานที่ชัดเจนโดยการแบ่งสายงานรับผิดชอบเป็นแผนก/หน่วยงานย่อย แต่ไม่มีการวัดผลและมาตรการในการให้คุณให้โทษที่ชัดเจนในการประเมินผลสำเร็จของนโยบาย เป็นการดำเนินมาตรการตามที่ได้รับมอบจากหน่วยงานนโยบาย นอกจากนี้ การวางแผนและควบคุมหน่วยงานที่ต้องทำงานร่วมกันในพื้นที่ยังไม่ชัดเจน เป็นในลักษณะของการประสานขอข้อมูลต่างๆและส่งมอบงานให้หน่วยงานที่

ต้องทำงานต่อเนื่องกัน รวมถึงทำงานบูรณาการร่วมกันเป็นครั้งคราวและจัดกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ตามที่ได้รับการร้องขอจากหน่วยงานอื่นในพื้นที่

4.1.2 มาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากเจ้าท่า ตามตาราง 3.1 ได้ผลการศึกษาระบวนการของมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน ดังนี้

กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคมเป็นผู้มีอำนาจ/หน้าที่หลักในการดำเนินมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน กรมเจ้าท่าได้มอบหมายให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีดำเนินการเพิกถอนทะเบียนเรือประมง ตามมาตรา 54/4 แห่ง พรก.เรือไทย พ.ศ.2561 ตามเหตุแห่งการเพิกถอนทะเบียนเรือที่กำหนดไว้ เมื่อดำเนินการเพิกถอนทะเบียนเรือเสร็จแล้วจะต้องมีหนังสือแจ้งเจ้าของเรือประมงให้ดำเนินการยื่นอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนทะเบียนเรือฯ และแจ้งจุดจอดเรือเพื่อติดตั้งอุปกรณ์ตรึงพังงาเรือ ปฏิบัติงานได้ตลอดทุกช่วงเวลาเนื่องจาก ใบอนุญาตใช้เรือมีระยะเวลาในการครบอายุใบอนุญาตใช้เรือไม่เท่ากัน และยังคงได้มอบหมายให้ดำเนินการตาม ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ โดยให้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีรับคำร้องขอของกิวตรวจวัดขนาดเรือประมง ดำเนินการตรวจวัดขนาดเรือ และแก้ไข เปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนเรือ/จดทะเบียนเรือประมง ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2562 โดยนโยบายขั้นต้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดกองเรือประมงพื้นบ้าน ให้สามารถควบคุมปริมาณเรือประมงได้ เรือประมงมีความปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานและข้อบังคับการตรวจเรือประมงของกรมเจ้าท่า ทำให้ปัญหาลักลอบการทำการประมงที่ผิดกฎหมายลดน้อยลงไป

การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้แบ่งงานให้แต่ละฝ่ายงานรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) การรับคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือฯ ให้งานทะเบียนเรือดำเนินการรับคำร้องฯ จัดลำดับวัน เวลา สถานที่ ในการเข้ารับการตรวจสอบ พร้อมออกใบรับจองคิวในการตรวจวัดขนาดเรือฯ
- 2) การตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ให้งานตรวจเรือดำเนินการ

ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้รับการจัดสรรในลักษณะของอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ อันได้แก่ อุปกรณ์ตรวจวัดขนาดเรือ และอุปกรณ์ในการจัดทำอัตลักษณ์ (ตัวดอกอัตลักษณ์เรือประมง) รวมถึงแผ่นแปะที่ใช้กับเรือประมง ชนิดไฟเบอร์กลาส สำหรับปัญหาและอุปสรรคในที่พบในระหว่างดำเนินการ ได้แก่ เมื่อเจ้าของเรือดำเนินการยื่นคำร้องจองคิวตรวจวัดขนาดเรือฯ แล้ว เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาไม่สามารถติดต่อได้ หรือไม่นำเรือมาให้ตรวจสอบ, เมื่อถึงวันที่ทำการตรวจวัดขนาดเรือฯ ตามพื้นที่ที่นัดหมาย เรือประมงที่นำมาให้ตรวจสอบฯ มีจำนวนมาก ทำให้เกิดความวุ่นวาย ไม่เรียบร้อย ประกอบกับสภาพน้ำ อากาศ ไม่เอื้ออำนวย จึงปฏิบัติงานด้วยความยากลำบาก และ เจ้าของเรือประมงบางส่วน ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานฯ โดยสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้ดำเนินการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ส่วนกลางทราบและยังต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนแล้วเสร็จ และทุกพื้นที่มักจะประสบปัญหาอุปสรรคเช่นเดียวกัน นอกจากการรายงานส่วนกลางในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามนโยบายแล้ว เมื่อการปฏิบัติหน้าที่สำเร็จตามกำหนดเวลาที่ส่วนกลางกำหนดมา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานให้ส่วนกลางรับทราบ และมีการติดตามผล ท้วงติงหรือตรวจสอบ หากส่วนกลางพบว่า มีข้อผิดพลาดจะทำการแจ้งให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีดำเนินการแก้ไขเป็นคราวๆ ไป

การวางแผนและควบคุมระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน โดยหน่วยงานระดับจังหวัดอื่นๆ ไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานดังกล่าว แต่ทั้งนี้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้มีการจัดทำประกาศ/ประชาสัมพันธ์ โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ อำเภอ เทศบาล ให้ช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย หรือด้วยวิธีการของหน่วยงานนั้นๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของเรือรับทราบมาตรการฯ โดยทั่วกัน

“...การวัดผลจากส่วนกลางไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน แต่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี สามารถดำเนินการตรวจวัดและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมงได้ตามกำหนดระยะเวลาที่กรมเจ้าท่ากำหนด และตามจำนวนคำร้องที่ได้รับแจ้งฯ” (ภาวินี ผูกจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 พฤษภาคม 2564)

ดังนั้น ถ้าวิเคราะห์ตามตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลจะพบว่า มาตรการมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในการดำเนินการ หน่วยงานมีการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานภายในหน่วยงานที่ชัดเจน มีการวัดผลในลักษณะกำหนดมาเป็นกรอบในการทำงาน (ทั้งด้วยระยะเวลาและจำนวนเรือ) ที่ชัดเจน แต่ ยังไม่มีมาตรการในการให้คุณให้โทษที่ชัดเจน (จากข้อมูลข้างต้นการดำเนินงานต่างๆประสบความสำเร็จได้ตามที่กำหนด จึงยังไม่มีข้อเปรียบเทียบให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานที่จะเกิดขึ้น จากการให้คุณให้โทษ) การดำเนินมาตรการเป็นในลักษณะตามที่ได้รับมอบจากหน่วยงานนโยบายโดย มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานต่างๆมาให้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การวางแผนและควบคุม หน่วยงานที่ต้องทำงานร่วมกันในพื้นที่ยังไม่ชัดเจน เป็นในลักษณะของการประสานงานเรื่องที่เกี่ยวข้องต่างๆเป็นครั้งคราว

4.1.3 โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจ/หน้าที่หลักในการดำเนินโครงการฯ ซึ่งโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสภาพคล่องในการประกอบอาชีพการทำการประมง โดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน และช่วยให้ชาวประมงเข้ามาลงทะเบียนตามมาตรการของรัฐมากขึ้น เนื่องจากมีเฉพาะชาวประมงที่มาลงทะเบียนตามมาตรการของรัฐเท่านั้นที่สามารถขอสินเชื่อได้

สำหรับการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ขึ้นแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ โครงการรับผิดชอบโดยกรมประมง ขึ้นประชาสัมพันธ์โครงการรับผิดชอบโดยกรมประมง, สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย, สมาคมประมงในพื้นที่, สมาคมประมงพื้นบ้านในพื้นที่, ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ขึ้นให้ผู้มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ ขึ้นความประสงค์ที่สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบโดยสำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่ ขึ้นออกหนังสือรับรองผู้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ (สมาคมประมงฯ ออกหนังสือรับรองผู้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ ให้กับสมาชิกของตนเองที่สนใจเข้าร่วมโครงการ กรณีไม่เป็นสมาชิกสมาคมประมงฯ ให้สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่เป็นผู้ออกหนังสือรับรอง) รับผิดชอบโดยสำนักงานประมงจังหวัด, สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย, สมาคมประมงในพื้นที่ และสมาคมประมงพื้นบ้านในพื้นที่ ขึ้นผู้ประกอบการประมงติดต่อขอสินเชื่อจากธนาคารรับผิดชอบโดยผู้ประกอบการประมง ขึ้นธนาคารพิจารณาสินเชื่อและเข้าสู่กระบวนการกู้ยืมรับผิดชอบโดยธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ขึ้นคณะกรรมการอำนวยการ ประชุม และติดตามงานโครงการรับผิดชอบโดยคณะกรรมการอำนวยการ มีระยะเวลาโครงการ 8 ปี นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการ (26 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 – 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2571) โดยสามารถยื่นความประสงค์เข้าร่วมโครงการภายใน 1 ปี และมีกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน 7 ปี นับแต่วันกู้

จากขั้นตอนในการทำงานจะเห็นว่า มีขึ้นคณะกรรมการอำนวยการ ประชุม และติดตามงานรวมอยู่ด้วย ซึ่งรายละเอียดของการติดตามงาน จะมุ่งเน้นการวัดผลไปที่จำนวนของผู้ประกอบการประมงที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จากข้อมูลของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีที่ได้ดำเนินการรับคำร้องจากเจ้าของเรือประมงให้มาดำเนินการยื่นคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง 16 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ตามประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบจำนวนเรือประมงพื้นบ้าน มีเรือประมงพื้นบ้านมาขอรับการตรวจสอบ และขึ้นทะเบียน 1,423 ลำ ในขณะที่ข้อมูลจากสำนักงานประมงจังหวัดชลบุรีตั้งแต่เริ่มโครงการ - 23 เมษายน พ.ศ. 2564 มีชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่สนใจเข้าร่วมโครงการถึง 230 คน

ดังนั้น ถ้าวิเคราะห์ตามตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลจะพบว่า โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการดำเนินโครงการ มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานที่ชัดเจนตามแต่ละขั้นตอน ส่วนการวางแผน/ควบคุมวัดผล มีการประชุม และติดตามงานโดยคณะกรรมการอำนวยการอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากโครงการยังไม่สิ้นสุด และจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการค่อนข้างน่าพอใจ จึงยังไม่มีมาตรการในการให้ทุนให้โทษที่ชัดเจน

4.2 ผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

4.2.1 ผลสำเร็จของมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมง

วิเคราะห์ข้อมูลผลสำเร็จของมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำประมงจากความเข้าใจและการตระหนักรู้ของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 100 คน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน มีจำนวน 54 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน มีจำนวน 37 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มากกว่า 4 คน มีจำนวน 9 คน ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำอาชีพประมงส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำอาชีพประมง 1-2 คน มีจำนวน 77 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำอาชีพประมง 3-4 คน มีจำนวน 23 คน และไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มากกว่า 4 คน ในส่วนของชนิดของอุปกรณ์ทำประมง กลุ่มตัวอย่างใช้อุปกรณ์ทำประมงชนิดอวนกึ่ง/ปู มีจำนวน 84 คน ใช้อุปกรณ์ทำประมงชนิดลอบปลา/หมึก มีจำนวน 9 คน ใช้อุปกรณ์ทำประมงชนิดอวนลากเดี่ยวแผ่นตะเฒ่ มีจำนวน 4 คน ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อุปกรณ์ทำประมงชนิดเบ็ด และไม่ได้ทำการประมงแล้ว มีจำนวน 3 คน ในส่วนของเอกสารทางราชการประกอบการทำประมงที่มี กลุ่มตัวมีเอกสารทางราชการประกอบการทำประมงประเภททะเบียนเรือไทย และประกาศนียบัตรนายท้าย/คนใช้เครื่องจักร มีจำนวน 64 คน ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่มีเอกสารทางราชการประกอบการทำประมงประเภทใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน และไม่มีเอกสารทางราชการประกอบการทำประมง จำนวน 36 คน

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 – 2 คน	54	54
3 – 4 คน	37	37
มากกว่า 4 คน	9	9
รวม	100	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำอาชีพประมง		
1 – 2 คน	77	77
3 – 4 คน	23	23
มากกว่า 4 คน	0	0
รวม	100	100
ชนิดของอุปกรณ์ทำประมง		
อวนกึ่ง / ปู	84	84
ลอบปลา / หมึก	9	9
อวนลากเดี่ยวแผ่นตะเฒ่	4	4

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนชาวประมงพื้นบ้าน (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เบ็ด	0	0
อื่นๆ_ไม่ได้ทำประมงแล้ว	3	37
	รวม	100
		100
เอกสารทางราชการประกอบการทำประมงที่มี		
ใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน	0	0
ทะเบียนเรือไทย และประกาศนียบัตรนายท้าย / คนใช้เครื่องจักร	64	64
ไม่มี	36	36
	รวม	100
		100

ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมงของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมพื้นที่ทำการประมง เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 71 (โดยสรุปความคิดเห็นโดยรวมได้ว่า เห็นด้วย เนื่องจาก อุปกรณ์ในการทำประมงแต่ละชนิดมีความเหมาะสมในการใช้แต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน ช่วยอนุรักษ์สัตว์น้ำขนาดเล็กที่อยู่ใกล้ฝั่ง ทำให้เกิดการอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืน ประมงพาณิชย์ไม่เข้ามาแย่งสัตว์น้ำ) ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 29 (โดยสรุปความคิดเห็นโดยรวมได้ว่า ไม่เห็นด้วย เนื่องจากทะเลไม่มีเขตแดนแน่ชัด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ สร้างความยุ่งยากและเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายโดยไม่รู้ตัว) มีความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมประเภทของอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำการประมง เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 83 (โดยสรุปความคิดเห็นโดยรวมได้ว่า เห็นด้วยเนื่องจาก อุปกรณ์ในการทำประมงหลายๆ ชนิด เป็นการทำการประมงอย่างล้างผลาญ ทำให้สัตว์น้ำลดลงในปริมาณที่ไม่สามารถเจริญโตได้ทัน, สัตว์น้ำถูกจับก่อนวัยเจริญพันธุ์) ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 17 (โดยสรุปความคิดเห็นโดยรวมได้ว่า ไม่เห็นด้วยเนื่องจากธรรมชาติสามารถฟื้นฟูได้ทันต่อการทำประมงพื้นบ้าน อุปกรณ์ในการทำการประมงพื้นบ้านบางชนิด ช่วยปรับเกลือ/ไถหน้าดิน ทำให้ขยะหายไปจากหน้าดิน สัตว์น้ำจึงสามารถวางไข่บริเวณชายฝั่งได้

ดังนั้น ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมงของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับรับรู้/เห็นด้วยอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 77

ตาราง 4.2 ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมงของ
ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

ความคิดเห็นในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมงของ ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	ความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1.ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมพื้นที่ทำการประมง	71(71)	29(29)
2.ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมประเภทของอุปกรณ์ที่ ใช้ในการทำประมง	83(83)	17(17)
	รวมเฉลี่ย	77(77) 23(23)

วิเคราะห์ข้อมูลผลสำเร็จของมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมงจาก
ข้อมูลสถิติการจับกุม

ข้อมูลการจับกุมจากหน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี กองตรวจการ
ประมง, ทพเรือภาคที่ 1 กองทัพเรือ และกองกำกับการ 5 กองบังคับการตำรวจน้ำ (ชลบุรี) สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ ในช่วง ตุลาคม 2562 - กันยายน 2563 มีจำนวนเรือประมงไทยกระทำผิดในพื้นที่
ตามฐานความผิด ดังนี้ เป็นบุคคลต่างด้าวใช้เรือประมงไทยทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยโดย
ไม่ได้รับอนุญาต 8 ลำ, ใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตบนเรือประมง (พื้นบ้าน) 9 ลำ และเป็นเจ้าของ
เรือใช้คนประจำเรือทำงานบนเรือประมงโดยไม่มีหนังสือคนประจำเรือ 7 ลำ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจาก
ข้อมูลจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีที่ได้ดำเนินการรับคำร้องจากเจ้าของเรือประมงให้มา
ดำเนินการยื่นคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ระหว่างวันที่ 25
พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง 16 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ตามประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำ
เรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ มีเรือประมงพื้นบ้านในพื้นที่
จังหวัดชลบุรีที่ยังคงใช้งานอยู่จำนวน 1,423 ลำ ทำให้เห็นว่าเรือประมงพื้นบ้านที่ถูกดำเนินการ
จับกุมในฐานความผิดใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตบนเรือประมง (พื้นบ้าน) เพียง 9 ลำหรือเพียง
ร้อยละ 0.63 จากเรือประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังคงใช้งานอยู่ทั้งหมด

4.2.2 ผลสำเร็จของมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน

วิเคราะห์ข้อมูลผลสำเร็จของมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านจาก
ความเข้าใจและการตระหนักรู้ของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 100 คน

ความเข้าใจและการตระหนักรู้ของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ในกระบวนการขอเอกสารประกอบการทำประมง ทั้ง 100 คนได้รับรู้ในกระบวนการขอเอกสารประกอบการทำประมง คิดเป็นร้อยละ 100 (ทั้งนี้ได้รับข้อมูลจากแหล่งที่ต่างกันแบ่งเป็น ได้รับข้อมูลจากประมงหมู่บ้าน 80 คน, ได้รับข้อมูลจากประมงอำเภอ 17 คน และได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่กรม-ประมง 3 คน) มีความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการมีเอกสารประกอบการทำประมง ทั้ง 100 คนเห็นด้วยต่อความจำเป็นในการมีเอกสารประกอบการทำประมง (โดยสรุปความคิดเห็นโดยรวมได้ว่า เห็นด้วยเนื่องจากสามารถตรวจ/ควบคุมจำนวนได้ ใช้ได้ตามผู้กระทำผิดกรณีมีความผิดได้ง่าย)

ดังนั้น ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับรับรู้/เห็นด้วยอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 4.3 ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

ความเข้าใจและการตระหนักรู้ในมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	ความคิดเห็น	
	รับรู้	ไม่รับรู้
1.การรับรู้ในกระบวนการขอเอกสารประกอบการทำประมง	100(100)	0(0)
ความคิดเห็นในมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	ความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2.ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการมีเอกสารประกอบการทำประมง	100(100)	0(0)
รวมเฉลี่ย	100(100)	0(0)

วิเคราะห์ข้อมูลผลสำเร็จของมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านจากข้อมูลสถิติการจับกุม

ข้อมูลการจับกุมจากหน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี กองตรวจการประมง, ทัพเรือภาคที่ 1 กองทัพเรือ และกองกำกับการ 5 กองบังคับการตำรวจน้ำ (ชลบุรี) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในช่วง ตุลาคม 2562 - กันยายน 2563 มีจำนวนเรือประมงไทยกระทำผิดในพื้นที่ตามฐานความผิด ดังนี้ เป็นบุคคลต่างด้าวใช้เรือประมงไทยทำการประมงในเขตน่านน้ำไทยโดย

ไม่ได้รับอนุญาต 8 ลำ, ใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตบนเรือประมง (พื้นบ้าน) 9 ลำ, เป็นเจ้าของเรือใช้คนประจำเรือทำงานบนเรือประมงโดยไม่มีหนังสือคนประจำเรือ 7 ลำ และใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตบนเรือประมง (พาณิชย์) 7 ลำ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีที่ได้ดำเนินการรับคำร้องจากเจ้าของเรือประมงให้มาดำเนินการยื่นคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง 16 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ตามประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ มีเรือประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังคงใช้งานอยู่จำนวน 1,423 ลำ ทำให้เห็นว่าไม่มีเรือประมงพื้นบ้านที่ถูกดำเนินการจับกุมในฐานความผิดไม่จัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านเลย

4.2.3 ผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมงจากข้อมูลเชิงสถิติ

ข้อมูลจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีที่ได้ดำเนินการรับคำร้องจากเจ้าของเรือประมงให้มาดำเนินการยื่นคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง 16 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ตามประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ มีเรือประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังคงใช้งานอยู่จำนวน 1,423 ลำ ส่วนข้อมูลจากสำนักงานประมงจังหวัดชลบุรีตั้งแต่เริ่มโครงการ - 23 เมษายน พ.ศ. 2564 พบว่ามีผู้ประกอบการประมงที่สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 230 คน เมื่อนำตัวเลขทั้ง 2 ชุด มาเปรียบเทียบกับกันจะพบว่า ผู้ประกอบการประมงที่สนใจเข้าร่วมโครงการมีจำนวนถึงร้อยละ 16 ของชาวประมงพื้นบ้านที่มีเรือทั้งหมด (โครงการยังไม่ปิดให้ยื่นเรื่องเข้าร่วมโครงการ) ซึ่งถือได้ว่าโครงการได้รับความสนใจเป็นอย่างดีจากคนในพื้นที่ นับเป็นความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นของการประชาสัมพันธ์

ตาราง 4.4 สรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการ และผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU

มาตรการ	กระบวนการ และผลสำเร็จของการดำเนินนโยบายฯ						
	วัตถุประสงค์	มอบหมายงาน	มาตรฐานปฏิบัติงาน	การวัดผล	การให้ทุน/โทษ	วางแผน/ควบคุม	ผลของนโยบาย
มาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมง	ชัดเจน	ชัดเจน	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	สำเร็จ
มาตรการจัดทำอัต-ลักษ์ณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน	ชัดเจน	ชัดเจน	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	สำเร็จ
โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องฯ	ชัดเจน	ชัดเจน	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ชัดเจน	ยังสรุปไม่ได้

4.3 ผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

วิเคราะห์ผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติจากแบบสำรวจผลกระทบที่ได้รับของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 100 คน และการสัมภาษณ์ประธานหรือตัวแทนชุมชน/หมู่บ้านประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี จำนวน 6 คน ตามตาราง 3.1 โดยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นดังนี้

4.3.1 ผลกระทบต่อรายได้ของชาวประมงพื้นบ้านที่เกิดจากนโยบายการแก้ปัญหาการประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.2 ผลกระทบต่อปริมาณสัตว์ทะเลที่ชาวประมงพื้นบ้านจับได้อันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ปัญหาการประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.3 ระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปี อันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลให้เป็นที่ไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.4 การปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมาควบคุมให้เป็นที่ไปตามข้อบังคับของ IUU

4.3.5 การทำประมงที่เกื้อกูลกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง โดยชาวประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

4.3.1 ผลกระทบต่อรายได้ของชาวประมงพื้นบ้านที่เกิดจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลให้เป็นที่ไปตามข้อบังคับของ IUU

ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีความคิดว่า ถ้าเป็นผลกระทบโดยตรงจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลให้เป็นที่ไปตามข้อบังคับของ IUU ไม่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของชาวประมงพื้นบ้าน ยังคงมีรายได้เท่าเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง แต่มีส่วนน้อยที่คิดสวนทางกันจากทั้ง 2 ฝ่าย คือ รายได้ลดลง เนื่องจากงานวิจัยของกรมประมง ที่นำเสนอออกมาว่าการใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่เป็นการทำประมงแบบล้างผลาญ ทำให้เกิดกฎหมายควบคุมออกมาในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2562 ทำให้ชาวประมงบางส่วนที่ใช้อุปกรณ์ชนิดนี้ ไม่สามารถทำประมงในพื้นที่เดิมได้ตลอดทั้งปี ดังเดิม ต้องออกเรือไปไกลขึ้น ทำให้มีรายจ่ายมากขึ้น บางราย/บางช่วงเวลาไม่สามารถออกเรือได้ ต้องเลิกอาชีพไปหรือปรับตัวไปทำกึ่งแห่งแทน (ผู้ให้สัมภาษณ์แย้งว่าผลการวิจัยของกรมประมงผิด เนื่องจาก การใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่จะทำให้หน้าดินของพื้นที่ทะเลบริเวณชายฝั่งสะอาด ช่วยลากขยะออกจากหน้าดิน ทำให้สัตว์ทะเลวางไข่ได้สะดวก เป็นที่อยู่ของสัตว์ทะเลขนาดเล็ก ถ้าไม่มีการใช้งานอุปกรณ์นี้ จะเกิดการทับถมของขยะ ทำให้สัตว์ทะเลขนาดเล็กไม่มีที่อยู่ ก่อให้เกิดการลดจำนวนของสัตว์ทะเล) ในขณะที่อีกฝ่ายคิดว่า รายได้เพิ่มขึ้น โดยมีผลสืบเนื่องจากการเลิกทำประมงของเรือประมงพาณิชย์ ที่รับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น (สาเหตุหลักจากแรงงานต่างด้าวที่ค่าแรงขึ้นต่ำตามระบบสูงกว่าแต่เดิม การขึ้นทะเบียนเสียค่าใช้จ่ายและมีขั้นตอนยุ่งยาก อีกทั้งโทษปรับกรณีทำผิดเรื่องแรงงานต่างด้าวสูง) ไม่ไหวจนต้องเลิกกิจการไปชาวประมงพื้นบ้านจึงไม่ถูกแย่งทรัพยากรสัตว์น้ำ

4.3.2 ผลกระทบต่อปริมาณสัตว์ทะเลที่ชาวประมงพื้นบ้านจับได้อันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลให้เป็นที่ไปตามข้อบังคับของ IUU

ความคิดเห็นของชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ค่อนข้างสอดคล้องกับผลกระทบในเรื่องของรายได้กล่าวคือ ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่คิดว่า ถ้าเป็นผลกระทบโดยตรงจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU ไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสัตว์ทะเลที่ชาวประมงพื้นบ้านจับได้ ยังคงมีปริมาณเท่าเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง แต่มีคนส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นว่า มีผลกระทบทางอ้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินการตามนโยบาย IUU คือ ทำให้เรือประมงพาณิชย์จำนวนมากไม่สามารถทำการประมงได้อีก (ทุนสูง/ได้ไม่คุ้มเสีย) เมื่อเรือเหล่านั้นเลิกทำการประมง แรงงานต่างด้าวบนเรือจึงตกงาน แรงงานต่างด้าวเหล่านั้นจึงผันตัวมาซื้อเรือประมงพื้นบ้าน และกลายเป็นชาวประมงพื้นบ้าน แต่เนื่องด้วยกฎหมายไทยไม่อนุญาตให้ชาวต่างด้าวเป็นเจ้าของเรือ ชาวต่างด้าวเหล่านั้นจึงไม่ขึ้นทะเบียนเรือหรือใช้ชื่อชาวไทยมาสวมแทน ชาวประมงต่างด้าวเหล่านี้ซึ่งการดำเนินการขึ้นต้นผิดกฎหมายอยู่แล้ว ยังมักทำผิดกฎหมายอื่นๆด้วย เช่น ใช้อุปกรณ์ทำการประมงผิดประเภท และ/หรือทำการประมงในพื้นที่หวงห้าม ทำให้จำนวนสัตว์น้ำลดลง

4.3.3 ระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปี อันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปี แต่มีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการปิดอ่าวไทยรูปตัว ก ซึ่ง จะทำการปิดอ่าวไทยในพื้นที่ที่กำหนดเป็นระยะเวลา 3 - 4 เดือน ช่วงเดือน มิถุนายน – กันยายน เพื่อฟื้นฟูสัตว์ทะเล ทำให้ต้องออกไปทำการประมงในพื้นที่ที่ไกลกว่าเดิม (อันตรายและต้นทุนเพิ่มขึ้น) หรือปรับเปลี่ยนไปทำงานอื่นแทนการออกทำการประมง

4.3.4 การปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมาควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU

จากแบบสอบถามที่ลงไปเก็บข้อมูลจากชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ถึงการปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมาควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 100 คน ให้ความเห็นว่าสามารถปรับตัวได้ ให้เหตุผลโดยสรุปว่า มาตรการของภาครัฐทำให้ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับภาคประมงพาณิชย์ มีความเห็นส่วนน้อยของคนที่ต้องเปลี่ยน ไปใช้อุปกรณ์ทำการประมงชนิดใหม่ แทนที่ชนิดเก่าที่ถูกสั่งห้ามไป (หรือมีข้อปฏิบัติที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติมจนสร้างความยุ่งยากในการ

ดำเนินการ) ถึงรายจ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นบ้าง และปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงเมื่อเทียบกับการใช้อุปกรณ์เดิม แต่ยังคงสามารถประกอบอาชีพทำการประมงได้

4.3.5 การทำประมงที่เกื้อกูลกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง โดยชาวประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

ด้วยความตระหนักถึงปริมาณสัตว์น้ำในพื้นที่ที่ลดลง ในหลายๆ ชุมชนจึงมีการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ เพื่ออนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อยลงทะเล (ปลาหมึกและปู) โดยมีกระบวนการ คือ เมื่อชาวประมงภายในชุมชนออกไปทำการประมง แล้วมีไข่ของสัตว์น้ำติดมากับสัตว์น้ำที่จับมาได้ เมื่อกลับมาถึงฝั่งจะดำเนินการมอบให้กับธนาคารสัตว์น้ำของชุมชน โดยบางชุมชนมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐมาให้ความช่วยเหลือ/สนับสนุนการดำเนินการของธนาคารสัตว์น้ำ เช่น ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์แผงโซลาเซลล์สำหรับใช้ในธนาคารสัตว์น้ำ ฯลฯ

ตาราง 4.5 ผลกระทบที่ได้รับของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

ผลกระทบที่ได้รับของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี	ความคิดเห็น		
	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ไม่มี ผลกระทบ
1.นโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมาควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU ส่งผลกระทบต่อรายได้อย่างไร	0(0)	6(6)	94(94)
2.นโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ทำให้ปริมาณสัตว์ทะเลที่จับได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่	18(18)	0(0)	82(82)
3.ก่อนและหลังนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปีเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร	0(0)	9(9)	91(91)
รวมเฉลี่ย	6(6)	5(5)	89(89)

จากตาราง 4.5 ผลกระทบที่ได้รับของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมาควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU ส่งผลให้รายได้เพิ่มขึ้น 0 คนลดลง 6 คน (ทั้งนี้ลดลงในช่วง 4,000-6,000

บาท/เดือน) รายได้เท่าเดิม 94 คน กลุ่มตัวอย่างคิดว่านโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ทำให้ปริมาณสัตว์ทะเลที่จับได้เปลี่ยนแปลงในลักษณะเพิ่มขึ้น 18 คน (เหตุผลที่ได้โดยสรุปเนื่องจากสัตว์น้ำขนาดเล็กได้รับโอกาสให้เติบโต) ลดลง 0 คน ปริมาณเท่าเดิม 82 คน กลุ่มตัวอย่างคิดว่าก่อนและหลังนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปีเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเพิ่มขึ้น 0 คน ลดลง 9 คน (เหตุผลโดยสรุปเนื่องจากอุปสรรคในการทำประมงบางประเภทถูกควบคุมในบางช่วงเวลา ต้องออกไปทำการประมงในพื้นที่ที่ไกลขึ้น หลายครั้งต้องปรับไปค้างคืนกลางทะเลแทนการไปกลับฝั่งบ่อยๆ) ระยะเวลาในการออกทำประมงเท่าเดิม 91 คน

ดังนั้น ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีไม่ได้รับผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ 89

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี โดยมีคำถามการวิจัย คือ หน่วยงานของรัฐต่างๆ ที่รับผิดชอบในพื้นที่ ได้ดำเนินมาตรการตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดที่ต้องการให้ชาวประมงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการทำประมงที่รัฐกำหนด และต้องการให้ชาวประมงพื้นบ้านสามารถปรับวิธีการทำประมงที่เกื้อกูลกับการอนุรักษ์พื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งได้จริงหรือไม่ ชาวประมงพื้นบ้านรับรู้-เข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย/มาตรการของหน่วยงานของรัฐ และยินยอม/สมัครเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินงานของรัฐอย่างกว้างขวางจริงหรือไม่ รวมทั้งด้วยมาตรการของรัฐข้างต้น ส่งผลให้ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานตามที่รัฐกำหนด อีกทั้งสามารถปรับวิธีการทำประมงที่เกื้อกูลกับการอนุรักษ์พื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งได้ และทรัพยากรชายฝั่งฟื้นตัวจริงหรือไม่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ และศึกษาผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งนำมาจากตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผลในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ วรเดช จันทรร เป็นตัวแบบที่ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัว ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงาน มาตรฐานในการปฏิบัติงาน ระบบการวัดผล มาตรการในการให้ทุนให้โทษ ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การวางแผน และควบคุม โดยเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ และศึกษาผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการ

นำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 กระบวนการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU

กระบวนการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ถึงแม้ว่ามาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมง และมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้านมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักคนละหน่วยงานคือกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบมาตรการในการควบคุมอุปกรณ์ในการทำการประมง ส่วนกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคมเป็นผู้รับผิดชอบมาตรการจัดทำอัตลักษณ์/ขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน แต่กระบวนการในการดำเนินมาตรการของทั้ง 2 หน่วยงานคล้ายกันคือ ทั้ง 2 หน่วยงานมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการจากนโยบายที่หน่วยงานที่มีหน้าที่ออกนโยบายกำหนดมาให้ โดยมีการมอบหมายภารกิจ ระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน นโยบาย รวมถึงกรอบในการปฏิบัติอย่างครบถ้วน (ทั้งนี้ เป็นในลักษณะของเอกสารราชการต่างๆ เช่น ประกาศ คำสั่ง พระราชกำหนด ฯลฯ โดยในรายละเอียดการปฏิบัติต่างๆ จะมีการชี้แจงเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ออกนโยบาย) มีการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานภายในหน่วยงานที่ชัดเจนโดยสอดคล้องกับโครงสร้างของหน่วยงาน บางภารกิจมีการวัดผลในลักษณะกำหนดมาเป็นกรอบในการทำงาน (ระยะเวลาและจำนวนเรือ) แต่หลายๆ ภารกิจเป็นการทำงานโดยไม่มีผลการวัดผลจากหน่วยงานส่วนกลาง รวมทั้งไม่มีมาตรการในการให้ทุนให้โทษที่ชัดเจน (แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจากข้อมูลข้างต้นการดำเนินงานต่างๆประสบความสำเร็จได้ตามที่กำหนด จึงยังไม่มีข้อเปรียบเทียบให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานที่จะเกิดขึ้นจากการให้ทุนให้โทษ) การดำเนินมาตรการเป็นในลักษณะตามที่ได้รับมอบจากหน่วยงานนโยบายโดยมีการกำหนดกรอบการดำเนินงานต่างๆมาให้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การวางแผนและควบคุมหน่วยงานที่ต้องทำงานร่วมกันในพื้นที่ยังไม่ชัดเจน เป็นในลักษณะของการประสานงานเรื่องที่เกี่ยวข้องต่างๆเป็นครั้งคราว ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานน้อย อาจมีในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากร/อุปกรณ์บ้างเป็นครั้งคราว กรณีต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษให้ดำเนินการในระยะเวลาจำกัด เช่น เข้าจับกุมกลุ่มเรือประมงที่ลักลอบทำผิดกฎหมายตามที่ได้รับรายงานมา การดำเนินมาตรการขึ้นทะเบียน/จัดทำเอกสารใหม่ๆ ที่ชาวประมงพื้นบ้านไม่เคยมีมาก่อน เป็นต้น

โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง มีกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจ/หน้าที่หลักในการดำเนินโครงการฯ มีการกำหนดวัตถุประสงค์

ของโครงการที่ชัดเจน มีการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานรวมทั้งการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนไว้ในแผนงานอย่างชัดเจน ตั้งแต่เริ่มแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการ รับผิดชอบโดยกรมประมงไปจนถึงการติดตามงานโครงการรับผิดชอบโดยคณะกรรมการอำนวยการโครงการ ไม่มีมาตรการในการให้ชุมชนให้โทษที่ชัดเจน กรณีไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหรือต่ำกว่าเป้า

5.1.2 ผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

ผลสำเร็จในการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ ในส่วนของชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีมีการรับรู้ในกระบวนการขอเอกสารประกอบการทำประมงที่ดี โดยได้รับข้อมูลส่วนใหญ่ผ่านบุคคลากรในพื้นที่ทั้งจากประธานหมู่บ้าน, ประมงอำเภอ และเจ้าหน้าที่จากกรมประมง ซึ่งนอกจากได้รับข้อมูลแล้ว บุคคลากรในพื้นที่เหล่านี้ยังช่วยอำนวยความสะดวก และกระตุ้นเตือนให้จัดทำเอกสารประกอบการทำประมงเมื่อถึงห้วงเวลาที่กำหนด ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีคิดว่ามีความจำเป็นที่ชาวประมงจะต้องมีเอกสารประกอบการทำประมง เนื่องจากมีความคิดเห็น โดยรวมว่า การมีเอกสารประกอบการทำประมงช่วยให้สามารถตรวจ/ควบคุมจำนวนได้ และใช้ไล่ตามผู้กระทำผิดกรณีมีความผิดได้ง่าย สำหรับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมพื้นที่ทำการประมง มีความคิดเห็นแยกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยต่อความจำเป็นในการควบคุมพื้นที่ทำการประมง โดยสรุปความคิดเห็นโดยรวมได้ว่า เนื่องจากอุปกรณ์ในการทำประมงแต่ละชนิดมีความเหมาะสมในการใช้แต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน ช่วยอนุรักษ์สัตว์น้ำขนาดเล็กที่อยู่ใกล้ฝั่ง ทำให้เกิดการอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืน และประมงพาณิชย์ไม่เข้ามาแย่งสัตว์น้ำ ในขณะที่บางส่วนไม่เห็นด้วยเนื่องจากคิดว่าทะเลไม่มีเขตแดนที่แน่ชัด ไม่สามารถแบ่งแยกได้โดยง่าย ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ สร้างความยุ่งยากและเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายโดยไม่รู้ตัว ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อความจำเป็นในการควบคุมประเภทของอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำประมง เนื่องจากอุปกรณ์ในการทำประมงหลายๆ ชนิด เป็นการทำประมงอย่างล้างผลาญ ทำให้สัตว์น้ำลดลงในปริมาณที่ไม่สามารถเจริญโตได้ทัน, สัตว์น้ำถูกจับก่อนวัยเจริญพันธุ์ ในขณะที่บางส่วนไม่เห็นด้วย เนื่องจากมองว่าธรรมชาติสามารถฟื้นฟูได้ทันต่อการทำประมงพื้นบ้าน และอุปกรณ์ในการทำประมงพื้นบ้านบางชนิด ช่วยปรับเกลียว/ไถหน้าดิน ทำให้ขยะหายไปจากหน้าดิน สัตว์น้ำจึงสามารถวางไข่บริเวณชายฝั่งได้ นอกจากความตระหนักรู้/เข้าใจของชาวประมงพื้นบ้าน

ที่ดีแล้ว ผลสำเร็จของการดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ยังวัดได้จากสถิติการจับกุมโดยรวมยังพบว่ามิชชาวประมงพื้นบ้านที่ถูกดำเนินการจับกุม เพียง 9 ลำหรือเพียงร้อยละ 0.63 จากเรือประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังคงใช้งานอยู่ทั้งหมด จำนวน 1,423 ลำ

โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง วัดความสำเร็จจากข้อมูลของสำนักงานประมงจังหวัดชลบุรีตั้งแต่เริ่มโครงการ - 23 เมษายน พ.ศ. 2564 พบว่ามีผู้ประกอบการประมงที่สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 230 คน ในขณะที่ข้อมูลจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีที่ได้ดำเนินการรับคำร้องจากเจ้าของเรือประมงให้มาดำเนินการยื่นคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึง 16 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ตามประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ มิเรือประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังคงใช้งานอยู่จำนวน 1,423 ลำ เมื่อนำตัวเลขทั้ง 2 ชุด มาเปรียบเทียบกันจะพบว่า ผู้ประกอบการประมงที่สนใจเข้าร่วมโครงการมีจำนวนถึงร้อยละ 16 ของชาวประมงพื้นบ้านที่มีเรือทั้งหมด (โครงการยังไม่เปิดให้ยื่นเรื่องเข้าร่วมโครงการ) ซึ่งถือได้ว่าโครงการได้รับความสนใจเป็นอย่างดีจากคนในพื้นที่ นับเป็นความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นของการประชาสัมพันธ์

5.1.3 ผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

ผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านจากการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ สำหรับผลกระทบต่างๆ ที่ชาวประมงพื้นบ้านได้รับจากมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU มีค่อนข้างน้อย เนื่องจากมาตรการที่ออกมาในตอนนี้มุ่งเน้นในการจัดระเบียบกับประมงพาณิชย์มากกว่า โดยมาตรการที่เปลี่ยนแปลงไปและบังคับใช้กับชาวประมงพื้นบ้านกลุ่มนี้ เมื่อเทียบกับวิถีชีวิตแต่เดิมมีการปรับจากเดิมไปไม่มากนัก เช่น อุปกรณ์การประมงที่สั่งห้ามไม่ให้ชาวประมงพื้นบ้านใช้เพิ่มขึ้นจากเดิม ฯลฯ ซึ่งกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่นี้ส่วนใหญ่ ได้แก่ ชาวประมงพื้นบ้านที่เคยใช้อวนลากแผ่นตะเฒ่าและคราดหอย แต่ส่วนมากของคนกลุ่มนี้ก็สามารถเปลี่ยนไปใช้อุปกรณ์อื่นแทนได้ โดยมีผลกระทบเล็กน้อยในเรื่องรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น และปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ลดลง การลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

หรือเชิญตัวแทนกลุ่ม/ชุมชนเข้าไปแจ้งรายละเอียดของมาตรการใหม่ๆ การที่มาตรการใหม่ๆ ที่ออกมาไม่ขัดกับวิถีชีวิตดั้งเดิม ทำให้มาตรการต่างๆ ของรัฐได้รับความร่วมมืออย่างดีของคนในกลุ่ม/ชุมชน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ตามตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล (วรเดช จันทรศร, 2540) วัตถุประสงค์ของนโยบายฯ ในภาพรวมได้รับการกำหนดอย่างชัดเจน โดยหน่วยออกนโยบาย มีการมอบหมายภารกิจ ระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัตินโยบาย รวมถึงกรอบในการปฏิบัติอย่างครบถ้วน ในส่วนของการกำหนดภารกิจ และมอบหมายงานภายในหน่วยงานสอดคล้องกับโครงสร้างของหน่วยงาน และมีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการมอบหมายความรับผิดชอบไปยังแผนก/หน่วยงานย่อย รวมถึงมีขอบเขตอำนาจที่ชัดเจนของแต่ละบุคคล มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และระบบการวัดผลยังไม่ชัดเจน โดยบางภารกิจมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และระบบการวัดผลในลักษณะกำหนดเป็นกรอบเวลาในการทำงาน แต่หลายๆ ภารกิจเป็นการทำงานโดยไม่มีผลการวัดผลจากหน่วยงานส่วนกลาง เช่นเดียวกับมาตรการในการให้ทุนให้โทษที่ไม่มีการกำหนดอย่าง การวางแผน และควบคุมหน่วยงานที่ต้องทำงานร่วมกันในพื้นที่ไม่ชัดเจน ยังคงเป็นในลักษณะของการประสานงานเรื่องที่เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นครั้งคราว ทำให้เกิดการทับซ้อนกันโดยไม่จำเป็นชัดเจน

ในขณะที่ข้อมูลจากสถิติการจับกุมชาวประมงพื้นบ้านในช่วง ตุลาคม 2562 - ตุลาคม 2563 พบว่ามีจำนวนที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนชาวประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งการตอบแบบสอบถามของชาวประมงพื้นบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความตระหนักรู้/ความเข้าใจในเรื่องของมาตรการฯ ที่ดี ทั้งนี้จึงอาจสรุปได้ว่าผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้ตามที่หน่วยออกนโยบายคาดหวัง ถึงแม้มาตรการฯ จะมีกระบวนการไม่ครบทุกกระบวนการตามที่ควรจะมีจากตัวแบบฯ เพื่อให้มาตรการฯ บรรลุผลสำเร็จ แต่มาตรการฯ ยังสำเร็จได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

- 1) ขั้นตอนในการดำเนินมาตรการฯ ไม่ยุ่งยาก และมาตรการฯ ไม่ได้สร้างปัญหาที่เป็นผลกระทบแก่ชาวประมงพื้นบ้านมากนัก ชาวประมงพื้นบ้านจึงยินดีที่จะปฏิบัติตามมาตรการฯ นอกจากนี้มาตรการฯ ยังมีผลดีแก่ชาวประมงพื้นบ้านในการกำหนดให้ชาวประมงพาณิชย์ไม่

สามารถเข้ามาแย่งพื้นที่ทำกินของชาวประมงพื้นบ้านได้ ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านสามารถจับสัตว์น้ำได้ปริมาณมากขึ้น และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งอีกด้วย

2) หน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินมาตรการฯ ในพื้นที่ มีศักยภาพ และขีดความสามารถในการดำเนินการตามมาตรการฯ ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนอยู่แล้ว แม้ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร หรืออุปกรณ์เพิ่มเติมจากหน่วยงานส่วนกลาง

3) หน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินมาตรการฯ ในพื้นที่ มีลักษณะของโครงสร้างองค์กรตามแนวคิด ทำให้มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน และมีวัฒนธรรมองค์กรในลักษณะวัฒนธรรมราชการ (Daft, 1999) ส่งผลให้แม้ไม่มีการวัดผล และการให้คุณให้โทษจากการทำงานที่ชัดเจน แต่เมื่อผู้บังคับบัญชาตรวจสอบผลการปฏิบัติ แล้วพบว่าผลไม่เป็นไปตามที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง ผู้บังคับบัญชาสามารถลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาในรูปแบบต่างๆ ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) ถึงแม้ว่าเมื่อพิจารณาผลสำเร็จจากข้อมูลเชิงสถิติการจับกุม และผลการสำรวจความเข้าใจและการตระหนักรู้ของชาวประมงพื้นบ้าน ทำให้สรุปออกมาได้ว่า ผลสำเร็จของการดำเนินมาตรการฯ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการวางแผน/ควบคุมหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ และไม่ได้ขึ้นอยู่กับระบบการวัดผล และมาตรการในการให้คุณให้โทษของหน่วยงานในพื้นที่ แต่ลักษณะของการพิจารณาจากผลของข้อมูลเชิงสถิติการจับกุม และผลการสำรวจฯ เป็นเพียงการพิจารณาผลขั้นต้น โดยมุ่งเน้นประสิทธิผลที่ได้ของมาตรการฯ เท่านั้น แต่ยังไม่ได้วิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพที่ได้ของมาตรการฯ ว่า การดำเนินมาตรการฯ ในแต่ละขั้นตอนให้ผลที่คุ้มค่าหรือไม่ และควรดำเนินมาตรการฯ อย่างไรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ถ้าเปลี่ยนการพิจารณาเป็นประสิทธิภาพในการดำเนินมาตรการฯ ขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (วรเดช จันทรศร, 2540) ในเรื่องของการวางแผน/ควบคุม การวัดผล และการให้คุณให้โทษ อาจเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินการ

ในส่วนของการวางแผน และควบคุมหน่วยงานที่ต้องทำงานร่วมกัน ควรจะมีเอกภาพในการทำงานร่วมกันในพื้นที่มากกว่านี้ เนื่องจากปัจจุบันยังเป็นการดำเนินงานในการมุ่งเน้นผลสำเร็จเพียงหน่วยงานของตนเอง โดยไม่มีหน่วยที่จะควบคุมให้การทำงานต่างๆ ประสานกัน

เป็นอย่างไร เช่น การตรวจเรือ มีการร่วมบูรณาการกันของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เพื่อร่วมกันตรวจเรือ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีเพราะภายในเรือประมงแต่ละลำจะประกอบด้วย การปฏิบัติที่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน กล่าวคือ อุปกรณ์การทำประมงอยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมงฯ ทะเบียนและอัตลักษณ์เรืออยู่ในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่าฯ แรงงานต่างด้าวอยู่ในความรับผิดชอบของกรมแรงงานฯ ซึ่งการตรวจแต่ละรายการต้องอาศัยความชำนาญของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วย รวมทั้งแผนการตรวจเรือในแต่ละพื้นที่ที่จะไม่ซ้อนทับกัน จนอาจทำให้เรือประมงที่ทำการประมงในพื้นที่ที่มีเจ้าหน้าที่หลายหน่วยเข้ามาตรวจ อาจเสียเวลาในการขึ้นตรวจเรือบ่อยเกินความจำเป็น การร่วมบูรณาการกันตรวจเรือจึงเป็นวิธีที่จะช่วยให้ปัญหาข้างต้นหมดหรือลดน้อยลงได้ แต่ในปัจจุบันการร่วมบูรณาการกันตรวจเรือยังเป็นการปฏิบัติเพียงครั้งคราว ไม่ได้ดำเนินการตลอด

2) ในปัจจุบันผลกระทบที่ชาวประมงพื้นบ้านได้รับจากมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ยังคงมีน้อย เนื่องจากมาตรการที่ออกมาในตอนนี้นุ่งเน้นในการจัดระเบียบกับประมงพาณิชย์ แต่ในระหว่างนี้อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็น และปรับมาตรการ เพื่อจะออกใบอนุญาตทำการประมง (พื้นบ้าน) ซึ่งเมื่อมีการบังคับใช้ให้ทำเอกสารฉบับนี้ ชาวประมงพื้นบ้านอาจได้รับผลกระทบมาก โดยเฉพาะการควบคุมพื้นที่ในการทำการประมง และเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมในการเสริมสร้างความเข้าใจในมาตรการ เพื่อให้ชาวประมงพื้นบ้านสามารถเข้าใจความจำเป็นของมาตรการ และปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กรมประมง. (2550). *สถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ : กรมประมง.
- กังวาลย์ จันทโรชิต. (2529). *การส่งเสริมการประมง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Unpublished manuscript.
- ขจรศักดิ์ เวชชการัญย์. (2524, กุมภาพันธ์). *การพัฒนาการประมงพื้นบ้านในประเทศไทย บทเรียนจากโครงการตัวอย่างการพัฒนาการประมงพื้นบ้านจังหวัดพังงา*. การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จิตรลดา ศรีตระกูล.(2560). *ปัญหาและผลกระทบต่อชาวประมงจากการแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU*. สืบค้นจาก <https://www.fisheries.go.th/strategy/fisheconomic/pdf>.
- เจตน์สถิตย์ สัจจพันธ์. (2550). *สิทธิการเข้าถึงทรัพยากรประมงของชุมชนประมงรอบทะเลสาบสงขลา*. สืบค้นจาก <http://www.hu.ac.th/Conference/conference2014/proceedings/data/3402/3402-4.pdf>
- ชลิตา บัณฑุวงศ์. (2543). *หัวโทง: พัฒนาการ ลักษณะ และการปรับตัวของชาวประมงพื้นบ้านอันดามัน (สนับสนุนโดยโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาชายฝั่งอันดามัน)*. กรุงเทพฯ: ชนนิยม.
- มงคล สุขเจริญคณา. (2563). *Special Report : ชาวประมง ถึงจุดเดือด! วนรัฐเห็นใจ-ซื้อเรือคืน 19 กันยายน 2563*. สืบค้นจาก <https://www.dailynews.co.th/article/796608/>
- เขาวนิจ กิตติขจรกุล, จารุณี เขียววารีสัจจะ และวิจิตรา อุดมะมุณีชัย. (2559). *รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาธุรกิจการขายสัตว์น้ำที่เป็นมิตรต่อผู้บริโภค : กรณีศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มประมงพื้นบ้านอ่าวประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ กลุ่มประมงพื้นบ้านอ่าวท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัจจวญ เบญจศิริ. (2545). *ผลลัพธ์ที่ได้จากการนำระบบมาตรฐานสากลภาครัฐของประเทศไทย (P.S.O.). วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 7(2), 25-45.*
- วรงค์ จันทรร และลิขิต ชีรเวคิน. (2540). *การนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย*. กรุงเทพฯ: กราฟฟอร์แมท จำกัด.
- วรงค์ จันทรร. (2532). *การบริหารเพื่อการพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- วรงค์ จันทรร. (2540). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัชรเกียรติ ขวัญสมบูรณ์. (2560). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือและสนับสนุนการทำ
ประมงพื้นบ้านโดยรัฐ. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 6(1), 1-10.
- วัฒนา สุกัณสีล. (2543). *ชุมชนกับการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลชายฝั่งภาคใต้: ปัญหาและ
ทางเลือก* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุริยพงษ์ พรหมวิเชียร. (2563). *ปัญหาทางกฎหมายในการทำประมงพื้นบ้าน* (Unpublished
Master's thesis). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- Bardach, E. (1980). *The Implementation Game: What Happens After a Bill Becomes a Law*.
Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Brewer, G.D. & DeLeon, P. (1983). *The Foundations of Policy Analysis*. Homewood, Ill.: Dorsey Press.
- Brunner, J.A. & Mason, J.L. (1968). *The Influence of Driving Time upon Shopping Center
Preference*. NY : Sage Publishing.
- Communer, B. (1968). *Failure of the Watson–Crick Theory as a Chemical Explanation of
Inheritance*. Retrieved from <https://www.nature.com/articles/220334a0>.
- Daft, R.L. (1999). *Leadership : theory and practice*. Fort Worth, TX : Dryden Press.
- Derthick, M. (1972). *New Towns in-Town Paperback*. Retrieved from
<https://www.goodreads.com/book/show/8271408-new-towns-in-town>.
- Halperin, M.H. (1974). *Bureaucratic Politics and Foreign Policy*. Washington, D.C. : Brooking
Institution Press.
- Horn, V., Carl E., & Van Meter, D.S. (1976). *The Implementation of Intergovernmental Policy.
Public Policy Making in a Federal System*. California : Sage Publications, Inc.
- Lazin. (1973). The failure of federal enforcement of civil rights regulations in public housing.
Policy Sciences, 4(3), 263-273.
- Levine, R.A. (1972). *Public Planning: Failure and Redirection*. NY : Cooperstown.
- Marschak, T., Glennan, T.K. & Summer, R. (1967). *Strategy for R&D: Studies in the
Microeconomics of Development*. London : Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Meranto, P. (1967). *The Politics of Federal Aid to Education in 1965: A Study in Political
Innovation*. NY : Syracuse University Press.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Pincus, C. (1972). *A Study of The Social Acceptance Status of Native-Born and Immigrant Pupils in The Israeli Elementary School*. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/089692057400400302>
- Pressman, J. L. & Wildavsky, A.B. (1979). *Implementation* (2nd ed.). Berkeley, California: University of California Press.
- Rondinelli, D. A. (1983). Implementing decentralization programmes in Asia: a comparative analysis. *Public Administration and Development*, 3(1), 181-207.
- Sabatier, P.A. & Mazmanian, D.A. (1980). The Implementation of Public Policy: A Framework of Analysis. *Policy Studies journal*, 8(special issue), 538-550.
- Schultze, H.P. (1970). *Folded teeth and the monophyletic origin of Tetrapods*. NY : American Museum novitates.
- Edwards, G.W.(1980). The IAC's Approach to Agricultural Policy. *Australian Journal of Agricultural Economisc*, 24(2), 94-114.
- Alexander, L.D. (1985). *Successfully implementing strategic decisions*. UK : Elsevier.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

สำหรับสำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากนโยบายการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ที่เริ่มมาตั้งแต่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ขอทราบข้อมูลในช่วงปี ๖๒-๖๓ ดังนี้

- 1) หน่วยงานได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายภารกิจจากส่วนกลางให้ดำเนินการอะไรบ้าง และแต่ละภารกิจมีตัวชี้วัดผลสำเร็จหรือไม่ ถ้ามีตัวชี้วัดคืออะไร เริ่มปฏิบัติเมื่อใด (พ.ศ.) และสิ้นสุดเมื่อใด
- 2) หน่วยงานได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติงาน กำหนดให้มีหน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวอย่างเป็นทางการหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป
- 3) ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณหรือการสนับสนุนใดๆ เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้หรือไม่ ถ้ามี ให้ระบุประเภทและจำนวนงบประมาณโดยประมาณในแต่ละปีที่ผ่านมา
- 4) ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ (กรณีมีการกำหนดตัวชี้วัด)
- 5) จากผลการปฏิบัติงานข้างต้น (กรณีทำงานสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมาย) ส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป
- 6) หน่วยงานมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบาย
- 7) จากข้อ 6) หน่วยงานได้รายงานปัญหาอุปสรรคให้หน่วยงานนโยบายฯ ทราบหรือไม่
- 8) ตั้งแต่เริ่มดำเนินการดำเนินงานตามนโยบายฯ หน่วยงานระดับนโยบายส่วนกลางได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี จำนวนกี่ครั้ง
- 9) ที่ผ่านมามหาหน่วยงานในระดับจังหวัดมีการประสานงานและสนับสนุนการทำงานระหว่างกันและกันดีหรือไม่ ถ้ามีหน่วยงานใดบ้าง ในลักษณะใด
- 10) ท่านได้รับรู้ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายฯ ต่อชาวประมงพื้นบ้านหรือไม่ อย่างไร
- 11) หน่วยงานของท่านได้ช่วยบรรเทาหรือเยียวยาความเดือดร้อนของชาวประมงฯ หรือไม่ อย่างไร
- 12) ท่านคิดว่านโยบายฯ นี้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืนหรือไม่
- 13) ความจำเป็นและข้อดีของมาตรการในการห้ามทำประมงเกินระยะ 3 ไมล์จากชายฝั่งคืออะไร
- 14) ทางประมงชลบุรี มีมาตรการอื่นๆที่กระตุ้นให้ชาวประมงมาดำเนินการด้านเอกสารภายในเรือประมงให้ถูกต้องอะไรบ้าง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ สำหรับหน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล ชลบุรี กองตรวจการณ์ประมง กระทรวงเกษตร และสหกรณ์

จากนโยบายการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ที่เริ่มมาตั้งแต่มีคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ขอทราบข้อมูลในช่วงปี ๖๒-๖๓ ดังนี้

- 1) หน่วยงานได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายภารกิจจากส่วนกลางให้ดำเนินการอะไรบ้าง และแต่ละภารกิจมีตัวชี้วัดผลสำเร็จหรือไม่ ถ้ามีตัวชี้วัดคืออะไร เริ่มปฏิบัติเมื่อใด (พ.ศ.) และสิ้นสุดเมื่อใด
- 2) หน่วยงานได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติงาน กำหนดให้มีหน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวอย่างเป็นทางการหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป
- 3) ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณหรือการสนับสนุนใดๆ เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้หรือไม่ ถ้ามี ให้ระบุประเภทและจำนวนงบประมาณโดยประมาณในแต่ละปีที่ผ่านมา
- 4) ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ (กรณีมีการกำหนดตัวชี้วัด)
- 5) จากผลการปฏิบัติงานข้างต้น (กรณีทำงานสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมาย) ส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป
- 6) หน่วยงานมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบาย
- 7) จากข้อ 6. หน่วยงานได้รายงานปัญหาอุปสรรคให้หน่วยงานนโยบายฯ ทราบหรือไม่
- 8) ตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนินงานตามนโยบายนี้ หน่วยงานระดับบนนโยบายส่วนกลางได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี จำนวนกี่ครั้ง
- 9) ที่ผ่านมาหน่วยงานในระดับจังหวัดมีการประสานงานและสนับสนุนการทำงานระหว่างกันและกันดีหรือไม่ ถ้ามีหน่วยงานใดบ้าง ในลักษณะใด
- 10) ท่านได้รับรู้ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายฯ ต่อชาวประมงพื้นบ้านหรือไม่ อย่างไร
- 11) หน่วยงานของท่าน ได้ช่วยบรรเทาหรือเยียวยาความเดือดร้อนของชาวประมงฯ หรือไม่ อย่างไร
- 12) ท่านคิดว่านโยบายฯ นี้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนหรือไม่
- 13) ความจำเป็นและข้อดีของมาตรการในการห้ามทำประมงเกินระยะ 3 ไมล์จากชายฝั่ง คืออะไร
- 14) หน่วยงาน มีมาตรการอื่นๆ ที่กระตุ้นให้ชาวประมงมาดำเนินการด้านเอกสารภายในเรือประมงให้ถูกต้องอะไรบ้าง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ

สำหรับสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี

จากนโยบายการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ที่เริ่มมาตั้งแต่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ขอทราบข้อมูลในช่วงปี ๒๕๖๒-๖๓ ดังนี้

1) หน่วยงานได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายภารกิจจากส่วนกลางให้ดำเนินการอะไรบ้าง และแต่ละภารกิจมีตัวชี้วัดผลสำเร็จหรือไม่ ถ้ามีตัวชี้วัดคืออะไร เริ่มปฏิบัติเมื่อใด (พ.ศ.) และสิ้นสุดเมื่อใด

2) หน่วยงานได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติงาน กำหนดให้มีหน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวอย่างเป็นทางการหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป

3) ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณหรือการสนับสนุนใดๆ เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้หรือไม่ ถ้ามี ให้ระบุประเภทและจำนวนงบประมาณโดยประมาณในแต่ละปีที่ผ่านมา

4) ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ (กรณีมีการกำหนดตัวชี้วัด)

5) จากผลการปฏิบัติงานข้างต้น (กรณีทำงานสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมาย) ส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป

6) หน่วยงานมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบาย

7) จากข้อ 6. หน่วยงานได้รายงานปัญหาอุปสรรคให้หน่วยงานนโยบายฯ ทราบหรือไม่

8) ตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนินงานตามนโยบายนี้ หน่วยงานระดับนโยบายส่วนกลางได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี จำนวนกี่ครั้ง

9) ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏชลบุรีมีการประสานงานและสนับสนุนการทำงานระหว่างกันและกันดีหรือไม่ ถ้ามีหน่วยงานใดบ้าง ในลักษณะใด

10) ท่านได้รับรู้ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายฯ ต่อชาวประมงพื้นบ้านหรือไม่ อย่างไร

11) หน่วยงานของท่านได้ช่วยบรรเทาหรือเยียวยาความเดือดร้อนของชาวประมงฯ หรือไม่ อย่างไร

12) ท่านคิดว่านโยบายฯ นี้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนหรือไม่

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUC ไปปฏิบัติ

สำหรับ กลุ่ม / ชุมนชนประมงพื้นบ้าน

- 1) จำนวนชาวประมงพื้นบ้านทั้งหมด และจำนวนชาวประมงพื้นบ้านที่ทำประมงผิดกฎหมายภายในกลุ่ม
- 2) จำนวนชาวประมงพื้นบ้านภายในกลุ่มก่อน และหลังมีมาตรการฯ เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่
- 3) ก่อนมีมาตรการฯ รายได้, รายจ่าย/ทุน, และชั่วโมงการทำงาน/ปี โดยเฉลี่ยของชาวประมงพื้นบ้านภายในกลุ่ม
- 4) รายละเอียดมาตรการควบคุมแรงงานต่างด้าวของรัฐภายในพื้นที่
- 5) รายละเอียดกิจกรรมให้ความรู้/รับฟังความคิดเห็นของรัฐภายในพื้นที่
- 6) รายละเอียดการควบคุมอุปกรณ์ทำประมงของรัฐภายในพื้นที่
- 7) รายละเอียดการเข้าร่วม โครงการ โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง
- 8) รายละเอียดการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำชุมชน และจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (อสทล.)
- 9) หลังมีมาตรการฯ รายได้, รายจ่าย/ทุน, ชั่วโมงการทำงาน/ปี, ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้, และขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ โดยเฉลี่ยของชาวประมงพื้นบ้านภายในกลุ่ม
- 10) เมื่อมีมาตรการฯ ชาวประมงพื้นบ้านภายในกลุ่มสามารถปรับ/เปลี่ยนวิถีชีวิตได้หรือไม่

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจเพื่อการวิจัย เรื่อง การนำนโยบายการแก้ปัญหาคาระมุงให้เป็นไปตาม
ข้อบังคับ IUB ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แบบสำรวจเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ไปปฏิบัติ:

กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

- 1.วันที่สัมภาษณ์ _____
- 2.ชื่อ-นามสกุล _____
- 3.ชุมชนที่อยู่ _____
- 4.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
 - 1-2 คน 3-4 คน มากกว่า 4 คน
- 5.จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำอาชีพประมง
 - 1-2 คน 3-4 คน มากกว่า 4 คน
- 6.ลักษณะการทำงาน
 - ทำงานในเรือประมง ทำงานที่ทำเรือ อื่นๆ _____
- 7.ขนาดของเรือประมง
 - น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ตันกรอส มากกว่า 10 ตันกรอส
- 8.ชนิดของอุปกรณ์ทำประมง
 - เบ็ด อวนกุ้ง/ปู ลอบปลา/หมึก อวนลากเดี่ยวแผ่นตะเข้
 - อื่นๆ _____
- 9.วัตถุประสงค์ในการทำประมง
 - ยังชีพ พาณิชย์ ทั้ง 2 อย่าง
- 10.ใบอนุญาตที่มี
 - ใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน ทะเบียนเรือไทย
 - ประกาศนียบัตรนายท้าย/คนใช้เครื่องจักร
 - ไม่มี อื่นๆ _____
- 11.นโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลที่ออกมาควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ IUU ส่งผลกระทบต่อรายได้อย่างไร
 - เพิ่มขึ้นเฉลี่ย _____ บาท ลดลงเฉลี่ย _____ บาท ไม่มีผลกระทบ
- 12.จากข้อ 11. มีสาเหตุคือ _____
- 13.การรับรู้ในกระบวนการขอใบอนุญาต
 - ไม่มีข้อมูล ได้รับข้อมูลจาก _____
- 14.ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการมีใบอนุญาต
 - ไม่จำเป็นเนื่องจาก _____
 - จำเป็นเนื่องจาก _____

- 15.ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมพื้นที่ทำการประมง
- ไม่จำเป็นเนื่องจาก _____
- จำเป็นเนื่องจาก _____
- 16.ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมประเภทของอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำประมง
- ไม่จำเป็นเนื่องจาก _____
- จำเป็นเนื่องจาก _____
- 17.การเข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมงของ ธนาคารออมสิน และธกส.
- ไม่เข้าร่วมเนื่องจาก _____
- เข้าร่วมเนื่องจาก _____
- 18.เจ้าหน้าที่ภาครัฐเคยมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการตามข้อบังคับของ IUU ในเรื่องใดบ้าง
- เอกสารราชการประกอบการทำประมง
- พื้นที่ในการทำประมง อุปกรณ์ในการทำประมง
- ไม่ได้รับข้อมูล อื่นๆ _____
- 19.นโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ทำให้ปริมาณสัตว์ทะเลที่จับได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่
- เพิ่มขึ้นเนื่องจาก _____
- ลดลงเนื่องจาก _____
- ไม่มีความเปลี่ยนแปลง
- 20.ก่อนและหลังนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปี เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร
- เพิ่มขึ้นเนื่องจาก _____
- ลดลงเนื่องจาก _____
- ไม่มีความเปลี่ยนแปลง
- 21.สามารถปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ได้หรือไม่ อย่างไร
- ปรับได้เนื่องจาก _____
- ปรับไม่ได้เนื่องจาก _____

ภาคผนวก ค

บันทึกการสัมภาษณ์ความคิดเห็นบุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์การภาครัฐ
ที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

นางจุฑารัตน์ ศิริสมบัติ หัวหน้ากลุ่มบริหารจัดการด้านการประมง สำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สัมภาษณ์วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2564 เวลา 13.40

จากนโยบายการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ที่เริ่มมาตั้งแต่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ในช่วงปี ๒๕62-๒๕63 มีข้อมูลดังนี้

หน่วยงานได้รับมอบหมายภารกิจจากส่วนกลางให้ดำเนินมาตรการที่เกี่ยวเนื่องกับชาวประมงพื้นบ้าน ได้แก่การควบคุม และทำความเข้าใจกับชาวประมงพื้นบ้านโดยเฉพาะมาตรการที่เปลี่ยนไปจากเดิมคือ

1. การห้ามใช้อุปกรณ์ประมงบางชนิดในเรือประมงพื้นบ้าน ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดให้การใช้เรือประมงทุกขนาดประกอบเครื่องมือทำการประมงบางประเภทเป็นประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2560 อันได้แก่ อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเฒ่ อวนลากคานถ่าง อวนล้อมจับ (มีสายมาน) อวนล้อมจับปลาตะกั้ง คราดทุกชนิดประกอบเรือกล และเรือประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เรือปั่นไฟ) ซึ่งแต่เดิมในพื้นที่ที่มีเรือประมงพื้นบ้านที่ใช้อวนลากแผ่นตะเฒ่และอวนล้อมจับปลาตะกั้ง จึงต้องแจ้งให้ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้ ปรับไปใช้เครื่องมือทำการประมงอื่นแทนหรือปรับสถานะตัวเองไปเป็นเรือประมงพาณิชย์ ซึ่งต้องดำเนินการต่างๆเพิ่มเติมอีกค่อนข้างมาก (ทั้งหมดจึงเลือกปรับโดยใช้เครื่องมืออื่นแทน)

2. การห้ามใช้อุปกรณ์ประมงบางชนิดในการทำประมงบริเวณชายฝั่ง ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560 อันได้แก่ อวนลากทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือกล, อวนล้อมจับที่มีสายมาน, อวนติดตาปลาที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนปูที่มีความยาวอวนเกินกว่า 3,000 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนลอยกุ้งสามชั้นที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนหมึกที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ, ลอบปูที่มีขนาดตาอวน โดยรอบเล็กกว่า 2.5 นิ้ว หรือใช้ทำการประมงมากกว่า 300 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ, ลอบหมึกที่ใช้ทำการประมงมากกว่า 100 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ, ลอบหมึกสายที่ใช้ทำการประมงมากกว่า 2,000 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ, อวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ), อวนครอบ

อวนช้อน หรืออวนยกปลาตะกั้ง ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) และเครื่องมือทำการประมงทุกชนิดที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมง โดยใช้ไฟได้นำเพื่อล่อสัตว์น้ำ ซึ่งแต่เดิมในพื้นที่นี้มีเรือประมงพื้นบ้านที่ใช้ลอบพับ (ไอ้โง่) จึงต้องแจ้งให้ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้ เลิกใช้เครื่องมือเหล่านั้น

3. หลังจากการบังคับใช้มาตรการการควบคุมที่เกิดจากประกาศข้อ 1.2 แล้วเปิดรับฟังความคิดเห็นของชาวประมงในพื้นที่ ได้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนนำมาสู่การออกประกาศโดยผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีเพื่อปรับแก้ประกาศตามข้อ 1.2 คือ

3.1 ปรับลดพื้นที่ที่จำกัดมิให้ทำการประมงโดยใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนช้อนหรืออวนยกหมึกที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) หรือแหล่งจ่ายไฟ จากเดิมจวนในเขตทะเลชายฝั่งจังหวัดชลบุรีทั้งหมด เป็นสามารถทำการประมงได้นอกเขตระยะ 1,000 เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง โดยใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่มีขนาดช่องตาไม่ต่ำกว่า 3.2 เซนติเมตร และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า หรือแหล่งจ่ายไฟที่มีกำลังไฟฟ้ารวมไม่เกิน 5 กิโลวัตต์ เนื่องด้วยสภาพภูมิอากาศของจังหวัดชลบุรีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ประกอบกับเรือประมงประเภทอวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึกในพื้นที่จังหวัดชลบุรีขนาดเล็ก ทำให้ไม่สามารถออกไปทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่งได้ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งลดผลกระทบและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ชาวประมง ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

3.2 มีการระบุนขนาดของอุปกรณ์ทั้งหมดในข้อ 1.2 บางชนิด เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ กล่าวคือ “โดยที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นแหล่งอาศัยแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำที่สำคัญ โดยเฉพาะปูม้า แต่มีชาวประมงได้ใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูที่มีขนาดไม่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรปูม้า ซึ่งหากปล่อยให้มีการทำการประมงจะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลให้ปูม้าที่ยังไม่ได้ขนาดถูกจับก่อนวัยเจริญพันธุ์ ดังนั้น เพื่อป้องกันและบริหารจัดการทำการประมงที่เกิณศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการทำการประมงส่วนเกิน ตลอดจนควบคุมมิให้ทำการประมงมีผลบั่นทอนความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงเป็นเหตุฉุกเฉินและมีความจำเป็นเร่งด่วน สมควรกำหนดขนาดเครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปู

ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนสอดคล้องกับแนวทางการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และหลักป้องกันล่วงหน้า จึงห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูที่มีขนาดช่องตาอวนเล็กกว่า 9 เซนติเมตร ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี”

ทั้งนี้การปฏิบัติต่างๆ ไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนจากหน่วยงานส่วนกลาง เป็นเพียงการออกมาตรการมาให้หน่วยงานช่วยประชาสัมพันธ์คนในพื้นที่ และควบคุมให้คนในพื้นที่ปฏิบัติตาม มาตรการ ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่มีการตั้งการจากส่วนกลางหรือมีประกาศต่างๆ ออกมา

โดยหน่วยงานได้มีการกำหนดให้มีหน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวอย่างเป็นทางการแบ่งตามโครงสร้างของประมงจังหวัดชลบุรีออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนกลางประมงจังหวัดมี 3 กลุ่มงาน ด้านนโยบายจากส่วนกลางตรงกับควมรับผิดชอบของกลุ่มงานไหน กลุ่มงานนั้นจะเป็นคนรับผิดชอบในการดำเนินงาน ส่วนอำเภอมีประมงอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ จะเป็นหน่วยปฏิบัติคอยควบคุม ดูแลการทำประมงในแต่ละอำเภอ มีทั้งสิ้น 9 อำเภอ

ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ ในส่วนเฉพาะของประมงพื้นบ้านไม่เคยมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อมาดำเนินโครงการใดๆ โดยหน่วยงานไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรการข้างต้น

ที่ผ่านมาหน่วยงานในระดับจังหวัดมีการประสานงานและสนับสนุนการทำงานระหว่างกัน และกันอยู่ตลอด อันได้แก่

- 1.ทำงานร่วมกับกรมเจ้าท่าในการออกทะเบียนเรือ โดยชาวประมงพื้นบ้านมาขอใบรับรองการทำประมงจากประมงจังหวัด เพื่อไปขอขึ้นทะเบียนเรือกับกรมเจ้าท่า
- 2.ร่วมกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ ในการตรวจเรือประมงแบบบูรณาการ เช่น กรมเจ้าท่า, กรมแรงงาน, ตำรวจน้ำ, ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.), กองทัพเรือ เป็นต้น

แนวคิดของมาตรการในการห้ามทำประมงเกินระยะ 3 ไมล์จากชายฝั่ง เพื่อกำหนดพื้นที่ๆ แน่นอนในการทำประมงแต่ละประเภท ไม่ให้เกิดความรู้สึกได้เปรียบเสียเปรียบ หรือแย่งทรัพยากรสัตว์น้ำกัน เนื่องจากกำหนดไม่ให้ทำประมงพาณิชย์ในพื้นที่ชายฝั่ง เพื่อรักษาสัตว์น้ำขนาดเล็ก ทำให้ประมงพาณิชย์มีพื้นที่ทำการประมงลดลง และต้องใช้ทุนในการออกทะเลไปไกลขึ้น การทำประมงพื้นบ้านซึ่งไม่ได้ทำในลักษณะล้างผลาญขนาดนั้นจึงทำในบริเวณชายฝั่งได้

โดยในปัจจุบันใบอนุญาตทำประมงพื้นบ้าน ซึ่งถ้าออกมาแล้วขั้นต้นจะทำให้ชาวประมงพื้นบ้านไม่สามารถออกไปทำประมงเกินกว่าชายฝั่งได้ยังไม่ได้บังคับใช้ อยู่ในระหว่างการรับฟังความคิดเห็น และปรับให้เหมาะสมก่อนออกมาเป็นมาตรการ แต่ถ้ามีการประกาศออกมา อาจมีการจัดชุดออกไปสร้างความรู้/ความเข้าใจในแต่ละพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่างๆ และเมื่อดำเนินมาตรการไปซักระยะ ก็จัดให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็น เพื่อปรับให้ได้มาตรการที่ลงตัวที่สุดเหมือนมาตรการอื่นๆ

ประมงชลบุรี มีมาตรการที่กระตุ้นให้ชาวประมงมาดำเนินการด้านเอกสารภายในเรือประมงให้ถูกต้อง ได้แก่

1. มอบหมายให้ประมงอำเภอประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และควบคุมเรือประมงในพื้นที่รับผิดชอบ
2. ประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่างๆ
3. ตั้งจุด One Stop Service ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เมื่อมีมาตรการใหม่ๆที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับการร้องขอตามความจำเป็น
4. ให้ความรู้/ความเข้าใจตามกิจกรรมต่างๆที่ได้รับเชิญให้มีส่วนร่วม รวมทั้งเวทีรับฟังความคิดเห็นต่างๆ

มาตรการในการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของพื้นที่จังหวัดชลบุรี ประสบความสำเร็จ แต่ยังไม่ตายตัวกล่าวคือ เมื่อมีการออกมาตรการต่างๆออกมา จะมีข้อเรียกร้องจากผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งถ้ามีหลักฐานหรืองานวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงหนทางปฏิบัติที่ดีกว่า ก็สามารถปรับมาตรการไปได้เรื่อยๆ ดังเช่นตัวอย่างข้างต้น

นางสาวภาวิณี ผูกจิตต์ นักวิชาการขนส่งชำนาญการ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี
สัมภาษณ์ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 เวลา 15.00

จากนโยบายการแก้ไขปัญหาการท่าประมงผิดกฎหมาย (IUU) ที่เริ่มมาตั้งแต่มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2558 เรื่องการแก้ไขปัญหาการท่าประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ในช่วงปี ๖2-63 มีข้อมูลดังนี้

1.หน่วยงานได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายภารกิจจากส่วนกลางให้ดำเนินการอะไรบ้าง และแต่ละภารกิจมีตัวชี้วัดผลสำเร็จหรือไม่ ถ้ามีตัวชี้วัดคืออะไร เริ่มปฏิบัติเมื่อใด (พ.ศ.) และสิ้นสุดเมื่อใด

ตอบ 1.1.การดำเนินการเพิกถอนทะเบียนเรือประมง ตามมาตรา 54/4 แห่ง พรก.เรือไทย พ.ศ. 2561 ตามเหตุแห่งการเพิกถอนทะเบียนเรือที่กำหนดไว้ เมื่อดำเนินการเพิกถอนทะเบียนเรือเสร็จแล้วจะต้องมีหนังสือแจ้งเจ้าของเรือประมงให้ดำเนินการยื่นอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนทะเบียนเรือฯ และแจ้งจุดจอดเรือเพื่อติดตั้งอุปกรณ์ตรึงพังงาเรือ ปฏิบัติงานได้ตลอดทุกช่วงเวลาเนื่องจาก ใบอนุญาตใช้เรือมีระยะเวลาในการครบรอบใบอนุญาตใช้เรือไม่เท่ากัน

1.2.การดำเนินการตาม ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 212/2562 เรื่อง ให้นำเรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดไม่เกินสิบตันกรอสมาให้ตรวจสอบ โดยให้ สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขา รับคำร้องขอจูงคิวตรวจวัดขนาดเรือประมง ดำเนินการตรวจวัดขนาดเรือ และแก้ไข เปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนเรือ / จดทะเบียนเรือประมง ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2562

2.หน่วยงานได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติงาน กำหนดให้มีหน่วยงาน/บุคคลรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวอย่างเป็นทางการหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป

ตอบ สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้แบ่งฝ่ายงานให้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานการตรวจวัดขนาดเรือ ดังนี้

2.1.การรับคำร้องขอตรวจวัดขนาดเรือฯ ใ้งานทะเบียนเรือดำเนินการรับคำร้องฯ จัดลำดับวัน เวลา สถานที่ ในการเข้ารับการตรวจสอบ พร้อมออกใบรับจูงคิวในการตรวจวัดขนาดเรือฯ

2.2.การตรวจวัดขนาดเรือและจัดทำอัตลักษณ์เรือประมง ใ้งานตรวจเรือดำเนินการ

3.ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณหรือการสนับสนุนใดๆ เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้หรือไม่ ถ้ามี ใ้ระบุประเภทและจำนวนงบประมาณ โดยประมาณในแต่ละปีที่ผ่านมา

ตอบ ตั้งแต่เริ่มโครงการ/ นโยบาย สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี ได้รับการจัดสรรอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจวัดขนาดเรือและอุปกรณ์ในการจัดทพอดักกษณ์ (ตัวตอกอัดลัษณ์เรือประมง) รวมถึงแผ่นเพทที่ใช้กับเรือประมงชนิดไฟเบอกลาส ทั้งนี้ ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการแต่อย่างใด

4.ตั้งแต่เริ่มมีนโยบายฯ จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ (กรณีมีการกำหนดตัวชี้วัด)

ตอบ สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรี สามารถดำเนินการตรวจวัดและจัดทำอัดลัษณ์เรือประมงได้ตามกำหนดระยะเวลาที่กรมเจ้าท่ากำหนด และตามจำนวนคำร้องที่ได้รับแจ้งฯ

5.จากผลการปฏิบัติงานข้างต้น (กรณีทำงานสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมาย) ส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบายพอสังเขป

ตอบ การดำเนินการกำหนดข้างต้น จนท.ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มเท เพื่อให้งานที่ได้รับมาสำเร็จลุล่วงตามกำหนดระยะเวลา

6.หน่วยงานมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ ถ้ามี ให้อธิบาย

ตอบ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

6.1.เมื่อเจ้าของเรือดำเนินการยื่นคำร้องจองคิวตรวจวัดขนาดเรือฯ แล้ว เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาไม่สามารถติดต่อดี หรือไม่นำเรือมาให้ตรวจสอบ

6.2.เมื่อถึงวันที่ทำการตรวจวัดขนาดเรือฯ ตามพื้นที่ที่นัดหมาย เรือประมงที่นำมาให้ตรวจสอบฯ มีจำนวนมาก ทำให้เกิดความวุ่นวาย ไม่เรียบร้อย ประกอบกับสภาพน้ำ อากาศ ไม่อำนวย จึงปฏิบัติงานด้วยความยากลำบาก

6.3.เจ้าของเรือประมงบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานฯ

7.จากข้อ 6. หน่วยงานได้รายงานปัญหาอุปสรรคให้หน่วยงานนโยบายฯ ทราบหรือไม่

ตอบ สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีได้ดำเนินการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ส่วนกลางทราบ และยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนแล้วเสร็จ และทุกพื้นที่มักจะประสบปัญหาอุปสรรคเช่นเดียวกัน

8.ตั้งแต่เริ่มดำเนินการดำเนินงานตามนโยบายนี้ หน่วยงานระดับนโยบายส่วนกลางได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่หรือไม่ ถ้ามี จำนวนกี่ครั้ง

ตอบ เมื่อการปฏิบัติหน้าที่สำเร็จตามกำหนดระยะเวลาแล้ว สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานให้ส่วนกลางรับทราบ และมีการติดตามผล ท้วงติง หรือตรวจสอบแล้วพบมีข้อผิดพลาดจึงแจ้งให้ สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีดำเนินการแก้ไขเป็นคราวๆ ไป

9.ที่ผ่านมานหน่วยงานในระดับจังหวัดมีการประสานงานและสนับสนุนการทำงานระหว่างกันและกันดีหรือไม่ ถ้ามีหน่วยงานใดบ้าง ในลักษณะใด

ตอบ การจัดทำอัตลักษณ์เรือประมงพื้นบ้าน ได้ดำเนินการโดยกรมเจ้าท่าหน่วยงานเดียว หน่วยงานระดับจังหวัดจึงไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานดังกล่าว แต่ทั้งนี้ สนง.เจ้าท่าภูมิภาคสาขาชลบุรีจัดจัดทำประกาศ/ประชาสัมพันธ์ โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ อำเภอ เทศบาล ให้ช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย หรือด้วยวิธีการของหน่วยงานนั้นๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของเรือทราบโดยทั่วกัน

10.ท่านคิดว่านโยบายฯ นี้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืนหรือไม่

ตอบ นโยบายการตรวจสอบเรือประมงนี้ เป็นการจัดการเรือประมงพื้นบ้าน เพื่อให้สามารถควบคุมปริมาณเรือประมงได้ เรือประมงมีความปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานและข้อบังคับการตรวจเรือประมงของกรมเจ้าท่า ทำให้ปัญหาหลักของการทำการประมงที่ผิดกฎหมายลดน้อยลงไป

**นายบุญมา กอเข้ม ประธานชุมชนประมงต้นแบบบ้านนาเกลือ และ
นายภาสกร ทองน้อย สมาชิกชุมชนประมงต้นแบบบ้านนาเกลือ
สัมภาษณ์ ร่วมกับ นายบุญมา กอเข้ม สัมภาษณ์ วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2564 เวลา 08.40**

ชาวประมงพื้นบ้านที่ลงทะเลเบียดในพื้นที่มีจำนวน 31 คน (จำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการเกี่ยวกับข้อบังคับ IUU) ไม่มีชาวประมงพื้นบ้านที่สังกัดในกลุ่มทำประมงผิดกฎหมาย รายได้ของคนในกลุ่มไม่แน่นอน ด้วยสภาพของอุปกรณ์ทำประมงสามารถทำงานได้ตลอดปี ในพื้นที่ที่กำหนด การดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในพื้นที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ไม่มีเนื่องจากเรือในกลุ่มเป็นเรือขนาดเล็ก จึงไม่มีการใช้แรงงานต่างด้าว เคยมีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้และสนับสนุนอุปกรณ์แผงโซล่าเซลล์สำหรับใช้ในธนาคารสัตว์น้ำ แต่ไม่ลงมาบ่อยนัก มักใช้มาตรการเชิงควบคุมด้วยการจับกุมมากกว่า มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ต่างๆ ในส่วนของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมงเท่าที่ทราบไม่มีสมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมเนื่องจากไม่ได้รับทราบข้อมูล มีการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ เพื่ออนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อยลงทะเล (ปลาหมึกและปู) ผลกระทบหลังมีการดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ในส่วนของรายได้ รายจ่าย/ทุน ชั่วโมงการทำงาน/ปี ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ และขนาดของสัตว์น้ำที่จับได้ มีเท่าเดิมหรือเปลี่ยนแปลงน้อยมาก จึงสามารถปรับให้เข้ากับมาตรการต่างๆ ได้อย่างไม่ยากเย็น แต่มีผลกระทบทางอ้อมอันเนื่องจากการดำเนินการตามนโยบาย IUU คือทำให้เรือประมงพาณิชย์จำนวนมากไม่สามารถทำการประมงได้อีก (ทุนสูงขึ้น/ได้ไม่คุ้มเสีย) เมื่อเรือเหล่านั้นเลิกทำการประมง แรงงานต่างด้าวนบนเรือจึงตกงาน แรงงานต่างด้าวเหล่านั้นจึงผันตัวมาซื้อเรือประมงพื้นบ้าน และกลายเป็นชาวประมงพื้นบ้าน แต่เนื่องด้วยกฎหมายไทยไม่อนุญาตให้ชาวต่างด้าวเป็นเจ้าของเรือ ชาวต่างด้าวเหล่านั้นจึงไม่ขึ้นทะเบียนเรือหรือใช้ชื่อชาวไทยมาสวมแทน ชาวประมงต่างด้าวเหล่านี้ ซึ่งการดำเนินการขึ้นต้นผิดกฎหมายอยู่แล้ว ยังมักทำผิดกฎหมายอื่นๆ ด้วย เช่น ใช้อุปกรณ์ทำการประมงผิดประเภท และ/หรือทำการประมงในพื้นที่หวงห้าม ทำให้จำนวนสัตว์น้ำลดลง

นายพนม วัฒนวิเชียร ประธานกลุ่มเกษตรกรทำการประมงทุ่งกุลาร
สัมภาษณ์ วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2564 เวลา 14.10

ชาวประมงพื้นบ้านที่ลงทะเบียนในพื้นที่ มีจำนวน 53 คน (จำนวนลดลงเมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการเกี่ยวกับข้อบังคับ IUU เพราะชาวประมงพื้นบ้านในกลุ่มบางส่วนแต่เดิมใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่เป็นอุปกรณ์หลักในการทำการประมง แต่หลังจากมีประกาศให้เรือประมงพาณิชย์เท่านั้นที่สามารถใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่ได้ ชาวประมงในกลุ่มบางส่วนที่ไม่อยากปรับเปลี่ยนอุปกรณ์จึงเลือกที่จะเปลี่ยนอาชีพหรือออกจากกลุ่มไป) ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีชาวประมงในกลุ่มจำนวน 2-3 ราย ทำผิดกฎหมายเนื่องจากทำการประมงในพื้นที่หวงห้าม (จากนโยบายที่ออกในปี 60-62 ห้ามเรือประมงที่ใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่ทำประมงบริเวณชายฝั่ง)

รายได้ไม่แน่นอน ด้วยสภาพของอุปกรณ์ทำประมงชาวประมงบางส่วนสามารถทำงานได้เพียง 3 เดือน/ปี (อวนลากแผ่นตะเฆ่) ในพื้นที่ที่กำหนด การดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในพื้นที่ เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวไม่มีแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ โดยปกติไม่มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐมาจัดกิจกรรมที่กลุ่ม จะลงมากรณีมีการจับกุมต่างๆ ในส่วนของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมงไม่ได้เข้าร่วมเนื่องจากไม่ได้รับข้อมูล การร่วมกลุ่มเป็นในลักษณะช่วยกันประสานงานเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะการดำเนินการตามมาตรการของรัฐ และยื่นข้อเรียกร้องกรณีมีปัญหาต่างๆ ไม่มีการจัดกิจกรรมในลักษณะธนาคารสัตว์น้ำ หรืออนุรักษ์ธรรมชาติอื่นๆ ในส่วนของรายได้ ชั่วโมงการทำงาน/ปี และปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ลดลง ส่วนทางกับรายจ่าย/ทุนที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากงานวิจัยของกรมประมง ที่นำเสนอออกมาว่าการใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่เป็นการทำประมงแบบล้างผลาญ* ทำให้เกิดกฎหมายควบคุมออกมาในช่วงปี 60-62 ทำให้ชาวประมงบางส่วนที่ใช้อุปกรณ์ชนิดนี้ ไม่สามารถทำประมงในพื้นที่เดิมได้ตลอดทั้งปีดังเดิม ต้องออกเรือไปไกลขึ้น ทำให้มีรายจ่ายมากขึ้น บางราย/บางช่วงเวลาไม่สามารถออกเรือได้ ต้องเลิกอาชีพไปหรือปรับตัวไปทำกุ้งแห้งแทน

*ผู้ให้สัมภาษณ์แย้งว่าผลการวิจัยของกรมประมงผิด เนื่องจาก การใช้อวนลากแผ่นตะเฆ่จะทำให้หน้าดินของพื้นที่ทะเลบริเวณชายฝั่งสะอาด ช่วยลากขยะออกจากหน้าดิน ทำให้สัตว์ทะเลมาวางไข่ได้สะดวก เป็นที่อยู่ของสัตว์ทะเลขนาดเล็ก ถ้าไม่มีการใช้งานอุปกรณ์นี้ จะเกิดการทับถมของขยะ ทำให้สัตว์ทะเลขนาดเล็กไม่มีที่อยู่ ก่อให้เกิดการลดจำนวนของสัตว์ทะเล

นางเมียด ชื่อสัตย์ รองประธานชุมชนประมงต้นแบบบ้านอ่าวอุดม
สัมภาษณ์ วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2564 เวลา 10.10

ชาวประมงพื้นบ้านที่ลงทะเลเบียดในพื้นที่ มีจำนวน 50 คน มีจำนวนเรือประมงพื้นบ้าน 22 ลำ จำนวนชาวประมงพื้นบ้านในชุมชนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการเกี่ยวกับข้อบังคับ IUU ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาไม่มีชาวประมงพื้นบ้านที่สังกัดในกลุ่มทำประมงผิดกฎหมาย รายได้ของคนในกลุ่มไม่แน่นอน ด้วยสภาพของอุปกรณ์ทำประมงสามารถทำงานได้ตลอดปี ในพื้นที่ที่กำหนด บางส่วนที่รู้สึกว่าการออกเรือไม่คุ้มค่าหันมาทำปุ๋ยกำจัดขยะแทน (เนื่องจากการออกเรือแต่ละครั้ง ได้จำนวนสัตว์น้ำลดลงจากเมื่อก่อน เพราะมีชาวประมงต่างถิ่นเข้ามาทำการประมงในพื้นที่ ใกล้เคียงมากขึ้น และสัตว์น้ำไม่มากเหมือนเมื่อก่อน) การดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในพื้นที่ เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวไม่มีแรงงานต่าง ด้าว ไม่มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐลงมาให้ความรู้แต่มีการจัดกิจกรรมในลักษณะรับฟังความคิดเห็นหลาย ครั้งจากเจ้าหน้าที่กรมประมง (ตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อเรียกเรือต่างๆ ไม่ค่อยได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร) รวมทั้งประมงอำเภอ และเจ้าหน้าที่จากกรมเจ้าท่าคอยอำนวยความสะดวกในการจัดทำ/ต่ออายุเอกสารต่างๆ ให้ในภาพรวม ในส่วนของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริม สภาพคล่องผู้ประกอบการประมง มีสมาชิกในชุมชนบางคนเข้าร่วม และผ่านการพิจารณาจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในส่วนของการช่วยฟื้นฟูธรรมชาติ ชุมชน มีการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ เพื่ออนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อยลงทะเล (ปุ) ผลกระทบหลังมีการดำเนิน มาตรการแก้ปัญหาการประมงให้ เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ในส่วนของรายได้ และปริมาณสัตว์น้ำ ที่จับได้ ที่จับได้ลดลง ไม่ได้เป็นผลจากมาตรการฯ ของภาครัฐแต่เนื่องจากช่วงของการระบาดไวรัส โควิด-19 มีชาวบ้านในพื้นที่ที่ตกงาน นำเรือประมงเก่าออกมาทำการประมงมากขึ้น จึงเกิดการแย่ง กันของทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ อีกทั้งการสร้างท่าเรือและสะพานปลาใหม่ในพื้นที่ ทำให้ เรือประมงนอกพื้นที่เข้ามาทำการประมงในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

นายวิฑูร นาคสุวรรณ ประธานกลุ่มประมงพื้นบ้านหมู่ 14 หาดวอนนภา
สัมภาษณ์ วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2564 เวลา 13.50

เป็นกลุ่มที่ตั้งใหม่จากชุมชนที่มีอยู่เดิมแล้ว ชาวประมงพื้นบ้านที่ลงทะเบียนในพื้นที่ มีจำนวน 32 คน (จำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการเกี่ยวกับข้อบังคับ IUU) ไม่มีชาวประมงพื้นบ้านที่สังกัดในกลุ่มทำประมงผิดกฎหมาย รายได้ของคนในกลุ่มไม่แน่นอน ด้วยสภาพของอุปกรณ์ทำประมงสามารถทำงานได้ตลอดปี ในพื้นที่ที่กำหนด การดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในพื้นที่ เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวไม่มีเนื่องจากเรือในกลุ่มเป็นเรือขนาดเล็ก จึงไม่มีการใช้แรงงานต่างด้าว เจ้าหน้าที่จากประมงอำเภอคอยอำนวยความสะดวกในการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในส่วนของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมงไม่มีสมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมเนื่องจากไม่ได้รับทราบข้อมูล มีการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ เพื่ออนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อยลงทะเล (ปลาหมึกและปู) แต่ขาดแคลนอุปกรณ์ในการดำเนินการ อยากได้รับการสนับสนุนทั้งอุปกรณ์ในการจัดทำธนาคารสัตว์น้ำเพิ่มเติม และ ทุนทำแนวเขต ผลกระทบหลังมีการดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ในส่วนของรายได้ รายจ่าย/ทุน ชั่วโมงการทำงาน/ปี ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ และขนาดของสัตว์น้ำที่จับได้ ไม่มี

นายบุญยัง นักร้อง ประธานชุมชนประมงบางเสร์
สัมภาษณ์ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2564 เวลา 09.20

เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ภายในชุมชนมีทั้งชาวประมงพื้นบ้าน และชาวประมงพาณิชย์อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีชาวประมงพื้นบ้านที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 53 คน (จำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับก่อนมีมาตรการเกี่ยวกับข้อบังคับ IUU ไม่มีชาวประมงพื้นบ้านที่สังกัดในกลุ่มทำประมงผิดกฎหมาย (ก่อนหน้านี้มีการใช้อวนล้อมจับปลาตะกั้ง แต่หลังมีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำหนดให้การใช้วนล้อมจับปลาตะกั้ง ทำได้เฉพาะในเรือประมงพาณิชย์เท่านั้น จึงปรับไปใช้อุปกรณ์อื่นทดแทน) รายได้ของคนในกลุ่มไม่แน่นอน ด้วยสภาพของอุปกรณ์ทำประมงสามารถทำงานได้ตลอดปี ในพื้นที่ที่กำหนด การดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในพื้นที่ เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวไม่มีการใช้แรงงานต่างด้าว มีการตั้งศูนย์ One Stop Service ให้ลงทะเบียน/ต่ออายุเอกสารต่างๆ บริเวณสวนสาธารณะของหมู่บ้านเป็นช่วงๆ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่มีการออกมาตรการใหม่ๆ) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่บังคับใช้กฎหมายพื้นที่อย่างเข้มงวด โดยในช่วงแรกมีการตักเตือนก่อนจับกุมอย่างจริงจัง ในส่วนของโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง สมาชิกในชุมชนไม่เข้าร่วมเนื่องจากหลักฐานที่ใช้ในการดำเนินการจัดทำยุ่งยาก และไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ปัจจุบันไม่ยอมรับเรือประมงเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ทางธนาคารอ้างเรื่องความมั่นคงของเรือดำ) ผลกระทบหลังมีการดำเนินมาตรการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตามข้อบังคับ IUU ในส่วนของรายได้ และปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้เพิ่มขึ้น ผลสืบเนื่องจากการเลิกทำประมงของเรือประมงพาณิชย์ ที่รับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น (สาเหตุหลักจากแรงงานต่างด้าวที่ค่าแรงขึ้นต่ำตามระบบสูงกว่าแต่เดิม การขึ้นทะเบียนเสียค่าใช้จ่ายและมีขั้นตอนยุ่งยาก อีกทั้งไทยปรับกรณีทำผิดเรื่องแรงงานต่างด้าวสูง) ไม่ไหวจนต้องเลิกกิจการไป

ภาคผนวก ง

สรุปข้อมูลจากการสำรวจการนำนโยบายการแก้ปัญหาการประมงให้เป็นไปตาม
ข้อบังคับ IUB ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

13. การรับรู้ในกระบวนการขอเอกสารประกอบการทำประมง
 0 ไม่มีข้อมูล 100 ได้รับข้อมูลจาก 80 ประธานหมู่บ้าน
 17 ประมงอำเภอ 3 เจ้าหน้าที่กรมประมง __
14. ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการมีเอกสารประกอบการทำประมง
 0 ไม่จำเป็นเนื่องจาก _____
 100 จำเป็นเนื่องจาก _สามารถตรวจ/ควบคุมจำนวนได้ ใช้ไล่ตามผู้กระทำผิดกรณีมีความผิดได้ง่าย_
15. ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมพื้นที่ทำการประมง
 29 ไม่จำเป็นเนื่องจาก_ทะเลไม่มีเขตแดนแน่ชัด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ สร้างความยุ่งยาก และเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายโดยไม่รู้ตัว _____
 71 จำเป็นเนื่องจาก_อุปกรณ์ในการทำประมงแต่ละชนิดมีความเหมาะสมในการใช้แต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน สัตว์น้ำขนาดเล็กที่อยู่ใกล้ฝั่ง ทำให้เกิดการอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืน ประมงพาณิชย์ไม่เข้ามาแย่งสัตว์น้ำ _____
16. ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการควบคุมประเภทของอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำประมง
 17 ไม่จำเป็นเนื่องจาก_ธรรมชาติสามารถฟื้นฟูได้ทัน _____
 83 จำเป็นเนื่องจาก_อุปกรณ์ในการทำประมงหลายชนิด เป็นการทำประมงอย่างล้างผลาญ ทำให้สัตว์น้ำลดลงในปริมาณที่ไม่สามารถเจริญโตได้ทัน _____
17. การเข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมงของ ธนาคารออมสิน และ ธกส.
 94 ไม่เข้าร่วมเนื่องจาก_ไม่รู้รู้โครงการ รายละเอียดในการปฏิบัติเพื่อให้ได้เงินกู้มากเกินไป วงเงินจำนวนไม่มาก ไม่คุ้มค่ากับการทำเรื่อง ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (แต่เดิมใช้เรือประมงในการค้ำประกันได้แต่ปัจจุบันธนาคารถือว่าเรือประมงเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่มีความมั่นคง สามารถจมหรือสูญหายได้ง่าย) _____
 6 เข้าร่วมเนื่องจาก_ใช้ในการปรับปรุงเรือและปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด _____
18. เจ้าหน้าที่ภาครัฐเคยมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการตามข้อบังคับของ IUU ในเรื่องใดบ้าง
 38 เอกสารทางราชการประกอบการทำประมง
 0 พื้นที่ในการทำประมง 38 อุปกรณ์ในการทำประมง
 62 ไม่ได้รับข้อมูล
 19 อื่นๆ_ตั้ง One Stop Service ที่สวนสาธารณะใกล้ชุมชนบางเสร่ _____

19. นโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ทำให้ปริมาณสัตว์ทะเลที่จับได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่

18 เพิ่มขึ้นเนื่องจาก_สัตว์น้ำขนาดเล็กได้รับโอกาสให้เติบโต_____

0 ลดลงเนื่องจาก_____

82 ไม่มีความเปลี่ยนแปลง

20. ก่อนและหลังนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ระยะเวลาที่สามารถทำการประมงได้ในแต่ละปี เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร

0 เพิ่มขึ้นเนื่องจาก_____

9 ลดลงเนื่องจาก_อุปสรรคในการทำประมงบางประเภทถูกควบคุมในบางช่วงเวลา ต้องออกไปทำการประมงในพื้นที่ที่ไกลขึ้น (หลายครั้งต้องปรับไปค้างคืนกลางทะเลแทนการไปกลับฝั่งบ่อยๆ) _____

91 ไม่มีความเปลี่ยนแปลง

21. สามารถปรับตัวให้เข้ากับนโยบายการแก้ปัญหาประมงของรัฐบาลฯ ได้หรือไม่ อย่างไร

100 ปรับได้เนื่องจาก_มีการเปลี่ยนแปลงไม่มาก (เปรียบเทียบกับเรือประมงพาณิชย์)

0 ปรับไม่ได้เนื่องจาก_____

ภาคผนวก จ

ข้อมูลการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นทั้งหมด

ลำดับ	ชื่อองค์กร	จำนวนสมาชิก	สถานะ	ประเภท	ด้าน	กิจกรรมหลัก	สถานที่ติดต่อ	ชื่อผู้แทนที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน
๑	กลุ่มประมงพื้นบ้านบางละมุง	๑๐๘	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๖๗ ม.๙ ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	นายรังสรรค์ สมบุญ
๒	กลุ่มประมงพื้นบ้านนาจอมเทียน	๓๑	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ม.๔ ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	นายพิณศรี แสงแก้ว
๓	กลุ่มประมงพื้นบ้านเรือเล็ก (เขาหัวล้าน)	๖๐	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๒/๑๕ ม.๔ ต.แสมสาร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	นางอรุณศรี ศรีคำ
๔	กลุ่มประมงชายฝั่งชุมชนบ้านโรงโพงหมู่๓	๔๐	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๒๔ ม.๓ ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	นายอภิรักษ์ ทองอิน
๕	ชุมชนประมงพื้นบ้านนาเกลือ	๓๑	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ม.๓ ต.นาเกลือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	นายบุญมา กองเงิน
๖	กลุ่มเกษตรกรทำการประมงทุ่งสลา	๖๘	เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๒๒ ม.๓ ต.ทุ่งสลา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	นายพนม วัฒนวิเชียร
๗	ชมรมประมงพื้นบ้านอ่าวอุดม	๕๕	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๖๔/๒ ม.๑ ต.ทุ่งสลา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	นายขวัญ ชื่นจิตร
๘	กลุ่มเกษตรกรทำการประมงบางพระ	๗๓	เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๖๗/๖ ม.๓ ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	นางสมบัติ เกตุปร่างค์
๙	ชุมชนประมงพื้นบ้านอ่าวอุดม	๕๐	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ม.๑ ต.ทุ่งสลา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	นายเปรม ชื่อศักดิ์
๑๐	กลุ่มประมงพื้นบ้าน ม.๒ ต.บางพระ อ.ศรี	๓๘	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ม.๒ ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	นายพิชญ์ อินทร์ศรี
๑๑	วิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านเกาะสีชัง	๔๕	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๑๒๘ ม.๑ ต.ท่าหวางษ์ อ.เกาะสีชัง จ.ชลบุรี	นางบุญถึง วงษ์จันทร์ทอง
๑๒	กลุ่มประมงพื้นบ้าน ม.๒ โรงโพง	๔๐	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๑๔๔ ม.๒ ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	นายวิชัย ประคองขวัญ
๑๓	กลุ่มประมงบ้านนาเกลือ	๕๕	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๕๕ พืษยา-นาเกลือ ซอย๑๒ ม.๕ ต.นาเกลือ อ.	นายอุรุ บุญมา
๑๔	ชุมชนประมงท้องถิ่นสัตหีบ	๔๘	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ถนนเลียบชายทะเล ม.๑ สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	นายชวลิต สนั่นไหว
๑๕	กลุ่มประมงพื้นบ้านหาดจอมเทียน	๔๐	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ถนนเลียบชายหาดพญา ม.๑๒ ต.หนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	นายเนตร แซ่ลี
๑๖	กลุ่มประมงเพื่อการอนุรักษ์เกาะสีชัง	๖๖	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	๓๙ ม.๕ ต.ท่าหวางษ์ อ.เกาะสีชัง จ.ชลบุรี	นายคมกริช ดีสดีไล
๑๗	กลุ่มประมงพื้นบ้านปากคลองนาจอมเทียน	๒๔	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๕๘/๘ ม.๑ ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	นายธเนศ พิณทอง
๑๘	กลุ่มประมงพื้นบ้านหมู่ ๑๔ หาดวอนนภา	๓๒	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๑๓๔/๖ บ้านหาดวอนนภา ถนนบางแสนล่าง ต.แสนสุข อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี	นายวิฑูร นาคสุวรรณ
๑๙	กลุ่มประมงพื้นบ้าน บ้านปากคลอง ตำบลคลองตำหรุ	๓๔	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	๔๔/๔๔ บ้านปากคลอง ๖ ต.คลองตำหรุ อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี	นายประสิทธิ์ พิมพ์สุวรรณ
๒๐	กลุ่มประมงพื้นบ้านบางเสร่	๗๒	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	บางเสร่ ๔ ต.บางเสร่ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี	นายบุญเกิด ศิริพงษ์
๒๑	กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าเรือพลี - ศรีนิคม	๒๒	ไม่เป็นนิติบุคคล	ประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง	ทำการประมง	ซอยท่าเรือพลี ต.บางพลีราษฎร์ อ.เมืองชลบุรี จ.ชล	นายวิรัตน์ จิตต์บุญ

ภาคผนวก ฉ

ข้อมูลโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

ข้อมูลโครงการเงินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

๗. กรอระยะเวลา

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาโครงการ												ผู้รับผิดชอบ
	ปีที่ ๑				ปีที่ ๒-๓				ปีที่ ๔				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
๑. แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการ	←→												กรมประมง
๒. ประชาสัมพันธ์โครงการ	←→												กรมประมง / สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย / สมาคมประมงในพื้นที่ / สมาคมประมงพื้นบ้านในพื้นที่ / ธนาคารออมสิน / ธ.ก.ส.
๓. ผู้มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ ยื่นความประสงค์ที่สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่	←→												สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่
๔. ออกหนังสือรับรองผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการ	←→												สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย / สมาคมประมงในพื้นที่ / สมาคมประมงพื้นบ้านในพื้นที่ / สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่
๔.๑ สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย หรือสมาคมประมงในพื้นที่ หรือสมาคมประมงพื้นบ้านในพื้นที่ ออกหนังสือรับรองผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการ ฯ	←→												สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย / สมาคมประมงในพื้นที่ / สมาคมประมงพื้นบ้านในพื้นที่ / สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่
๔.๒ กรณีไม่เป็นสมาชิกสมาคมฯ ให้สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่ ออกหนังสือรับรอง	←→												ผู้ประกอบการประมง
๕. ผู้ประกอบการประมงติดต่อขอสินเชื่อจากธนาคาร	←→												- ธนาคารออมสิน - ธ.ก.ส.
๖. ธนาคารออมสิน หรือ ธ.ก.ส. พิจารณาสินเชื่อและเข้าสู่กระบวนการกู้ยืม	←→												คณะกรรมการอำนวยการโครงการ
๗. คณะกรรมการอำนวยการโครงการ ประชุม และติดตามงานโครงการ	←→												คณะกรรมการอำนวยการโครงการ

ข้อมูลเบื้องต้น จำนวนผู้ประกอบการ จำนวนเรือ และวงเงินที่ผู้ประกอบการประมงยื่นความประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนตามขนาดเรือ รายจังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔)

จังหวัด	ธ.ก.ส.												ธนาคารออมสิน			รวมทั้งสิ้น		
	ต่ำกว่า 10 ตันกรอส			10 - 60 ตันกรอส			รวม			60 ตันกรอสขึ้นไป			จำนวน (ราย)	เรือ (ลำ)	วงเงิน (บาท)			
	จำนวน (ราย)	เรือ (ลำ)	วงเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เรือ (ลำ)	วงเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เรือ (ลำ)	วงเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เรือ (ลำ)	วงเงิน (บาท)						
ชุมพร	264	264	45,677,500	148	184	295,047,351	392	448	340,724,851	50	64	333,639,150	442	515	674,364,001			
นครศรีธรรมราช	101	101	22,636,600	225	323	473,887,300	322	424	496,521,900	16	18	96,460,000	338	442	592,981,900			
ปัตตานี	68	71	10,441,100	86	140	195,623,880	154	211	206,064,980	49	94	313,444,500	203	305	519,509,480			
ระยอง	242	249	42,322,250	89	132	179,345,500	330	381	221,667,750	41	49	292,572,500	371	430	514,240,250			
ตราด	97	99	20,914,500	95	106	206,176,000	189	205	226,590,500	43	45	245,719,034	232	250	472,309,534			
สงขลา	45	45	5,540,700	136	191	271,257,200	178	236	276,797,900	17	27	84,808,000	195	263	361,605,900			
ระนอง	95	95	12,979,100	36	44	98,230,500	131	139	111,209,600	36	56	246,470,000	167	195	357,679,600			
สมุทรสาคร	84	84	11,175,000	52	53	118,336,000	131	137	129,511,000	34	40	204,813,600	165	177	334,324,600			
เพชรบุรี	185	186	33,139,119	127	156	223,261,199	310	342	256,400,318	9	14	56,740,000	319	356	313,140,318			
สุราษฎร์ธานี	246	247	55,225,651	125	142	199,429,040	371	389	254,654,691	10	13	52,550,000	381	402	307,204,691			
ประจวบคีรีขันธ์	388	391	85,999,300	125	129	132,691,350	486	520	218,690,650	12	14	68,120,000	498	534	286,810,650			
ศรีสะเกษ	347	347	33,085,694	35	48	109,245,000	382	395	142,330,694	18	24	128,965,000	400	419	271,295,694			
สมุทรสงคราม	91	91	13,437,000	26	30	40,220,000	115	121	53,657,000	43	87	204,160,000	158	208	257,817,000			
ชลบุรี	225	258	63,391,631	60	73	111,139,980	281	331	174,531,611	8	12	44,865,000	289	343	219,396,611			
สตูล	119	119	15,015,150	46	59	97,819,000	165	178	112,834,150	6	7	53,690,000	171	185	166,524,150			
พังงา	118	121	25,285,350	13	21	43,315,000	131	142	68,600,350	13	13	90,380,000	144	155	158,980,350			
จันทบุรี	189	194	34,530,250	55	65	115,511,000	237	259	150,041,250	0	0	0	237	259	150,041,250			
สมุทรปราการ	97	100	24,406,000	36	41	55,819,000	133	141	80,225,000	12	15	60,430,000	145	156	140,655,000			
ภูเก็ต	59	60	5,306,250	18	22	30,714,500	77	82	36,020,750	12	14	62,004,000	89	96	98,024,750			
กระบี่	212	212	26,109,550	15	17	38,091,800	227	229	64,201,350	1	1	3,000,000	228	230	67,201,350			
ฉะเชิงเทรา	78	78	16,430,300	19	20	17,650,000	97	98	34,080,300	0	0	0	97	98	34,080,300			
บราฮีวาส	17	17	1,176,300	1	1	500,000	18	18	1,676,300	0	0	-	18	18	1,676,300			
กรุงเทพมหานคร *																		
รวม	3,364	3,429	603,722,295	1,568	1,997	3,053,310,600	4,857	5,426	3,657,032,895	430	610	2,642,830,784	5,287	6,036	6,299,863,679			

หมายเหตุ : * กรุงเทพมหานคร ยังไม่มีผู้ยื่นความประสงค์เข้าร่วมโครงการ
 ** จำนวนผู้ประกอบการที่ยื่นคำขอเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมจะมีจำนวนน้อยกว่า เนื่องจากเมื่อยกประเภทเป็นประมงพื้นบ้าน และประมงพาณิชย์ จะมีการนับจำนวนผู้ประกอบการประมงที่มีเรือตั้งแต่ ๒ ประเภท

แบบสรุปผู้เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 -23 เมษายน 2564

สำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (ราย)	จำนวนเรือที่เข้าร่วมโครงการ (ลำ)	ยื่นกับธนาคารออมสิน (ราย)	ยื่นกับธ.ก.ส. (ราย)	ขนาดเรือต่ำกว่า 10 ตันกรอส (ราย)	ขนาดเรือตั้งแต่ 10-60 ตันกรอส (ราย)	ขนาดเรือตั้งแต่ 60 ตันกรอสขึ้นไป (ราย)	วงเงินขอกู้ (บาท)	เงินกู้ระยะสั้น (บาท)	เงินกู้ระยะยาว (บาท)
298	353	8	290	230	60	8	227,925,511	87,230,730	140,694,781
วงเงิน (บาท)		49,875,000	178,050,511						

****ยกเลิก 1 ราย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ภาคผนวก ช

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศจังหวัดชลบุรี
เกี่ยวกับมาตรการควบคุมอุปกรณ์การทำประมง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศจังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับมาตรการควบคุมอุปกรณ์การทำประมง

หน้า ๒๕

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๓๒๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดให้การใช้เรือประมงทุกขนาดประกอบเครื่องมือทำการประมงบางประเภทเป็นประมงพาณิชย์
พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “ประมงพาณิชย์” ในมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนด
การประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ทำการทำการประมงโดยใช้เรือประมงทุกขนาดประกอบเครื่องมือทำการประมง
ดังต่อไปนี้เป็นประมงพาณิชย์

- (๑) อวนลากคู่
- (๒) อวนลากแผ่นตะเฆ่
- (๓) อวนลากคานถ่าง
- (๔) อวนล้อมจับ (มีสายมาน)
- (๕) อวนล้อมจับปลากะตัก
- (๖) คราดทุกชนิดประกอบเรือกล
- (๗) เรือประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เรือปั่นไฟ)

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ลักษณะ วรณานวัช

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง
ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง

พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ (๑) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง
วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่
๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือทำการประมงดังต่อไปนี้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ
เขตทะเลชายฝั่ง

- (๑) อวนลากทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือกล
- (๒) อวนล้อมจับที่มีสายมา
- (๓) อวนติดตาปลาที่มีความยาวอวนเกินกว่า ๒,๕๐๐ เมตร ต่อเรือประมง ๑ ลำ
- (๔) อวนปูที่มีความยาวอวนเกินกว่า ๓,๐๐๐ เมตร ต่อเรือประมง ๑ ลำ
- (๕) อวนลอยกุ้งสามชั้นที่มีความยาวอวนเกินกว่า ๒,๕๐๐ เมตร ต่อเรือประมง ๑ ลำ
- (๖) อวนหมึกที่มีความยาวอวนเกินกว่า ๒,๕๐๐ เมตร ต่อเรือประมง ๑ ลำ
- (๗) ลอบปูที่มีขนาดตาอวนโดยรอบเล็กกว่า ๒.๕ นิ้ว หรือใช้ทำการประมงมากกว่า ๓๐๐ ลูก
ต่อเรือประมง ๑ ลำ

- (๘) ลอบหมึกที่ใช้ทำการประมงมากกว่า ๑๐๐ ลูก ต่อเรือประมง ๑ ลำ
- (๙) ลอบหมึกสายที่ใช้ทำการประมงมากกว่า ๒,๐๐๐ ลูก ต่อเรือประมง ๑ ลำ
- (๑๐) อวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ)
- (๑๑) อวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกปลาตะกัก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ)
- (๑๒) เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมง โดยใช้
ไฟได้นำเพื่อล่อสัตว์น้ำ

ความใน (๑๐) มิให้ใช้บังคับกรณีที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดออกประกาศกำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น

ข้อ ๓ ภาววัดขนาดตาอวนลอบปูในข้อ ๒ (๗) เป็นไปตามรูปแบบ และวิธีการท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

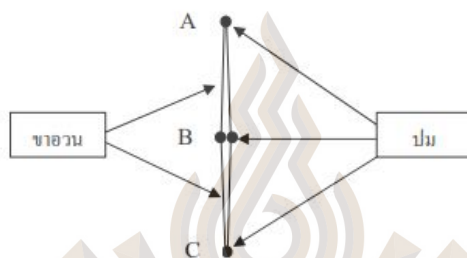
พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

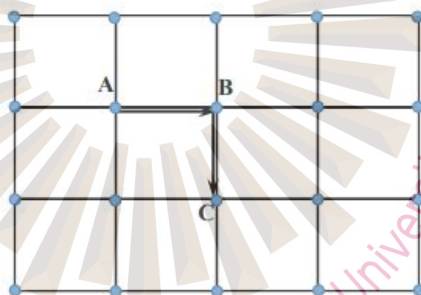
รูปแบบและวิธีการวัดขนาดตาอวนลอบปู
แนบท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง
ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง
พ.ศ. ๒๕๖๐

แนวทางการปฏิบัติการวัดขนาดตาอวนลอบปู

๑. ส่วนประกอบของขนาดตาอวน

๒. การวัดขนาดตาอวนหลังจากนำไปประกอบบนโครงลอบปู ซึ่งตาอวนต้องซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส และวัดขนาดตาอวนจากกึ่งกลางปมของจุด A ไปยังกึ่งกลางปมของจุด B และจากกึ่งกลางปมของจุด B ไปยังกึ่งกลางปมของจุด C โดยต้องมีความยาวรวมกันไม่น้อยกว่า ๒.๕ นิ้ว

๓. ในการวัดขนาดตาอวน ตาม ข้อ ๒ ต้องดำเนินการวัดไม่น้อยกว่า ๕ ครั้ง โดยค่าเฉลี่ยของขนาดตาอวนต้องไม่น้อยกว่า ๒.๕ นิ้ว

ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี

เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง
ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่งจังหวัดชลบุรี

พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยสภาพภูมิอากาศของจังหวัดชลบุรีที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ประกอบกับเรือประมงประเภทอวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึกในพื้นที่จังหวัดชลบุรีขนาดเล็กทำให้ไม่สามารถออกไปทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่งได้ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งลดผลกระทบและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ชาวประมงในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสาม แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) หรือแหล่งจ่ายไฟ ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่งจังหวัดชลบุรี เว้นแต่การทำประมงนอกเขตระยะ ๑,๐๐๐ เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่ง โดยใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนช้อน หรืออวนยกหมึก ที่มีขนาดช่องตาไม่ต่ำกว่า ๓.๒ เซนติเมตร และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าหรือแหล่งจ่ายไฟที่มีกำลังไฟฟ้าวรวมไม่เกิน ๕ กิโลวัตต์

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ภักดิ์ธรรม์ เทียนไชย

ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

ประธานคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี

ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี
เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปู ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง
พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นแหล่งอาศัยแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำที่สำคัญโดยเฉพาะปูม้า แต่มีชาวประมงได้ใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูที่มีขนาดไม่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรปูม้า ซึ่งหากปล่อยให้มีการทำการประมงจะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลให้ปูม้าที่ยังไม่ได้ขนาดถูกจับก่อนวัยเจริญพันธุ์ ดังนั้น เพื่อป้องกันและจัดการทำการประมงที่เกินศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการทำการประมงส่วนเกิน ตลอดจนควบคุมมิให้ทำการประมงมีผลบั่นทอนความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงเป็นเหตุฉุกเฉินและมีความจำเป็นเร่งด่วนสมควรกำหนดขนาดเครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปู ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนสอดคล้องกับแนวทางการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และหลักป้องกันล่วงหน้า

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนปูที่มีขนาดช่องตาอวนเล็กกว่า ๙ เซนติเมตร ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามแผนที่แนบท้ายประกาศนี้
- ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ภักธธรณ์ เทียนไชย

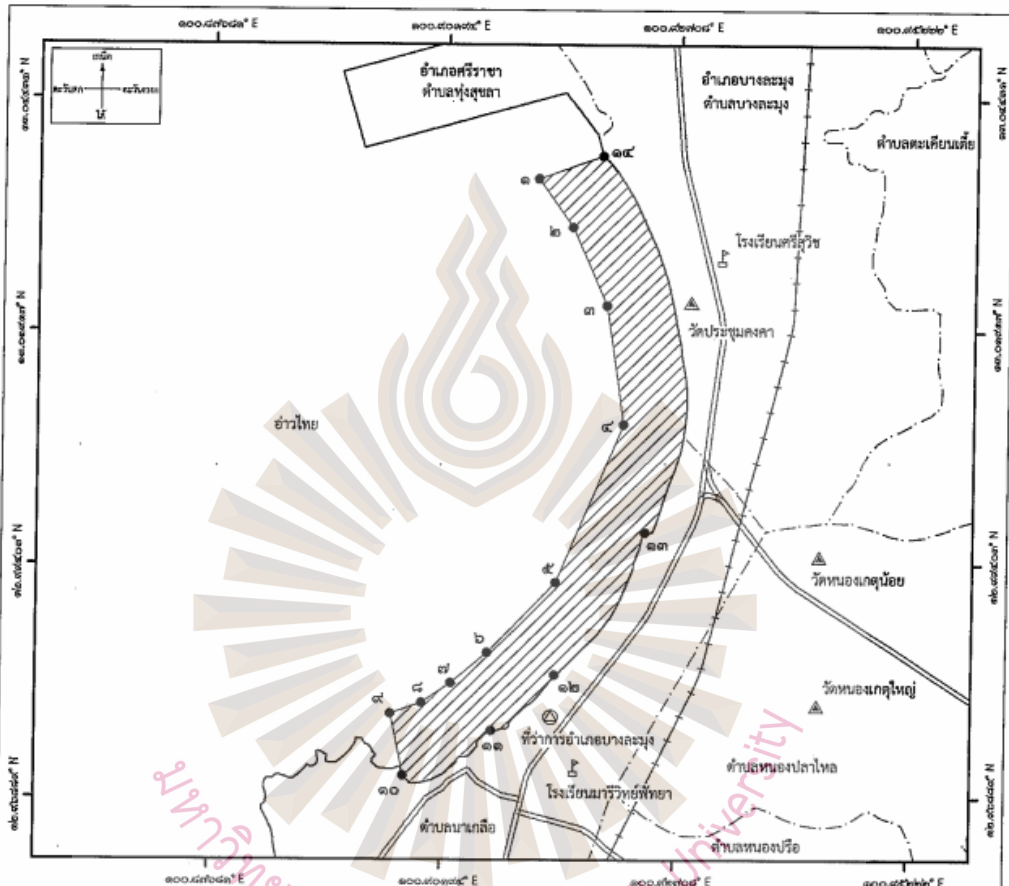
ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

ประธานกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แผนที่ท้ายประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี
เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมงประเภททวนปู ในที่จับสัตว์น้ำอ่าวบางละมุง พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตราส่วน ๑ : ๖๐,๐๐๐

- เครื่องหมาย**
- จุดที่กำหนด
 - ▨ พื้นที่ให้ใช้เครื่องมือทำการประมง
 - ⌄ โรงเรียน
 - ⊙ สถานที่ราชการ
 - ▲ วัด
 - ⚡ ทหารอไฟฟ้า
 - == ถนน
 - - - - - เขตตำบล
 - — — — - เขตจังหวัด
- พิกัดภูมิศาสตร์**
- คานมอกลสารแนบ

(Signature)
 (นายสมเกียรติ กาญจนาคาร)
 ประมงจังหวัดชลบุรี

(Signature)
 (นายจักรธรณ์ เทียนไชย)
 ผู้อำนวยการจังหวัดชลบุรี
 ประธานกรรมการประมงประจำจังหวัดชลบุรี

Datum : WGS1984

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ร.อ. อวิรุทธ์ ชุ่มเมืองปัก ร.น.
วัน เดือน ปีเกิด	23 ตุลาคม 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนนายเรือ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเดินเรือ, 2557 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, 2564
ที่อยู่ปัจจุบัน	602 หมู่บ้านรางไผ่ ถนนบางบอน 3 แขวงบางบอน เขต บางบอน กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
สถานที่ทำงาน	กองเรือทุ่นระเบิด กองเรือยุทธการ กองทัพเรือ
ตำแหน่งปัจจุบัน	ต้นเรือ เรือหลวงทำดินแดง

